

VÁRPALOTA VÁROS
ESÉLYEGYENLŐSÉGI PROGRAMJA

2013-2017

TARTALOM

I.	BEVEZETÉS.....	4
	I.1. A VÁROS BEMUTATÁSA.....	
	I.2. ÉRTÉKEINK, KÜLDETÉSÜNK.....	
	I.3. CÉLOK.....	
II.	HELYZETELEMZÉS. A HELYI ESÉLYEGYENLŐSÉGI PROGRAM HELYZETELEMZÉSÉNEK TARTALMI ELEMEI.....	9
II.1.	A JOGSZABÁLYI HÁTTÉR BEMUTATÁSA.....	
II.1.1.	<i>A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása.....</i>	
II.1.2.	<i>Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása.....</i>	
II.2.	STRATÉGIAI KÖRNYEZET BEMUTATÁSA.....	
II.2.1.	<i>Általános helyzetkép.....</i>	
II.2.2.	<i>A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása.....</i>	
II.2.3.	<i>A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása.....</i>	
II.3.	A MÉLYSZEGÉNYSÉGBEN ÉLŐK ÉS A ROMÁK HELYZETE, ESÉLYEGYENLŐSÉGE.....	
II.3.1.	<i>Jövedelmi és vagyoni helyzet.....</i>	
II.3.2.	<i>Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció.....</i>	
II.3.3.	<i>Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások.....</i>	
II.3.4.	<i>Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció.....</i>	
II.3.5.	<i>Telepek, szegregátumok helyzete.....</i>	
II.3.6.	<i>Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés.....</i>	
II.3.7.	<i>Közösségi viszonyok, helyi közélet bemutatása.....</i>	
II.3.8.	<i>A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal.....</i>	
II.3.9.	<i>Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.....</i>	
II.4.	A GYERMEKEK HELYZETE, ESÉLYEGYENLŐSÉGE, GYERMEKSZEGÉNYSÉG.....	
II.4.1.	<i>A gyermekek helyzetének általános jellemzői (pl. gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek stb.).....</i>	
II.4.2.	<i>Várpalotai gyermekek közoktatási lehetőségei.....</i>	
II.4.3.	<i>Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége.....</i>	
II.4.4.	<i>A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékossgal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése.....</i>	
II.4.5.	<i>A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékossgal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége.....</i>	
II.4.6.	<i>Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.....</i>	
II.5.	A NŐK HELYZETE, ESÉLYEGYENLŐSÉGE.....	
II.5.1.	<i>A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége.....</i>	

II.5.2.	A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások
II.5.3.	Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe.....
II.5.4.	A nőket érő erőszak, családon belüli erőszak.....
II.5.5.	Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaatthon, családok átmeneti otthona).....
II.5.6.	A nők szerepe a helyi közéletben.....
II.5.7.	A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések.....
II.5.8.	Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.....
II.6.	AZ IDŐSEK HELYZETE, ESÉLYEGYENLŐSÉGE.....
II.6.1.	Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.).....
II.6.2.	Idősek munkaerő-piaci helyzete.....
II.6.3.	A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való Hozzáférés.....
II.6.4.	Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen.....
II.6.5.	Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.....
II.7.	A FOGYATÉKKAL ÉLŐK HELYZETE, ESÉLYEGYENLŐSÉGE.....
II.7.1.	A településen fogyatékkal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái.....
II.7.2.	Fogyatékkal élő személyek pénzügyi és természetbeni ellátása, kedvezményei.....
II.7.3.	A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés.....
II.7.4.	Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.....
II.8.	HELYI PARTNERSÉG, LAKOSSÁGI ÖNSZERVEZŐDÉSEK, CIVIL SZERVEZETEK ÉS FOR-PROFIT SZEREPLŐK TÁRSADALMI FELELŐSSÉGVÁLLALÁSA.....
II.9.	A HELYI ESÉLYEGYENLŐSÉGI PROGRAM NYILVÁNOSSÁGA.....

III. A HELYI ESÉLYEGYENLŐSÉGI PROGRAM INTÉZKEDÉSI TERVE.....79

III.1.	A HEP IT RÉSZLETEI.....
III.1.1.	A helyzetelemzés megállapításai.....
III.2.	JÖVŐKÉPÜNK.....
III.3.	A HELYI ESÉLYEGYENLŐSÉGI PROGRAM INTÉZKEDÉSI TERVE – ÖSSZEGZŐ TÁBLÁZAT.....
III.4.	MEGVALÓSÍTÁS.....
III.4.1.	A megvalósítás előkészítése.....
III.4.2.	A megvalósítás folyamata.....
III.4.3.	Monitoring és visszacsatolás.....
III.4.4.	Nyilvánosság.....

IV. BEFEJEZÉS.....101

I. Bevezetés

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet és a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet rendelkezéseivel, Várpalota Város Önkormányzata Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét.

Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

I. 1. A város bemutatása

Várpalota a Dunántúlon, Veszprém megye keleti részében, a várpalotai kistérségben található. Lakosságszámát tekintve a megye negyedik legnépesebb települése. Budapesttől 90 km-re, két megyeszékhely, Székesfehérvár és Veszprém között félúton fekszik, a Bakony lábánál, a Balatontól alig 30 km-re.

Római és avar kori emlékek őrzik a település évezredes múltját, a területen talált sírkövek és tárgyak egy része Várpalotán, mások közeli múzeumokban vannak kiállítva. A település keleti határában két halomsír fogadja az utazót, míg a nyugati határvonalon a bántapusztai mezőség szélén található egykori duzzasztómű gátszerű maradványa található.

A terület a Honfoglalás óta folyamatosan lakott. Fejlődését jelzi, hogy már a XIII. században katolikus templom állt és áll ma is Inotán.

Ha a település történelmét kutatjuk, elmondhatjuk, hogy több falu helyezkedett el a területen. A legkorábban említett Inota, amely királyi birtok volt, első említése 1193-ban történik. Széhel nevét 1240-ben említi egy okirat. Konkrétan Palotát 1397-ben nevesíti egy oklevél, várát pedig – amely a legjelentősebb középkori emlék a településen – az 1445. évi országgyűlés IV. cikkelye először, amely elrendeli az 1439 óta épült várak lebontását, 5 vár kivételével, köztük az egyik: Castrum Palota. Ekkorra már uradalmi központtá válik, az Újlaky család székhelye lesz.

A 18-19. században Palota néhány ezerfős virágzó mezővárossá fejlődött és számottevő kézműiparral rendelkezett. Híres volt meszeseiről, mézesbábosairól, vargáiról, tutyi készítőiről. A zsidókon kívül több görög és örmény kereskedő is letelepedett itt. A bányászat Várpalotán 1876-ban kezdődött, a komolyabb kitermelést 1886-ban kezdték meg, s a XX. sz. elején jelentős ipari fejlődés kezdődött.

Várpalota lakossága ugyanakkor az 1836-os tetőpont óta folyamatosan csökkent 1920-ig (4.964 lakos). Trianon után a palotai szén felértékelődött: az ország elveszett vegyipari üzemei közül többet a térségben építettek fel (Pétfürdő, Balatonfüzfő, Peremarton).

1903-ban Witzleben Henrik kezére került a szénbányászat, aki német bányászokat is hozatott, szakszerűbbé és kifizetődőbbé tette a bányaművelést, javult a munkások keresete is. Bevezettette a Szélhel-forrás vizét a városba. 1904-ben téglagyárat és mészégetőt épít, melyet 1909-ben generátortűzelésre rendez be. 1907-ben megalapítja a Várpalotai Ipartelepek Részvénytársaságot. Brikettgyárat létesít. Mindez hozzájárult ahhoz, hogy 1914-re Palotán modernebb, kapitalista értelemben vett bányászat alakult ki.

1919-ben létrehozták az Unió Bányászati és Ipari Részvénytársaságot, melynek kapóra jött az 1915-ben elkezdődött várpalotai villamosítás, mert az alacsony értékű lignit egy részét az Erőmű, mint rendszeres fogyasztó lekötötte.

1920 után átmeneti szénhiány lépett fel az országban, így a palotai szén értékesíthető lett a városhatárokon kívül, de 1926-ban a világgazdasági válság következtében ismét csökkent a szén iránti kereslet, szinte kizárólagosan lakossági fogyasztásra korlátozódott. Később megszerezték piacnak a füzfői gyártelepet és a Nitrokémiai Ipartelepeket. Ennek köszönhetően a szénbányászat volumene folyamatosan nőtt.

1929-ben működésbe lépett a szén osztályzó, megkezdte termelését a Fleissner-féle ahidráló berendezés, így az ahidrált szén már a tüzelőpiacon is versenyképessé vált. A piac szélesítése végett jó néhány dunántúli malom tüzelőberendezését palotai ahidrált szén használatára alkalmas szívó-gázmotorokra cserélték ki.

1931-1932-től kezdve működik a Péti Nitrogénművek. Telepítésében nagy szerepe volt a várpalotai lignitnek, mely az energiaigényes vegyipari folyamatokhoz szolgáltatott energiát. A gyártelepet és az ahidráló üzemet drótkötélpályával kötötték össze, és innentől fogva a Péti Nitrogénművek lett a szén legfőbb, legbiztosabb fogyasztója.

A következő nagy löketet a kormány 1938-as győri programja adta, melynek keretén belül közvetetten megnövekedett az igény az országon belül a villamos energiára.

A szénbányászat továbbra is virágzott a háborús konjunktúrában, melynek csúcspontját 1942-ben érte el.

A II. világháborúban a pusztulás óriási volt. A város épületeinek 3/4 része, valamint három lényeges ipari létesítmény elpusztult, amiket a háború után újraépítettek, s a termelés beindult. Az inotai városrészben egy szénbázisú hőerőművet építettek, majd a magyar bauxitkincsre alapozva alumíniumkohót az erőmű tözsomszédságában.

Az 1960-as évek végétől kezdve az olajfinomítás megszűnt, helyette kísérleti "félüzemek" jelentek meg, pl. NAKI, MÁFKI, stb. Az 1970-es évek elején a Péti Nitrogénművek elégítette ki a növekvő magyar mezőgazdaság műtrágyaigényét. A széntermelést automatizálással, gépesítéssel növelték. Jelentős szerepet játszottak az automatizáláson, "bányapajzs"-gyártáson felnőtt üzemek, amelyek termékeit Kínától Angliáig használták.

Az Inotai Hőerőműnél kiépült egy úgynevezett csúcserőmű, amely országosan pótolta a kieső energiát. Az 1980-as évektől előtérbe került a környezet fokozott védelme: a kazánokat

porszűrő filterekkel látták el. Az Inotai Alumíniumkohó a kohászati tevékenység mellett az újonnan épített üzemében alumínium félkész termékeket állított elő. Megalapították az Országos Földtani Kutató és Fúró Vállalatot, amely három földrészen tevékenykedett. A nagy cégek árnyékában több, e tevékenységek kiszolgálását speciális termékekkel elősegítő szövetkezet, vállalat is sikeresen működött. Ezen egymást kiszolgáló és segítő vállalatok gazdasági pozíciója a 1980-as évek végére a szénbányászat piaci helyzetének meggyengülése miatt megrendült.

A város gazdaságának fénykora 1989-től fokozatosan véget ért, fejlődése a rendszerváltást követően, a 90-es években stagnált, illetve visszafejlődés volt tapasztalható.

Az egymásra épülő iparszerkezet alapja, a szénbánya fokozatos leépülése során 1992. október elsején a bánya a mélyműveléssel felhagyott; egy-két kisebb, felszínhez közel lévő szénlencsét még kitermeltek a hőerőmű igényeinek ellátására. Ez a térség számára azt jelentette, hogy a kiszolgáló társaságokkal együtt mintegy négy és félezer munkahely szűnt meg a városban és környékén. A bánya egyes kiszolgálóüzemei (irányítástechnika, pajzsgyártás, építőipar, szállítás stb.) még munkát tudott biztosítani alkalmazottainak, de a tőkehiány 2004 év végére folyamatosan felszámolásra készítette a tulajdonosokat.

Az Inotai Hőerőmű sorsát a várpalotai bánya bezárása pecsételte meg: 2001-ben az erőművet a termelésből kivonták. Jelenleg, mint áramelosztó üzemel csak.

Az inotai alumíniumkohó magántulajdonba került, és Magyar Alumínium Rt. néven az ország egyik jelentős részvénytársaságának a központja lett. Az alumíniumkohászat a fejlesztések ellenére is előreláthatólag meg fog szűnni. A Társaság vezetése ezen folyamatokat előre látva a kohó mellett egy nagy ipari parkot létesített, amelyben több üzem található. Ezen üzemek az alumínium-feldolgozással összefüggő profilban tevékenykednek, például könnyűfém tárcsa-előállítás, repülőgép-alkatrészek, stb.. A telephelyen az inotai alumíniumkohászat befejezése után is félkész és kész termékek gyártása fog folyni.

Várpalotán épült meg 2000-ben Magyarország első szélkereke: az Inotai szél erőmű.

A bányászat visszafejlesztése az Országos Földtani Kutató és Fúró Vállalatot is megszűnésre ítélte. A négy-öt évig tartó folyamat alatt a palotai városrész ipartelepével együtt megszűnt létezni. A városrészben több száz fős munkahelycsökkenést jelentettek olyan kapcsolódó tevékenységek tönkremenetele és megszűnése miatt, mint például az autóbuszos személyszállítás, a vasúti szénszállítás, éttermek, mosodák, stb. A palotai városrészben napjainkig egy ipari parkot létesítettek, amely egy bő évtizedes késéssel reagált a változó gazdasági klímára.

Nagyobb előrelépés a városban egyedül kommunális szinten történt. Megvalósult az ún. „[japán program](#)”, amelyben az iparfejlesztések káros hatásait igyekeztek felszámolni a lakosság érdekében. 1998 végére Várpalota város összes belterületi telkén elérhetővé vált az egészséges ivóvíz, a teljes körű csatornázottság, valamint az épületek teljes körű hő ellátása.

Várpalota város egysége 1997. [október 1-jével](#) megbomlott, a pétfürdői városrész, amely a rendszerváltás során gazdaságilag a legkevesebbet veszítette, Pétfürdő néven önállósult.

I. 2. Értékeink, küldetésünk

Az esélyegyenlőség minden ember számára fontos érték. Megléte segíti, hogy mindenkinek esélye legyen jó minőségű szolgáltatásokra, az esélyegyenlőtlenséggel küzdő emberek előnyben részesítését az élet minden területén, függetlenül attól, hogy nő vagy férfi, egészséges vagy fogyatékossgal él, milyen a származása vagy az anyagi helyzete.

Várpalota Város Önkormányzata folyamatosan érvényesíti az esélyegyenlőségi szempontokat a város működését, fejlesztését meghatározó alapvető dokumentumaiban. Az esélyegyenlőség megvalósítását horizontális elvnek tekinti, amely áthatja valamennyi önkormányzati tevékenységet: a kötelező és önként vállalt feladatok ellátását a helyi szintű közpolitika alakítása során.

Az Önkormányzat az esélyegyenlőségi politikáját munkáltatói szerepkörben, közvetlen szolgáltatásai során és intézményfenntartói szerepkörben érvényesíti. Az esélyegyenlőséggel kapcsolatos tevékenysége folyamán mindent megtesz annak érdekében, hogy az egyes projektek kidolgozásában az érdekelt civil szerveződések is aktív szerepet játszanak, elősegítve ezzel a város lakosságának ilyen irányú szemléletváltását is. Ennek eszközei szabályozás, támogatás és a jó gyakorlatok bevezetése, bemutatása.

I. 3. Célok

Az esélyegyenlőség minden állampolgár számára fontos érték. Érvényesítése nem csak jogszabályok által meghatározott kötelezettségünk, hanem hosszú távú érdekünk is, hiszen azt a célt szolgálja, hogy minden állampolgárnak esélye legyen a jó minőségű közszolgáltatásokra, életminőségük javítását szolgáló feltételek biztosítására.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja:

Várpalota Város Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,
- a szegregációmentességet,
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

Várpalota Város Önkormányzatának alapvető célja, hogy a város olyan település legyen, ahol érvényesül az az elsődleges alapelv, mely szerint minden embert egyenlőnek kell tekinteni. Közvetlen vagy közvetett diszkrimináció vagy hátrányos megkülönböztetés senkit ne érjen.

Olyan intézkedések, eljárások megfogalmazása, amelyek

- ✓ szolgálják egy összetartó, szolidáris közösség erősítését a hátrányos megkülönböztetés megszüntetésével, az esélyegyenlőség, egyenlő bánásmód biztosításával a hátrányos helyzetű csoportok számára,
- ✓ biztosítják a hátrányok hatásainak mérséklését, akár megelőzését a pénzügyi, természetbeni juttatásokhoz való hozzájutással, az önkormányzat intézményeiben a különböző közszolgáltatásokhoz való egyenlő hozzáféréssel, a foglalkoztatási, oktatási, egészségügyi, szociális, igazgatási és területfejlesztési célok összehangolásával,
- ✓ támogatják a társadalmi integrációt a meglévő és eredményes szolgáltatások megtartásával, vagy a felmerülő igények, szükségletek kielégítését segítő új támogató szolgáltatások bevezetésével.

A HEP helyzetelemző részének célja:

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.

További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését a HEP IT (Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve) tartalmazza.

A HEP IT célja:

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét.

Helyzetelemzés. A helyi esélyegyenlőségi program helyzetelemzésének tartalmi elemei

A helyzetelemzésben megjelenő adatok saját adatgyűjtésből, önkormányzati adatokból és interneten elérhető, hivatalos forrásokból (TeIR, KSH-TSTAR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal).

II.1. A jogszabályi háttér bemutatása

II. 1.1. A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük.

A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat

- a törvény végrehajtási rendeletei,
- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete és
- a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012 (VI.5.) EMMI rendelet alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva:
- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötv.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (továbbiakban: Nkntv.) előírásaira.

II.1.2. Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása

Várpalota Város Önkormányzat Képviselő-testülete az alábbiakban ismertetett és esélyegyenlőséggel kapcsolatba hozható szabályokkal, valamint tanulmányokkal rendelkezik:

- 1) Várpalota Város Önkormányzati Képviselő-testületének 11/2008. (III.21.) önkormányzati rendelete Várpalota Város Önkormányzatának Támogatási Programjáról. Az önkormányzat – a város területén befektetni szándékozó, valamint új munkahelyeket teremtő vállalkozók számára az önkormányzat területén a foglalkoztatottság növelése és az új beruházások ösztönzése céljából ezt a rendeletet alkotja a regionális támogatási programról.
- 2) 2008 júniusában készítették el Várpalota integrált városfejlesztési stratégiáját, melyben megtörtént a város egészének részletes elemzése, előrevetítették a hosszú távú jövőképét, valamint az elkövetkező időkben kívánatos fejlesztési irányokat, melyben a Tési-domb területét szociális város-rehabilitációs akcióterületként jelölték meg.
- 3) Várpalota Város Önkormányzata 56/2008. (III.27.) számú határozatával elfogadta, majd 367/2008. (XII.15.) számú határozatával felülvizsgálta a Közoktatási Esélyegyenlőségi Intézkedési Terv részét képező Esélyegyenlőségi Helyzetelemzést, amelyről - 2010-ben, a kiadott esélyegyenlőségi helyzetelemzés során - megállapították, hogy az addig eltelt időszakban az esélyegyenlőség biztosítása szempontjából lényeges változás nem történt.
- 4) [6/2009. \(II.18.\) önkormányzati rendelet](#) Várpalota városban a társasházi lakóépületek felújításának támogatásáról
- 5) [28/2009. \(V.29.\) önkormányzati rendelet](#) a méh nyakrák és a nemi szervi szemölcsök elleni védőoltás támogatásáról
- 6) 21/2010. (V.31.) önkormányzati rendelet az önkormányzat közművelődési feladatairól
- 7) [23/2010. \(VI.29.\) önkormányzati rendelet](#) a pénzbeli és természetben nyújtott szociális és gyermekvédelmi ellátásokról
- 8) 27/2010. (IX.14.) önkormányzati rendelet a háziorvosi és fogorvosi ellátásról
- 9) 28/2010. (IX.14.) önkormányzati rendelet a személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátásokról
- 10) 31/2010. (IX.14.) önkormányzati rendelet a közoktatási intézményi térítési díj és tandíj megállapításának szabályairól
- 11) [35/2010. \(IX.14.\) önkormányzati rendelet](#) az önkormányzati lakások lakbérének mértékéről, a külön szolgáltatás díjáról és az önkormányzati lakbértámogatásról

- 12) 36/2010. (IX.14.) önkormányzati rendelet az Önkormányzat tulajdonában álló lakások és helyiségek bérletéről, valamint elidegenítésükről
- 13) 2010. november 25-én jelent meg Várpalota Város Önkormányzata Köznevelési esélyegyenlőségi helyzetelemzése és programja, melyben elkészítették a települési köznevelési esélyegyenlőségi helyzetelemzést.
- Eszerint az alábbi témákban határozták meg a program céljait:
- A köznevelés terén megvalósuló esélyegyenlőség elősegítése a település köznevelési intézményeiben.
 - Az esetleges szegregációs és szelekciós mechanizmusok kiszűrése.
 - Az egyenlő hozzáférés biztosítása a minőségi oktatáshoz.
 - A halmozottan hátrányos helyzetű tanulók és a sajátos nevelési igényű tanulók esélyegyenlőségének biztosítása és előmozdítása az oktatási-nevelési folyamatokban (támogató lépések, szolgáltatások bevezetése, melyek csökkentik a meglévő hátrányokat, javítják az iskolai sikerességet.
 - A diszkriminációmentesség, szegregációmentesség, az oktatási és társadalmi integráció támogatása.
- 14) [48/2010. \(XII.20.\) önkormányzati rendelet](#) az önkormányzati tulajdonú vízi közműből szolgáltatott ivóvízért, valamint az önkormányzati tulajdonú vízi közmű által biztosított szennyvízelvezetésért, szennyvíztisztításért és - kezelésért fizetendő díjak legmagasabb hatósági áráról.
- 15) [53/2010. \(XII.20.\) önkormányzati rendelet](#) a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátásokról, ezek igénybe vételéről és a fizetendő térítési díjakról
- 16) 54/2010. (XII.20.) önkormányzati rendelet a fiatal házaspárok első lakáshoz jutásának támogatásáról
- 17) [57/2010. \(XII.20.\) önkormányzati rendelet](#) a helyi adókról.
- 18) 4/2011. (II.3.) önkormányzati rendelet a középiskolai tanulmányi ösztöndíj-rendszer létrehozásáról
- 19) [9/2011. \(II.28.\) önkormányzati rendelet](#) a távhőszolgáltatásról, valamint a távhőszolgáltatás legmagasabb hatósági díjáról és a díjalkalmazás feltételeiről
- 20) [10/2011. \(III.31.\) önkormányzati rendelet](#) a helyi önszerveződő közösségek pénzügyi támogatásának rendjéről
- 21) [12/2011. \(III.31.\) önkormányzati rendelet](#) a személyes gondoskodás körébe tartozó ellátások intézményi térítési díjáról
- 22) [13/2011. \(III.31.\) önkormányzati rendelet](#) a gyermekétkeztetés intézményi térítési díjáról
- 23) 10/2012 (II.29) önkormányzati határozat, amely döntött arról, hogy a Népjóléti Gondozási Központ Fekete Gyémánt Idősek Klubja működési engedélyét módosítja, miszerint a jelenlegi létszám 30 főről 40 főre módosul. A demens személyek létszáma nélkül kerülnek feltüntetésre, továbbá a fogyatékkal élő, megváltozott munkaképességűekre 8 fős csoport, valamint a pszichiátriai betegek részére 10 fős csoport kerül létrehozásra. A térítési díjak az Sztv.-ben feltüntetett jövedelmi korlátok szerint kerültek megállapításra.

- 24) 24/2012 VII.4) önkormányzati rendelet a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátásokról, ezek igénybevételéről és a fizetendő térítési díjakról szóló 53/2010 (XII.20) önkormányzati rendelet módosítása.
- 25) Várpalota Kistérség Köznevelési Esélyegyenlőségi Intézkedési Terve¹ az alábbi megállapításokat tartalmazza:
- „A kistérség településein biztosítottak és elérhetőek az esélyegyenlőség szempontjából legfontosabb közszolgáltatások. Kivételt képeznek egyes köznevelési szakszolgálati feladatokhoz kapcsolódó szolgáltatások: nevelési tanácsadás, konduktív pedagógiai ellátás, korai fejlesztés. Valamint a gyermekjóléti alapellátások közül a családi napközi, illetve a házi gyermekfelügyelet.
 - A településeken élő 3-14 éves korosztály alapfokú köznevelési ellátási feltételei biztosítottak a saját fenntartású, illetve intézményfenntartó társulás által fenntartott intézményekben. Létszám tekintetében biztosítottak a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek teljes körű köznevelési ellátásának feltételei.
 - A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek/tanulók esélyegyenlőségét ingyenes étkezéssel az óvodában és az általános iskolában, valamint ingyenes tankönyvellátással biztosítják az intézmények.
 - A fenntartók mindent megtesznek azért, hogy az esélyt mindenki számára egyformán biztosítsák. Az intézmények rendelkeznek könyvtárral, mindenki számára biztosítják az informatika alapjainak elsajátítását, minden általános iskolai tanuló nyelvoktatásban részesül. A szabadidő hatékony eltöltése érdekében nagyon sok sport és kulturális tevékenységet kínálnak az intézmények.
 - A köznevelési szolgáltatásokhoz való egyenlő hozzáférés elvét, az esélyegyenlőség szakmai feltételét a kompetencia alapú oktatás szakmai irányai és módszerei biztosíthatják. Ehhez feltétlenül szükséges erőteljesebb ütemben a pedagógusok felkészítése, a kompetenciafejlesztő mérések elterjesztése és nem utolsósorban az általános és szakmai infrastruktúra fejlesztése.
 - A gyermekek mindenek felett álló érdeke biztosításakor az önkormányzatok elkötelezettek annak érdekében, hogy a szolgáltatásokat megfelelő színvonalon biztosítsák úgy, hogy annak igénybevétele ne jelentsen aránytalan terhet. Fontos, hogy a gyermek/tanuló minden segítséget megkapjon képessége, tehetsége kibontakoztatásához, személyisége fejlesztéséhez, ismeretei folyamatos korszerűsítéséhez.
 - Az esélyegyenlőség és az egyenlő hozzáférés elvének érvényesítés érdekében különös figyelmet kell fordítani a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók és a sajátos nevelési igényű tanulók oktatási helyzetének javítására az intézmények oktatásszervezési gyakorlatában. Érvényesülnie kell a

¹ Forrás: Várpalota Kistérség Köznevelési Intézkedési Terve

diszkriminációmentességnek, szegregációmentességnek és a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók oktatási és társadalmi integrációjának támogatására.

- Az önkormányzatok elkötelezettek abban, hogy a többi tanulóval együtt nevelhető sajátos nevelési igényű gyermek/tanuló joga érvényesüljön és különleges gondozás keretében állapotának megfelelő pedagógiai, gyógypedagógiai ellátásban részesülhessen attól kezdődően, hogy igényjogosultságát megállapították.”

- 26) Várpalota Kistérség Többcélú Társulása Étkeztetés Programja;
- 27) Térségi Népjóléti Központ Családsegítő Szolgálat Szakmai Programja;
- 28) Térségi Népjóléti Központ Fogyatékosok Napközi Otthona Szakmai Programja;
- 29) Térségi Népjóléti Központ Házi Segítségnyújtás Szakmai Programja;
- 30) Térségi Népjóléti Központ Gyermekjóléti Szolgálat Szakmai Programja;
- 31) Érdekképviselői Fórum Működési Szabályzata (Idősek Klubja);
- 32) A Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíjpályázat 2012.

II.2. Stratégiai környezet bemutatása

II.2.1. Általános helyzetkép

A kimutatások a 2008-2011. évekre hozzáférhető (TeIR, KSH-TSTAR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal, és helyi adatbázisokból az önkormányzat által letöltött) adatok alapján készültek.

Várpalota város lakónépessége 2011. január 1-jén 21.279 fő volt, évente 1 %-os csökkenés tapasztalható az elmúlt 5 évben. Jelenleg **21.083 fő** él a városban. Közel azonos a nemek aránya (mindössze 581 fővel több a nő).

Népsűrűsége 267,80 fő/km², mely az országos átlag 2,5 szerese.

A lakónépesség kor szerinti eloszlását 1. sz. táblázatban részletezzük, aminek alapján megállapítható, hogy az aktív, kereső korban lévő lakosok aránya kb. 60% közelébe tehető. A 29 százalékot kitevő 55 év felettiak és a mindössze 15 százalékot képviselő 14 év alattiak arányából egyértelműen kivehető a lakosság öregedése.

1. sz. táblázat: A lakónépesség kor szerinti elosztása

		Összesen		összes népesség	% -os megoszlás
		férfi	nő		
Lakónépesség száma		10251	10832	21083	
Állandó népesség száma		10324	10955	21279	
ebből	a 0-2 évesek száma	330	302	632	3%
	a 3-5 évesek száma	322	302	624	3%
	a 6-14 évesek száma	963	857	1820	9%
	a 0-14 évesek száma összesen	1615	1461	3076	15%
	a 15-18 évesek száma	474	450	924	4%
	a 19-24 évesek száma	802	714	1516	7%
	a 15-24 évesek száma összesen	1276	1164	2440	11%
	a 25-44 évesek száma	3457	3281	6738	32%
	a 45-54 évesek száma	1374	1366	2740	13%
	az 55-64 évesek száma	1424	1698	3122	14%
	a 65 év felettiek száma	1178	2016	3194	15%

Várpalota közigazgatási területe 7726 ha = 77.26 km²

A település infrastruktúrája megfelelő: vezetékes víz, villany és gázvezeték van, csatornázottsága 100%. Az úthálózat 99 százaléka szilárd burkolatú.

Az önkormányzat pályázatok útján fejleszti többek között az oktatást, egészségügyet, illetve valósítja meg településfejlesztési elképzeléseit. Ennek köszönhető pl. a kerékpárutak - már 2012-ben megvalósult – kiépítése.

A település tömegközlekedése jól szervezett: helyi járataival a város jelentősebb részei elérhetők. Helyközi közlekedése jól szervezett, minden irányból könnyen elérhető: szinte kettészeli a 8. számú főútvonal, valamint déli részén áthalad a Budapest – Szombathely vasútvonal. Előnyként említhető, hogy pontosan egyforma – kb. 20 km - távolságra fekszik két megyeszékhelytől (Veszprém és Székesfehérvár).

A település szerkezetéből, földrajzi, természeti adottságaiból, történelméből adódóan speciális helyzetben van, mely eddig is befolyásolta a város életét és elmondható, hogy a jövőjét illetően is kiemelt jelentőségű lesz. A rendszerváltás előtt, a település meghatározó ipari terület volt, így az itt lakók - sőt sok betelepülő család is - helyben találtak munkát. Jelenleg a 2008-as gazdasági válság begyűrűződését éli a település a válság minden Magyarországra érvényes tényezőjével együtt. Munkanélküliség, lassú előrecedés, egészségtelenül élő lakosság, cél nélküli fiatalok, szociális problémák, szociális juttatások nehézségei, rászorulóknak számának növekedése, a megváltozott munkaképességűek számának növekedése (nagy részt

az ipari üzemek munkahelyi ártalmai miatt): ezekből kifolyólag összességében megnövekedtek az önkormányzati feladatok.

II.2.2. A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

Várpalota Települési Közoktatási Esélyegyenlőségi Programja tartalmában és célkitűzéseiben is szorosan kapcsolódik Várpalota kistérség közoktatási intézkedési tervéhez, valamint a térség esélyegyenlőséggel kapcsolatos programjaihoz. Várpalota, mint a kistérség megbízott központi települése hivatott helyileg a kistérségi rendeleteket is meghozni.

II.2.3. A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

A HEP helyzetelemzés részéhez az Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer adatbázisában található adatokat használtuk, továbbá figyelembe vettük az önkormányzatnál rendelkezésre álló nyilvántartások adatait. Támaszkodtunk az ágazati beszámolók megállapításaira, az egyes területeken dolgozó szakemberek tapasztalataira és figyelembe vettük a partnerek adatszolgáltatásait. Néhány esetben a 2011. évi népszámlálás adataiból dolgoztunk.

II.3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

A mélyszegénységben élőkről, a romák helyzetéről – tekintettel a személyiségi jogok védelmére – hiányos adatokkal rendelkezünk, ezért többnyire csak a szóbeli tájékoztatásokra tudunk támaszkodni. A szociális segítő területeken dolgozók elmondása szerint a lakosság kb. 5-10 százaléka tartozhat e célcsoportokhoz.

Várpalotán jelentős számban élnek roma kisebbséghez tartozó emberek, akiknek választott képviselője van a településen. A romák körében érzékelhetően magasabb arányban vannak jelen az alacsony iskolai végzettséggel rendelkezők, a munkanélküliek és a nehéz szociális helyzetben lévők. A velük szoros kapcsolatot tartó családsegítő szakemberek elmondásából kitűnik, hogy a gyermek között több fertőző megbetegedés jelentkezett (rüh, ótvar).

A kielemezett mutatók a Kistérségben - így Várpalotán is - az átlagosnál kedvezőtlenebbek: az utóbbi években - bár kismértékben -, de növekedett a mélyszegénységben élők, valamint a halmozottan hátrányos helyzetben lévő romák, a bűnelkövetés szempontjából is veszélyeztetett lakosok és azon belül a fiatalok száma.

Várpalotán a Családsegítő- és Gyermekjóléti Szolgálat hivatott a roma lakosságot gondozni, akik a családsegítő konferenciák keretein belül próbálják rendezni a felvetődő problémákat. Nagyon fontos, hogy az érintettek elfogadják a velük foglalkozó szakember személyét, mert csak ebben az esetben járhatnak eredménnyel. Az eddigi tapasztalatok rávilágítottak arra, hogy amennyiben megtörténik a segítő személy elfogadása, az egy mindenáron való megfelelni akarást vált ki az érintettekben a segítő személlyel illetve a felállított feladattal szemben.

II.3.1. Jövedelmi és vagyoni helyzet

A belföldi jövedelmekhez képest a munkaviszonyból szerzett lakossági jövedelmek mértéke a legnagyobb, a vállalkozásokból származó jövedelem csupán: 2% körüli. A lakosság jövedelmi helyzete Pétfürdő különválása utáni időszakban rövid stagnálást követően, 2002 után folyamatosan romlott. 2004-ben az országos átlagot csak 5 százalékkal haladta meg, azonban a fejlettebb városokhoz képest jelentős mértékben elmaradt. A legutolsó közzétett adatok szerint már az országos átlagot sem éri el a jövedelmi viszonyok, ami különösen érinti a hátrányos-, halmozottan hátrányos helyzetben lévő személyeket, családokat, ahova a romák nagyobb része is sorolható.

II.3.2. Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

A munkanélküliség a Várpalotai Kistérségben a régiós, illetve a megyei helyzetképhez képest kedvezőtlenebb képet mutat. A kistérségen belül Várpalota a kedvezőtlenebb helyzetű települések közé sorolható. A helyi adatgyűjtésből származó adatok alapján a településen **1149 fő** szerepelt **nyilvántartott munkanélküliként**, ami 5 %-os munkanélküliségi rátát jelent.

2. sz. táblázat

		2008	2009	2010	2011	2012
--	--	------	------	------	------	------

nyilvántartott álláskereső száma összesen	fő	1140	1457	1220	1142	n.a.
20 éves és fiatalabb	fő	36	39	32	30	n.a.
	%	3,1	2,6	2,6	2,6	n.a.
21-25 év	fő	128	182	158	162	n.a.
	%	11,2	12,4	12,9	14,1	n.a.
26-30 év	fő	153	192	140	129	n.a.
	%	13,4	13,1	11,4	11,2	n.a.
31-35 év	fő	154	207	164	142	n.a.
	%	13,5	14,2	13,4	12,4	n.a.
36-40 év	fő	153	169	157	133	n.a.
	%	13,4	11,5	12,8	11,6	n.a.
41-45 év	fő	114	174	144	153	n.a.
	%	10	11,9	11,8	13,3	n.a.
46-50 év	fő	129	172	150	146	n.a.
	%	11,3	11,8	12,2	12,7	n.a.
51-55 év	fő	180	224	181	160	n.a.
	%	15,7	15,3	14,8	14	n.a.
56-60 év	fő	83	94	93	85	n.a.
	%	7,2	6,4	7,6	7,4	n.a.
61 év felett	fő	10	4	1	2	n.a.
	%	0,8	0,2	0,08	0,17	n.a.

A munkavállalók jelentős része ma is eljár dolgozni a településről. A munkalehetőségek hiánya miatt a város munkavállalóinak zöme más városokban (elsősorban a két közeli megyeszékhelyen, ill. ezek vonzáskörzetében) kénytelen munkát vállalni, jelentős foglalkoztató a városban mára csak igen kis számban van, a helyben foglalkoztatottak döntő része a kereskedelemben, valamint kis- és középvállalkozásokban dolgozik. A vállalkozások többnyire az építőiparban, valamint – csekélyebb mértékben – a szolgáltatóiparban, kereskedelemben, javítási területeken, ingatlan ügyletek lebonyolításában, és gazdasági szolgáltatásokban tevékenykednek.

A romák - az országos tendenciához hasonlóan - alacsony iskolai végzettségük miatt nehezen tudnak elhelyezkedni, döntő többségük a segélyek mellett feketemunkából tartja el magát, illetve családját. Azokban a háztartásokban, amelyekben a családfő etnikai hovatartozása roma, még alacsonyabb a szegénységi küszöb, ami tovább növeli a különbséget a romák és nem romák szegénysége között.

A rendszerváltást követő bő egy évtized során a relatív jövedelmi szegénység a gyors növekedés után csökkenő, majd enyhén ingadozó trendet követett. A TÁRKI számításai szerint az 1990-es évek első felében – a jövedelemegyenlőtlenségek növekedésével párhuzamosan, de attól nem függetlenül – fokozatosan emelkedett a szegénységi ráta a teljes népességen belül. A mai szegénység okai nagyrészt a gazdaság rendszerváltás előtti szerkezetében gyökereznek. A tervgazdaságban sok olyan egyszerű munkahely volt, ahol általános iskolai végzettséggel is jól lehetett keresni, és olyan oktatási rendszer, ami inkább a tárgyi tudást, mint a készségeket igyekezett fejleszteni. Az akkori gazdaság igényeinek ez meg is felelt: ha valaki kitanult egy szakmát, egész életében megélt belőle, és nem volt rá szüksége, hogy új szakmát tanuljon, és szakmák egész sorában lehetett kétkezi munkával, gyenge írás- és olvasási készséggel is boldogulni. A rendszerváltás néhány év alatt megszüntette ezeket a munkahelyeket.

Az átképzések is egyfajta kiutat jelenthetnek a munkaerőpiacon való fennmaradáshoz, ezért az önkormányzat igyekszik segítséget nyújtani a lakosság számára abban, hogy a felmerülő igény szerint helyet biztosít az oktatást végző intézmények, cégek számára, akik jelzik felnőtt tanfolyamok, átképzések indítását. Remélik, hogy ezek elvégzése után az emberek a későbbiek folyamán munkát is találnak a közelben, vagy tudásukat ki tudják szélesíteni.

A Kistérség Többcélú Társulása Társulási Tanácsa négy településen (Berhida, Öskü, Jásd és Tés) élő munkanélküliek foglalkoztatásának megoldása érdekében, közös közmunka pályázatot nyújtott be a Nemzetgazdasági Minisztériumhoz. 2011 nyarán, a meghirdetett parlagfű elleni védekezés pályázatban közfoglalkoztatási program keretén belül foglalkoztatták a munkanélkülieket. A pályázat Várpalota város gesztorságával került lebonyolításra, a fent említett települések bevonásával. Ennek keretében 2011. július 1-től 2011. augusztus 31-ig, napi 6 órás elfoglaltsággal mindösszesen 45 főt tudtak foglalkoztatni.

A Várpalotai Kistérségben teljes mértékben tetten érhetők a fenti megállapítások, folytatva az alább említett tényekkel: Az egyének és háztartások különböző valószínűséggel kerültek a szegények közé egyéni és háztartás-, továbbá szubjektív vagy objektív jellemzőik szerint. A jövedelmi és mobilitási vizsgálatok erős összefüggést mutatnak a szegénység (vagy tágabbán, a társadalmi státusz) és a foglalkoztatási helyzet között. A szocializmusból örökölt, a teljes foglalkoztatásra és a vállalati szolgáltatásokra alapuló jóléti ellátórendszer sem infrastruktúrájában, sem szemléletében nem volt alkalmas az új kihívások kezelésére. A munkapiaci integráció egyik legfontosabb feltétele volna a munkába járás megfizethetősége is, ami sokak számára nem elérhető, vagy nem kivitelezhető. Környékünkön jelenleg sem csökken az anyagi depriváltság intenzitása, és a magas lakhatási költségekkel küzdők száma, többnyire a munkahelyteremtő intézkedések hiánya miatt.

A munkanélküliség mellett a szegénység másik fő utánpótlási csatornája az egyéni vagy családi válsághelyzetek kialakulása. A reintegrációt segítő ellátások a munkanélküliség és a

személyesebb természetű krízisek területén is hiányosak, a konfliktuskezelési eszköztár pedig nagyon szegényes, ezért egy viszonylag hétköznapi sokk (betegség, baleset, válás, munkahely elvesztése) is nagyon könnyen vezet olyan személyes krízishez (depresszió, öngyilkosság, alkoholizmus, droghasználat), amelynek a megoldásához már szakértő segítsége kellene, ez a segítség pedig a legtöbbször számára nehezen elérhető vagy nem elég jó minőségű. Köztudott, hogy a devianciák vonzzák egymást, így a bűnözés is hamar bekerül a képbe.

a) Foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek száma, aránya:

A munkanélküliség a Várpalotai Kistérségben a régiós és megyei mellett az országos helyzethez képest is kedvezőtlenebb képet mutat. A Kistérségen belül Várpalota is a romló helyzetű települések közé sorolható.

A hátrányos helyzetű tanulók szülei körében a munkanélküliek aránya magas.

A fentiekben már említett működő munkahelyek ellenére - országos viszonylathoz képest nézve - viszonylag magas a munkanélküliek aránya (1149 fő, akik a lakosság több mint 5 százalékát teszik ki). Ez elsősorban a helyi munkalehetőségek hiányából fakad. Viszonylag nagyszámú szakképesített személyt tartanak nyilván, akik előnyben lehetnek a jövőt illetően egy esetleges új cég letelepedése során.

A foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek adatait a 3. sz. táblázat mutatjuk be részletesen. Ebből kitűnik, hogy a településen regisztrált álláskereső, akik legfeljebb egy éve keresnek munkát, a lakónépesség 5,1 százalékát teszik ki. Egy évnél hosszabb ideje munkanélküli a népesség 0,5 százaléka. A közmunka programban 3,02 százalékot foglalkoztatnak, míg nem rendelkezünk adattal a közhasznú munkásokról. A rehabilitációs járadékban részesülők pillanatnyilag a népesség 0,48 százalékát teszik ki.

Nem rendelkezünk pontos adatokkal arról, hogy a lakosság hány százalékát foglalkoztatják, emellett a közhasznú munkásokról és a rehabilitációs járadékban részesülőkről, valamint a szociális-, munka-rehabilitáció-, intézményi- illetve külső szolgáltató által történő foglalkoztatásról sincsenek pontos információink.

Várpalotán jelenleg a munkavállalók jelentős hányada ingázik.

3. sz. táblázat

	nyilvántartott/ regisztrált munkanélküli összesen			180 napnál régebben regisztrált munkanélküli		
	fő			fő		
	nő	férfi	összesen	nő	férfi	összesen
2008	590	550	1140	234	197	431

2009	727	730	1457	405	336	741
2010	626	594	1220	354	282	636
2011	614	528	1142	240	174	414
2012	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

b) Alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága:

Az alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottságával kapcsolatban a 4. számú táblázatból egyértelműen kitűnik, hogy a munkanélküliek nagy részét itt is azon személyek teszik ki, akik alacsony iskolai végzettséggel rendelkeznek.

4. sz. táblázat

év	nyilvántartott álláskereső száma összesen	A nyilvántartott álláskereső megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség		8 általános		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség	
		fő	%	fő	%	fő	%
2008	1140	28	2,5	377	33,1	735	64,5
2009	1457	28	1,9	436	29,9	993	68,3
2010	1220	22	1,8	397	32,5	801	65,7
2011	1142	24	2,1	352	30,8	766	67,1
2012	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

c) Közfoglalkoztatás:

Az önkormányzat közfoglalkoztatáson belül külön figyelmet fordított a roma származású lakosokra: ugyanannyi roma és nem roma származású lakost (10-10 fő) alkalmaznak, így nemzetiség arányosan relatíve több roma közfoglalkoztatottról számolhatunk be. Ez alapján megállapítható, hogy e téren csak pozitív megkülönböztetésről beszélhetünk, tekintettel arra, hogy az összesített adatok szerint relatíve kevesebb a nyilvántartott roma munkanélküli.

5. sz. táblázat

	közfoglalkoztatásban résztvevők száma	aktív korú lakosság száma	százalékos arányosításban
2010	417 fő	14996 fő	2,78%
2011	357 fő	14880 fő	2,39%
2012	290 fő	14885 fő	1,94%

- d) A foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői (pl. közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok stb.):**

A város területén és körzetében a foglalkoztatási piac stagnál, a lakosság számához mérten kevés a potencionális munkalehetőség. Tervezett beruházásokról nincs tudomásunk, a vállalkozási lehetőségek szűkek. A tömegközlekedés, illetve a közeli településeken lévő nagy cégek - amelyek a városból több munkavállalót foglalkoztatnak - biztosítják a munkahelyekre időben való eljutást.

- e) Fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük:**

A fiatalok, pályakezdők foglalkoztatásáról nincs pontos adat, azonban a város kínálta munkalehetőségek nem elegendőek. A munkahelyek régi alkalmazottjaikat ritkán cserélik fiatal munkaerőre. Az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok nem működnek, csak a Munkaügyi Központba bejelentkezettek számára, egyes esetekben.

- f) Munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése (pl. felnőttképzéshez és egyéb munkaerő- piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok):**

Az alacsony iskolázottságúak számára felzárkóztató felnőttképzést többnyire - igény szerint - a várpalotai Thury György Gimnázium indít, amelyeken érettségit is lehet szerezni.

A Városi Könyvtárban több alkalommal szerveztek számítógépes tanfolyamot az idősebb korosztályok számára.

- g) Mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása:**

A Térségi Népjóléti Gondozási Központ segítségével megalakult a Hét Kéz Szociális Szövetkezet Várpalotán, amelynek egyelőre anyagi okok miatt nincs lehetősége munkahely teremtésére. A Szövetkezet tagjai a jövőben tervezik a hátrányos helyzetű, mélyszegénységben élő és roma munkanélküliek foglalkoztatását, amihez már megkezdtek az adatok felvételét: nyilvántartást vezetnek a lehetséges alkalmazottakról. Ehhez segítséget kaptak a Munkaügyi Központban működő, TÁMOP-1.1.1 program keretén belül alkalmazott rehabilitációs mentor munkatárstól is, aki az együttműködő, megváltozott munkaképességűeknek ajánlotta fel ezt a lehetőséget. Elmondása szerint a rehabilitációs járadékosok között magas számban található a fent említett célcsoportokba sorolható egyének, akiknek hátránya tükröződik a család többi tagjánál is.

A helyi közfoglalkoztatási program is elsősorban a mélyszegénységben élők, valamint a romák foglalkoztatását helyezi előtérbe, amelyről a fentiekben már beszámoltunk.

h) Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén:

A foglalkoztatás területén való hátrányos megkülönböztetésről nincs feldolgozható adatunk, azonban vannak olyan munkaadók, ahol – ha nem is nyíltan, de nem szívesen alkalmaznak roma származású, hajléktalan vagy fogyatékkal élő személyt.

II.3.3. Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

Várpalota lakosságának 2006-ban több mint 15 százaléka részesedett valamilyen szociális juttatásban, mely arány a megyei átlagot meghaladta. A szociális ellátás legnagyobb részét a lakásfenntartási támogatás, valamint az átmeneti segélyezés adta, továbbá jelentős számban részesültek rendkívüli és rendszeres gyermekvédelmi támogatásban, valamint közgyógyellátási igazolvánnyal is több, mint félezer ember rendelkezett. A rendszeres szociális segélyben részesítettek száma a 200 főt meghaladta. A városban a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya igen alacsony, a város egészében arányuk alig haladja meg az 1 százalékot, a legrosszabb értéket mutató Készenléti lakótelepen sem éri el a 2 százalékot.

6. sz. táblázat

	15-64 év közötti lakónépesség száma	Segélyben részesülők száma
2008	14998 fő	342 fő
2009	14088 fő	610 fő
2010	15503 fő	618 fő
2011	15637 fő	389 fő
2012	n.a.	7 fő

a) Igényelt, illetve megállapított támogatások összege, száma:

Várpalota önkormányzatának 2011. évi szociális helyzetének mutatóiról szolgáltatott adatait a 7. számú táblázatban részletezzük. Ebben a szociális törvényben is előírt szociális rászorultságtól függő pénzbeli ellátásokat (időskorúak járadékában részesülők, aktív korúak ellátására jogosultak, lakásfenntartási támogatásban-, ápolási díjban-, átmeneti és temetési segélyben részesülők) számát tüntettük fel.

7. sz. táblázat

	ellátást igénybe vevők	
--	------------------------	--

	férfi	nő	Összesen	%-ban
SZOCIÁLIS HELYZET MUTATÓI				
Szociális rászorultságtól függő pénzbeli ellátások (Szt.)				
1. Időskorúak járadékában részesülő			8	0,04%
2. Aktív korúak ellátására jogosult	356	359	715	3,4%
ebből				
2.1. Rendszeres szociális segélyre jogosult			176	0,8%
a) egészségkárosodott személy			19	0,1%
b) 55. életévét betöltötte			157	0,7%
2.2. Rendelkezésre állási támogatásra jogosult			539	2,6%
a) 35 évnél fiatalabb			167	0,8%
b) 35-55 év közötti			372	1,8%
Rendszeres szociális segélyre jogosult összesen:			1430	6,8%
2.3. Közcélú foglalkoztatásban részt vevő	219	110	329	1,6%
3. Lakásfenntartási támogatásban részesülők száma összesen	0	0	1596	7,6%
ebből természetbeni támogatásban részesülők száma	0	0	1596	7,6%
3.1. normatív LFT-ben részesülők			1420	6,7%
ebből természetbeni támogatásban részesülők száma			1420	6,7%
3.2. adósságkezeléshez kötött LFT-ben részesülők			26	0,1%
ebből természetbeni támogatásban részesülők száma			26	0,1%
3.3. helyi LFT-ben részesülők			150	0,7%
ebből természetbeni támogatásban részesülők száma			150	0,7%
4. Ápolási díjban részesülők összesen	0	0	72	0,3%
4.1. Szt. 41. § szerint jogosultak száma			25	0,1%
4.2. méltányossági ápolási díjra jogosultak száma			32	0,15%
5. Átmeneti segélyben részesülők száma			1282	6%
6. Temetési segélyben részesülők száma			61	0,3%

Természetben nyújtott szociális ellátások (Szt)	férfi	nő	Össze- sen	%-ban
1. Köztemetés			34	0,16%
2. Közgyógyellátásban részesülők száma összesen			469	2,2%
ebből: egyéb jogcímen (41,42,43, 44 sor)			36	0,2%
normatív alapon			128	0,6%
I., II. csoportú rokkantsága alapján részesül nyugellátásban, baleseti nyugellátásban;			123	0,6%
aki, vagy aki után szülője vagy eltartója magasabb összegű családi pótlékban részesül.			172	0,8%
a települési önkormányzat rendeletében meghatározott feltételek alapján szociálisan rászorult személy			10	0,04%
3. Egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság	9	13	22	0,1%
4. Adósságkezelési szolgáltatásban részesülők száma			68	0,3%
1-4-ig összesen:			1062	5,0%
ebből:				
közüzemi díj, közös költség vagy lakbérhátralékosok száma			68	0,3%
Szociális szolgáltatások				
ALAPSZOLGÁLTATÁSOK				
1. Alapellátások				
1.2. Étkeztetés	213	195	408	1,9%
1.4. Házi segítségnyújtás	11	53	64	0,3%
2.1. Nappali ellátás Fogyatékos személyek részére	10	5	15	0,07%
Alapellátások összesen:	234	253	487	2,27%

Természetben nyújtott szociális ellátásokat (köztemetések, közgyógyellátásban részesülők, egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság, adósságkezelési szolgáltatásban részesülők), összesen 1062 fő, a lakosság 5 százaléka vett igénybe.

A szociális szolgáltatásokon belül elkülönítettük az alapszolgáltatásokon belül:

- az alapellátásokat (étkeztetés, házi segítségnyújtás, nappali ellátás fogyatékos személyek részére), melyekben 487 fő, a lakosság 2,27 százaléka részesült,
- a gyermekekhez kapcsolódó ellátásokat és szolgáltatásokat (a gyermekvédelmi törvény által előírt védelembe vétel, ideiglenes hatályú elhelyezés, családba fogadás, átmeneti / tartós nevelésbe vétel), melyeket összesen 1182 főnek, a lakosság 5,6 százalékanak ítélték meg.
- óvodáztatási támogatásban jelenleg 22 gyermek részesül.

Ezekben belül 183 szülő nyilatkozott, ismerte el halmozottan hátrányos helyzetét, ami a lakosság 0,8 százaléka. (Természetesen ez a szám nem tekinthető pontosnak, mivel nem nyilatkozott tényleges helyzetéről 804 fő.) A 183 szülő közül összesen egynek volt csak 8 általánost meghaladó iskolai végzettsége.

II.3.4. *Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció*

A lakhatás olyan alapvető joga az embernek, mely az élethez való jogának egyik fontos kísérője, az élhetés velejárója. Társadalmi státusz az egyének és a családok élethelyzete, mely alapvetően meghatározza a lakhatás minőségét.

Várpalota területén a **2011-es adatok szerint az épített lakások száma: 8551**, amely szám **az elmúlt évek során gyarapodott**.

8. sz. táblázat

	összes lakásállomány	bérlakás állomány	szociális lakásállomány	egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok
2008	8516	145	107	0
2009	8541	144	107	0
2010	8547	143	107	0
2011	8551	143	107	0
2012	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

A lakások közmű ellátottsága Várpalotán közel 100 %-os, a vezetékes gáz és az elektromos ellátás is biztosított. Ezek alapján elmondható, hogy Várpalotán a lakóépületek az országos átlagnak megfelelő lakhatósági feltételeket biztosítanak a lakóknak.

Ezzel ellentétben azonban elmondhatjuk, hogy a begyűrűző gazdasági válság következtében egyre több egyén és család került olyan rossz anyagi helyzetbe, hogy a városban lévő lakását kénytelen volt lecserélni egy külterületen (pl.: Baglyas- és Kis-Badacsony szőlőhegy, az alsó- és felsőváros mellett lévő kiskertek) fekvő ingatlanra, amely nem minden esetben felel meg az életvitelhez szükséges és elengedhetetlen feltételeknek.

a) Elégtelen lakhatási körülmények, veszélyeztetett lakhatási helyzetek, hajléktalanság:

Elégtelen lakhatási körülményekről, valamint **veszélyeztetett lakhatási helyzetekről** elsősorban a fent említett külvárosi területeken beszélhetünk.

A Dankó u. 14-16. szám alatti romák által használt bérlakásokban található rossz körülmények miatt folyamatos lakhatási problémák merülnek fel: pl. vízhiánnyal küszködnek a családok. A poloskák jelenléte, szaporodása veszélyeztette a kiskorúakat, mely veszélyeztetettséget a családsegítő munkatárs jelezte az illetékeseknek, akik hatáskörükben intézkedni jogosultak.

A **hajléktalanság** adatainak tekintetében a Vöröskereszt által fenntartott Hajléktalan Szálló és annak intézményei 2011-es beszámolóját vettük alapul.

Az intézmény ellátási formái:

- 1 Átmeneti Szálló: 64 férőhellyel (40 férfi és 24 nő számára)
- 2 Éjjeli menedékhely: 20 fő férfi férőhellyel (17,00-07,00 óráig)
- 3 Nappali melegedő: 25 férőhellyel (9,00-18,00 óráig)
- 4 Utcai szociális munka ellátása (egy 6 személyes mikro busszal, két fő szakszemélyezettel) minden olyan ember számára, akik életvitelszerűen az utcán, vagy nem lakás céljára szolgáló helyiségekben laknak, akiknek naponta meg kell küzdeniük az éjszakai pihenésért.

A közölt időbeosztásból kitűnik, hogy a reggeli időszakban (7,00-9,00 óráig) nem biztosítanak fedett hajlékot azoknak, akik nem a szállón élnek. Ők ezt a két órás időszakot rendszerint a közeli italtoltokban töltik: különösen a hidegebb időjárás beálltával csak ezeken a helyeken keresnek, ill. találnak fedett helyet.

b) Lakhatást segítő támogatások:

A lakhatást segítő támogatási formát a szociális adatok szerint, a 9. számú táblázat tartalmazza.

9. sz. táblázat

	lakásfenntartási támogatásban részesítettek száma	lakásfenntartási támogatásra felhasznált összeg
2008	737 fő	28.714
2009	993 fő	37.883
2010	1182 fő	37.496
2011	1596 fő	35.724
2012	n.a.	n.a.

c) Eladósodottság:

A lakosság eladósodottságáról pontos adatokkal nem rendelkezünk, azonban az adósságkezelő intézkedések számát az önkormányzati szociális adatokból ismerjük.

Adósságkezelési szolgáltatásban (közüzemi díj, közös költség vagy lakbérhátralék) **68 fő**, a **lakosság 0,3 százaléka** részesült.

c) Lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása:

A külterületeken elhelyezkedő lakáscélú ingatlanok közműszolgáltatása alacsony minőségű: a lakások minősége a legjobb esetben komfortos, de túlnyomórészt komfort nélküli lakásokról tudunk beszámolni. A mára már egyre több helyen kiépített áramszolgáltatáson kívül egyéb közműszolgáltatás nincs, a közösségi közlekedés is csak részben biztosított, ami azt jelenti,

hogy sok esetben kilométerek választják el az utolsó buszmegállót a tényleges lakóhelytől. Ez különösen sújtja azokat a családokat, ahol a gyermekek is a külterületeken életvitelszerűen lakó szülőkkel együtt élnek.

II.3.5. *Telepek, szegregátumok helyzete*

- a) A telep/szegregátum, mint lakókörnyezet jellemzői (kiterjedtsége, területi elhelyezkedése, megközelíthetősége, lakásállományának állapota, közmű-ellátottsága, közszolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetőségei, egyéb környezet-egészségügyi jellemzői stb.):**

Várpalota belső területi felosztása: Belváros, Tési-domb, Felsőváros, Inkám, Kálvária lakótelep, Kertváros, Alsóváros, Inota, Készenléti lakótelep és a fentiekben már említett külterületek, ahol életvitelszerűen élnek.

A város területén belül 6 nagyobb (több tömbházból álló rész) lakótelep található, amelyek többnyire összközművesek. Kevesebb számban található alacsonyabb komfort fokozatú (komfortos és félkomfortos), de jellemzően összkomfortosak.

Kimondottan romák lakta szegregátum az alsóvárosi Dankó utcában található. Itt az önkormányzat két, emeletes házban biztosít lakásokat számukra, s helyileg külön családgondozó is tevékenykedik, akihez a lakók fordulhatnak. E két házat, valamint a Készenléti lakótelepet kivéve, mindegyik körzetben jónak mondható a közszolgáltatásokhoz való hozzáférés. A környezet- egészségügyi jellemzők a Dankó utcában nem teljesen megfelelőek, ami elsősorban a lakók hanyagságának tudható be.

Az emeletes házakban található lakásállományok állapota folyamatosan javul, mert több lakóközösség pályázati segítséggel a tömbházakon felújítást végeztetett, ami főként az energiatakarékosságot célozta meg: külső szigetelés, vakolás, a fűtési rendszer modernizációja, vagy nyílászáró csere.

- b) A telepen/szegregátumokban élők száma, társadalmi problémák szempontjából főbb jellemzői (pl. életkori megoszlás, foglalkoztatottsági helyzet, segélyezettek, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya stb.)**

A telepek külön életkori megoszlásáról, foglalkoztatottsági helyzetéről, segélyezettekről, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek arányáról nem rendelkezünk külön információval, mert őket az önkormányzat a teljes statisztikában, összevonva szerepelteti, amelyet a fentiekben már elemeztünk.

- c) Szegregációval veszélyeztetett területek, a lakosság területi átrendeződésének folyamatai**

Szegregációval veszélyeztetett területek a már említett külterületek, a Dankó utcai emeletes épületek és a Készenléti lakótelep, amelyekkel már foglalkoztunk a jelen fejezet, valamint a II.3.4 fejezet korábbi pontjaiban.

II.3.6. *Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés*

a) Az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés:

A településen jelenleg **3 gyermek, 11 felnőtt és 6 fogorvosi körzet** működik. Az egészségügyi intézmények közül **6 orvosi rendelő, 3 fogorvosi rendelő, 3 szakorvosi rendelő**, valamint **5 gyógyszertár** található a településen.

A város egészségügyi ellátásában a Palotahosp Kft. által üzemeltetett Várpalotai Városi Kórház is részt vesz. A kórház jelenleg csak alapellátást biztosít, jelentősebb beavatkozásokat itt nem végeznek. A kórház és a rendelőintézet korlátozott szintű betegellátása miatt a lakosság - bizonyos esetekben - a megyeszékhelyre kénytelen beutazni, hogy megfelelő szakellátást kaphasson.

A központi (felnőtt illetve gyermek) háziorvosi ügyelet ellátási rendszere 2012. május 2-től megváltozott: a központi háziorvosi ügyeletet a General Medicina Kft. látja el a Várpalota, Szent Imre utca 6. szám alatti régi SZTK épületben, amely munkanapokon 16:00 órától másnap reggel 8:00 óráig, munkaszüneti és ünnepnapokon reggel 8:00 órától a következő munkanap reggel 8:00 óráig vehető igénybe.

A sürgősségi betegellátás hatékonyságának fokozása, a párhuzamos hívások számának csökkentése, valamint az azonnali elérhetőség biztonságának javítása érdekében az Országos Mentőszolgálattal közös, gyorsan elérhető sürgősségi hívószámán lehet segítséget kérni. Egy hívás kezdeményezésével az ügyelet és a mentőszolgálat egy időben elérhető. Bejelentéskor a mentésirányítás dönt a riasztandó sürgősségi egységről.

b) Prevenációs és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkori kötelező szűrésekhez) való hozzáférés

Várpalota Város Önkormányzata külön rendeletben (ld. II.1.2 fejezet) szabályozta – az önkéntesség és az egyéni felelősség hangsúlyozásával, hogy támogatja a méh nyakrák és a nemi szervi szemölcsök kialakulásáért elsősorban felelős Humán papilloma vírus elleni védőoltás beadását a leginkább érintett körben.

A népegészségügyi és koragyermekkori kötelező szűrések egy része csak a megyeszékhelyen érhető el. A kötelező, valamint a kampányszerűen végzett védőoltások beadásának ideje, hozzájárulási joga, az országosan egységes rendelkezésekhez, szabályozásokhoz igazodik.

A városban működnek olyan civil szervezetek (pl. Diabetes Klub, Szív Egyesület), akik városi egészségnapokat szerveznek, illetve havi rendszerességgel a foglalkozásaikat megnyitják a városlakók részére is. Ezeken belül fontos egészségügyi méréseket végeznek (pl. vérnyomás, vércukor, testtömeg index, stb.). Tanácsokat adnak az egészséges életmóddal, étkezéssel, mozgással kapcsolatosan. Ételbemutatókat tartanak: megmutatják az egészséges ételek elkészítésének módját, miközben tájékoztatást adnak az ezekhez felhasználható alap-élelmiszerekről.

c) Fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

A városban *a fejlesztő ellátáshoz való hozzáférés* a Veszprém Megyei Egységes Pedagógiai Szakszolgálat várapalotai Nevelési Tanácsadóján keresztül biztosított. A várapalotai Nevelési Tanácsadó 34 éve látja el a pedagógiai szakszolgálati feladatokat Várapalotán és a környék 8 településén. A 8 település óvodáiba, általános iskoláiba és középiskolába járó gyermekeinek problémájával foglalkozik.

A Tanácsadó pszichológiai, pedagógiai, gyógypedagógiai, vizsgálatokat végez, szakvéleményt készít, valamint a gyógytestnevelés a korai fejlesztés tehetséggondozás és az iskolapszichológusi és szakértői tevékenység is a feladataink közé tartozik. Minden esetben javaslatot tesz a szülőknek, pedagógusoknak a gyermekkel kapcsolatos bánásmódra, teendőkre. Kiemelkedő feladatuk a gyermekek nevelésével kapcsolatos tájékoztatás, segítségnyújtása a jelentkező szülők, pedagógusok számára. Pszichológiai és pedagógiai terápiáik jellegétől és módszereitől függetlenül mind a gyermekek elfogadását, a beilleszkedését, a megfelelő teljesítményét segítik, mellyel egyúttal elősegítik/támogatják a közvetlen- és tágabb környezetükbe, majd a társadalomba való beilleszkedésüket, a mindennapjaik „pozitív” megélését.

Szükségesnek látják önismereti és konfliktuskezelő tréningekkel segíteni a serdülő és fiatalok diákokat.

d) Közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

Jelen információink alapján a közétkeztetésben lassan városunkban is egyre inkább megjelennek az egészséges táplálkozást elősegítő menü-sorok.

Kevés iskola és azok környékén található, egy-egy kis üzlet vállalja csupán, hogy a tanulók számára az egészséges táplálkozás szempontjainak megfelelő élelmiszereket forgalmaznak (Pl. a Thury Gimnáziumban működő büfé).

e) Személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatáshoz való hozzáférés

A személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokat a Térségi Népjóléti Gondozási Központ biztosítja. Az intézmény által nyújtott szolgáltatások a város minden lakosa számára

egyenlő eséllyel elérhetők. Az intézmény a preventív és korrektív rendszerszemléletű szociális munka keretében komplex segítséget nyújt az intézmény szolgáltatásait igénybevevők önálló életvitelének és készségének megőrzéséhez, erősítéséhez, önkéntesek és segítő közösségek bevonásához, valamint ellátja a kliensek jogainak fokozott védelmét.

A **Családsegítő Szolgálat** személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátást biztosító intézmény, melynek alaptevékenységei:

- 1) családsegítés;
- 2) gyermekjóléti szolgáltatás;
- 3) házi segítségnyújtás;
- 4) szociális étkeztetés;
- 5) idősek nappali ellátása;
- 6) egészségügyi ágazat: védőnői szolgálat.

Egyéb szolgáltatások:

- 1) pszichológiai tanácsadás havonta két alkalommal keddi napokon 8.00 - 11.00 óráig, előzetes időpont egyeztetés alapján; ellátja: Jáger Erzsébet pszichológus;
- 2) jogi tanácsadás havonta egy alkalommal szerdai napokon 13.00 – 14.00 óráig, előzetes időpont egyeztetés alapján, ellátja: dr. Szőke László ügyvéd.

Családsegítés keretén belül:

- 1) információnyújtás;
- 2) hivatalos ügyintézésben segítségnyújtás;
- 3) családgondozás;
- 4) mentális gondozás;
- 5) tanácsadás;
- 6) a veszélyeztetettséget észlelő és jelző rendszer működtetése;
- 7) aktív korúak ellátására jogosult, rendszeres szociális segélyben részesülő személyekkel való együttműködés keretén belül:
 - ✓ nyilvántartásba vétel;
 - ✓ tájékoztatás az egyén szociális helyzetéhez és mentális állapotához igazodó beilleszkedést segítő program elkészítéséről, együttműködés szabályairól;
 - ✓ rendszeres kapcsolattartás;
 - ✓ éves értékelés készítése a beilleszkedést segítő program végrehajtásáról;
 - ✓ tájékoztatás az önkormányzat felé a nyilvántartásba vételről és az éves értékelésről, a beilleszkedést segítő program végrehajtásáról.

Gyermekjóléti szolgáltatás keretén belül:

- a gyermek és családjával végzett szociális munka;
- konfliktuskezelés, mediáció;
- családkonferencia;
- a gyermek érdekében a veszélyeztetettség megelőzése, és megszüntetése;
- prevenciós tevékenységek;

- szabadidős programok szervezése;
- támogatásokhoz való hozzájutás elősegítése;
- a családjába visszakerült gyermek utógondozása;
- egyéni foglalkozások gyermekekkel;
- a szociális válsághelyzetben lévő várandós anya támogatása, segítése; családtervezési, nevelési, egészségügyi, a mentálhigiénés és a káros szenvedélyek megelőzését célzó tanácsadás, vagy az ezekhez való hozzájutás megszervezése.

10. sz. táblázat

A gyermekjóléti szolgálat gondozási tevékenysége										
sorszám	Gondozási típus		Alapellátásban történő gondozás	Védelemben vétel	Utógondozás, szakellátásból kikerült	Ideiglenes hatállyal elhelyezett	Átmeneti nevelt	Tartós nevelt	Összesen (a-f oszlopok összege)	Tanácsadás keretében történő ellátás
	Nem és kor		gyerekek száma							
			a	b	c	d	e	f	g	h
01	Fiú	0-2 éves	23	7		1	3		34	
02		3-5 éves	29	9		2	1		41	
03		6-13 éves	85	17		6	13		121	
04		14-17 éves	43	36		1	3	1	84	
05	Együtt (01-04. sorok)		180	69		10	20	1	280	
06	Lány	0-2 éves	18	11		1	4		34	
07		3-5 éves	28	9		1	3		41	
08		6-13 éves	53	15		1	4		73	
09		14-17 éves	30	17		1	9		57	
10	Együtt (06-09. sorok)		129	52		4	20		205	
11	Összesen (05+10 sorok)		309	121		14	40	1	485	417
12	Családok száma		167	67		9	26	1	270	178

Házi segítségnyújtás keretén belül:

1. gondoskodás azokról az időskorú személyekről, akik otthonukban önmaguk ellátására saját erőből nem képesek és róluk nem gondoskodnak;
2. azokról, akik egészségi állapotuk miatt rászorulnak, valamint akik ezt az ellátási formát igénylik.

Szociális étkeztetést kell biztosítani annak, aki kora vagy egészségi állapota miatt nem képes a napi egyszeri meleg étkezéssel más módon gondoskodni.

Az **Idősek Nappali Ellátása** során, az önmaguk ellátására részben képes időskorúak napközbeni gondozását végzik. Az ellátás igénybevétele önkéntes, a szolgáltatás igénybevételét lehet kérelmezni. Az intézményben lehetőség van:

- napközbeni tartózkodásra,
- napi háromszori étkezésre,
- társas kapcsolatokra,
- kulturális és szabadidős programok igénybevételére,
- alapvető higiéniai szükségletek kielégítésére,
- orvosi ellátás igénybevételére.

Különböző szórakozási lehetőségek, ünnepek megtartása és napközbeni programok teszik változatossá az idősek életét.

A Térségi Népjóléti Központ által üzemeltetett Házi Jelzőrendszer Szolgálat és a környékbeli Támogató Szolgálatok megszűntek. Ezen intézmények működésének kiesésével egyre nagyobb jelentőséggel bírnak a személyes gondoskodás és a házi segítségnyújtás szolgáltatásai, amelyeket elsősorban egyházak működtetnek (Sólyi Református Egyházközség, Magyar Pütkösi Egyház, Országos Cigánymisszió). E szervezetek többnyire térítésmentesen végzik missziójukat, jelentős segítséget nyújtva a beteg-, idős-, egyedülálló-, vagy fogyatékkal élő lakosok számára, akiknek életvitele így minőségi változáson mehet keresztül.

f) Sportprogramokhoz való hozzáférés

A sportprogramokhoz való hozzáférés mindenki számára adott, azonban ezek többnyire nem ingyenesek, kivéve pár civil szervezet, egyesület által nyújtott lehetőséget.

A városban több - már régi hagyományokkal bíró - sportegyesület teremt rendszeres testmozgásra alkalmat. A gyermekek számára az úszás Balatonfüzfőn biztosított. Az általános iskolák délutáni sportprogramjai elsősorban labdajátékok (kézilabda, kosárlabda, labdarúgás) amelyek választékot kínálnak a tanulók számára.

II.3.7. *Közösségi viszonyok, helyi közélet bemutatása*

a) közösségi élet színterei, fórumai

A város közösségi élete igen összetett, ezért egyben színes és mozgalmas is. A várpalotai civilek ügyvezetője elmondása alapján az önkormányzat partnerként tekint a működő és aktívan tevékenykedő civil szervezetekre. A támogatásukra létrehozott civil keret azonban – mint ahogy az országosan is kimutatható – évek óta csökken, így anyagi erejüket meghaladó felvállalás a hivatal részéről az, hogy a térségben relatíve Várpalota adja az egyik legnagyobb összegű támogatást. A támogatások szétosztásáról a Humánerőforrás Bizottság mellett Inota városrész önkormányzata dönt.

Az önkormányzat és a civilek fő kapcsolódási pontja a Szindbád Nonprofit Kft, valamint a Civil Ház, ami a várpalotai Művelődési Központ alagsori helyiségében kapott otthont, melyet maguk a civilek hoztak rendbe, sok önkéntes munka, valamint pályázati támogatás segítségével. Kihasználtsága magas: kb. 40-50 szervezet rendszeresen igénybe veszi, foglalkozásaik, előadásaik színterül szolgál. Használhatnak számítógépet, nyomtatót, fénymásolót is, vagy pl. az iroda alkalmazottja kérésre plakátot szerkeszt, biztosítva ezzel a hátrányosabb helyzetben lévők esélyegyenlőségét is.

2006-ban civiljeink csatlakoztak a Civilek Szövetségéhez, akik előkészítették a pályáztatási rendszert is. Segítséget nyújtanak a rutintalan szervezeteknek (pl. NAV ügyletek, számvitel, pályázatok, stb.). Az önkormányzat válláról terhet vesznek le azzal, hogy folyamatos kapcsolatot tartanak a civil referenssel. A kisebb súrlódások ellenére példaértékű együttműködésről számolhatunk be a Szindbád Kft-vel való kapcsolattartásról is: a civil szerveződések szívesen kapcsolódnak a Kft. által szervezett programokhoz.

Az elmúlt két esztendőben változás történt a város civil koncepciójában: már nem lehet működésre pályázatot benyújtani, csak megvalósítandó programok támogathatók.

A város és a civilek legnagyobb közös rendezvénye a Civil Nap. Tekintettel arra, hogy folyamatosan változik a hivatalosan működő szervezetek száma, jelen pillanatban kb. száz aktív szervezetet tartanak nyilván, amelyekből 10-60 folyamatosan tevékenykedik a városban. Őket természetesen személyesen is ismerik a városlakók.

A helyi polgárőrség tagjai a rendezvények alkalmával rendszeresen együttműködnek a civilekkel, önkormányzattal és a Családsegítő Központtal.

Nagyon aktívak a nyugdíjas klubok, rendszeres összejöveteleik mellett a más egyesületekkel való együttműködési készségük is magas.

A szervezetek profilja, érdeklődési köre igen széleskörű, sokrétű funkciót töltenek be, számos területen (kultúra, sport, egészségügy, természetgyógyászat, hagyományőrzés, mezőgazdaság, szociális terület, stb.).

Többen bekapcsolódtak az ország civil vérkeringésébe is azzal, hogy csatlakoztak és folyamatosan kapcsolatot tartanak saját országos szövetségükkel (pl.: a nagycsaládosok, városvédők, sportegyesületek, Olimpiai Baráti Kör, Diabetes Klub, stb.).

Térségi, területi szinten a veszprémi Civil Házzal jó kapcsolatokat ápol a váraplotai Civil Ház: sok közös rendezvényről számolhatnak be. A kulturális- és sportegyesületek, ill. klubok tagjai rendszeresen, minden rendezvényen fellépnek.

Váraplota, Berhida, Pétfürdő, Öskü, Ósi, Tés települések önkormányzati képviselő-testületei 2004. június 28-án hozták létre a Váraplota Kistérség Többcélú Társulást, mely a könyvtári szolgáltatások terén az alábbi feladatokat látja el:

- Térségi könyvtári szolgáltatások nyújtásának összehangolása (térségi információs könyvtári hálózat; könyvtárközi kölcsönzési rendszer kialakítása, összehangolása, gyors szolgáltatás; térségi ellátó rendszer kiépítése; állománygyarapító terv készítésének összehangolása, közös terv készítése);
- Könyvtári adatbázis, információs informatikai szolgáltatási rendszer fenntartása, azonos programok alkalmazása, internetes szolgáltatás kiépítése és működtetése;
- Szakmai műhelyek létrehozása, tapasztalatcserek szervezése;
- Térségi információs adatbázis létrehozása, működtetése;
- Pályázatfigyelés, tanácsadás, közös pályatzkészítés, pályázati forrásgyűjtés, a megvalósítás szervezése;

A közösségi élet résztvevői az egyházak is, akik jó kapcsolatokat ápolnak az önkormányzattal és a civil szervezetekkel is.

b) közösségi együttélés jellemzői (pl. etnikai konfliktusok és kezelésük)

Etnikai konfliktusokról nincsenek információink, ebben a Cigány Kisebbségi Önkormányzat vezetőjétől is megerősítést kaptunk. Jellemző inkább a segítő szándék.

c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai (adományozás, önkéntes munka stb.)

Magas szintű helyi közösségi szolidaritásról tudunk beszámolni. Több civil szervezet a saját kereteit túllépve, kívülállóknak is adományokat gyűjt, segítséget nyújt (pl.: nagycsaládosok, több karitatív szervezet, a főként nőket tömörítő ÍRISZ Egyesület).

A nagycsaládosok kezdeményezésére évente több alkalommal szerveznek játék és ruhacsere akciót, börsét.

Az év végén – mikulás nap és Karácsony környékén – különösen megnövekszik Váraplotán is a civil szervezetek adományozási kedve. Gálaműsorokat rendeznek, gyűjtési- és adományozási akciókat-, ünnepségeket szerveznek. Többek között pl. az évek óta hagyománnyá vált Mikulás Futás keretén belül minden gyermek csomagot kap.

Az evangélikus egyház folyamatosan toborozza az önkénteseket, akik már aktívan segítenek az ápolóotthonban és a városban élő egyedülállóknak és időseknek is.

Több civil szervezet rendszeresen tart ingyenes egészségnapot, melyeken méréseket is végeznek (cukor, vérnyomás, testtömeg index, stb.).

Lehetőségeikhez mérten, egyre csökkenő tendenciát mutatva ugyan, de számíthatnak a helyi vállalkozások, cégek, vállalatok segítségére is a rászorulóknak. Természetesen, többnyire karácsony környékén adakoznak, pénzbeli, vagy természetbeni adományok formájában (Péti Nitrogénművek Zrt., Sütike Bt., Pannonsütő Kft., kereskedelmi vállalkozók, stb.). Elsősorban a Családsegítő Szolgálattal tartják a kapcsolatot, akik feltérképezik a szükségleteket, az megadományozandók személyét. Esetenként a kapott pénzüsszegekből tartós élelmiszer vásárolnak, amit kiosztanak a dolgozók és önkéntesek segítségével.

Rendszeresen lehet számítani a Máltai Szeretetszolgálat és a Katolikus Karitás segítő tevékenységére is, akik folyamatosan adományraktárt is működtetnek.

Wolfsberg testvérvárosi adományai rendszeresen érkeznek a városba (pl. autónyi vitamin szállítmányok érkeznek karácsony közelében).

II. 3. 8. *A roma² nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal*

A 2001-es népszámlálás alapján a városban a nemzeti kisebbségek a teljes népességnek mindössze 1,4 százalékát alkotják. Legnagyobb részük romának vallotta magát (a teljes népesség 0,6 százaléka), viszonylag nagyobb számban voltak még a magukat németnek, ukránnak vallók is (a teljes népesség 0,4 százaléka).

A Cigány Kisebbségi Önkormányzat vezetése elégedett a városi önkormányzattal, való kapcsolattal, jó partneri viszonyban vannak. Nem tudnak semmilyen diszkriminációról beszámolni. A lehetséges pályázatokba együttműködő partnerként, avagy szolgáltatást igénybe vevőként bevonja őket úgy az önkormányzat, mint egy-egy civil szervezet.

Várpalotára a városiasodás miatt sok roma költözött. Elsősorban az önkormányzati segélyek és juttatások voltak vonzóak számukra. Megkülönböztetésről nem tudunk, az önkormányzatokkal a kapcsolatuk ugyanolyan, mint minden magyar nemzetiségűé. A kulturális, oktatási, szociális, egészségügyi helyzet, illetve az ellátás hasonló, mint a többi városlakóé. Folyamatosan kapnak segítséget önkormányzattól és civil szervezetektől is, úgy a szociális, mint a foglalkoztatás területein.

A Városi Cigány Kisebbségi Önkormányzat Szervezeti és Működési Szabályzata többek között kitér a következőkre: ellátja a roma közösségek érdekképviselését, ellátja az esélyegyenlőség megteremtésével kapcsolatos feladatokat, a közösség kulturális autonómiájának megőrzése érdekében ellátja a működtetési és szervezési feladatokat, kapcsolatot tart a helyi civil-, egyházi és egyéb szervezetekkel.

² Azt tekintjük romának, aki annak vallja magát... Valamely nemzeti, etnikai csoportba tartozás (roma származás) vállalása és kinyilvánítása az egyén kizárólagos és elidegeníthetetlen joga, ezért a kisebbségi csoportba tartozás kérdésében nyilatkozatra senki sem kötelezhető (lásd az 1993. évi LXXVII. törvény 7. § (1) bekezdését).

Mélyíti a városi roma lakosság azonosságtudatát, ösztönzi őket a nemzeti hovatartozásuk vállalására, ápolja az anyanyelvi oktatást és annak széleskörű használatát.

Készséggel együttműködnek minden olyan területen, pl. pályázati anyagok elkészítésében, amelyek a roma közösség számára is hasznos, a fejlődését szolgálja, ill. várhatóan segíti a mielőbbi integrációját.

II. 3. 9. Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A szegénység az elszegényedés folyamatának felszínre kerülő problémái között a lakosság munkaerő-piaci helyzete, a munkanélküliségből eredő problémák, illetve a lakhatással összefüggő problémák, a hátralékok felhalmozódása a lakossági adósságállomány folytonos újratermelődése szerepel.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során városunkban	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A szegénység oka és következménye a tartós munkanélküliség, számuk nem csökken.	Közfoglalkoztatás továbbfolytatása. Egyéb helyi foglalkoztatási lehetőségek felkutatása.
A hátrányos helyzetek generációkon keresztüli átöröklődése.	Szociális, gyermekjóléti szolgáltatások bővítése. Felzárkóztatási, fejlesztési programok szervezése. Ösztöndíj alapítása a pályakezdés megkönnyítése érdekében.
A lakossági adósságállomány újratermelődése.	Az állampolgárok életminőségének folyamatos vizsgálata. Szükséglet alapú szolgáltatások szervezése.
A roma népesség hátrányos helyzete több, egymással szorosan összefüggő társadalmi, gazdasági probléma eredője. Csak a több problématerületre az oktatás, foglalkoztatás, szociális és egészségügyi területre egyszerre koncentráló, átfogó problémakezelési megoldások, komplex programok vezethetnek eredményre.	Pályázati források kihasználása egy teljes körű szociális, képzési, foglalkoztatási projekt megvalósításához. Közösségi szociális munka szervezése.
A lakosok egészségügyi állapota megfelel az országos mutatóknak, nem jó.	Egészségügyi szűrések népszerűsítése. Az egészségtudatos életmódra nevelés a felnőttek körében is, annak tudatosítása, hogy a szűrővizsgálatokon való mind nagyobb számú megjelenés az egészségesebb életet, a várható élettartam megnövekedését eredményezheti.

A romákra vonatkozó adatok gyűjtésének nehézségei, a célcsoport meghatározásának bizonytalanságai lehetetlenné tették mérhető teljesítménykövetelmények rögzítését, és ezekre épített monitoring rendszer létrehozását. A számszerű adatok, indikátorok hiánya nem ad valódi értékelésre lehetőséget.	Jelzés a jogalkotók felé. Megfelelő módszer megtalálása, kezdeményezése a Roma Kisebbségi Önkormányzattal közösen.
A romákkal szembeni diszkrimináció megjelenése az országos médiák közvetítésével.	Helyi médiában „jó példák” megjelenítésének kezdeményezése. Az intézményekben és a közösségekben közös akciók a Roma Kisebbségi Önkormányzattal közösen.
A digitális írástudás hiánya akadályozza a munkanélküliek munkaerő-piacon történő elhelyezkedést.	Képzések bővítése a munkanélküliek körében. Szociális rászorultság mértékében a nappali képzésben felsőfokú tanulmányokat folytatók internet előfizetési díjának átvállalása.

II.4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

II. 4. 1. A gyermekek helyzetének általános jellemzői (pl. gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek stb.)

Várpalota városban a gyermek és fiatalkorúak száma 2012-ben 2011 fő, a lakosság 14,5 %-a. Életkori megoszlása a következő:

11. sz. táblázat

Évek	2010.	2011.	2012.
0-3 éves korig	352	296	310
4-6 éves korig	365	390	368
7-14 éves korig	796	807	850
15-18 éves korig	490	479	483
Összesen:	2003	1972	2011

A Várpalotai Gyermekjóléti Szolgálat végzi a várpalotai és a környező települések **gyermekjóléti feladatait** és szociális ellátását is, több szociális intézményének segítségével. Az intézmény alapfeladata, hogy a Várpalotán és a kistérségben élő, segítségre szoruló családoknak, illetve azok tagjainak, gyerekeknek, időseknek, fogyatékkal élőknek a problémái megoldásában segítséget nyújtson. A szakmai tevékenységek köre folyamatosan bővült, szolgálva a lakosság igényeit, míg kialakult a jelenlegi intézményi struktúra, amely a gyermekkortól az időskorig minden korosztálynak segít problémáik megoldásában.

A Térségi Népjóléti Gondozási Központ napjainkra számos szociális, gyermekjóléti alap- (Gyermekjóléti Szolgálat, Ringató Bölcsőde, Védőnői Szolgálat) és szakosított ellátási formákkal áll a lakosság rendelkezésére, melyeket a II.3.6 pontban már részletesen bemutattunk.

A gyermekek tényleges helyzetéről elsősorban a Családsegítő- és Gyermekjóléti Szolgálatok 2011. évről szóló jelentésének adataiból tájékozódhatunk. A várpalotai szolgálat a Kastélydomb u. 6 szám alatt működik, a Térségi Népjóléti Gondozási Központ tagintézményeként. Létszám ellátottságuk a törvényi előírásoknak megfelel: 1 fő vezető családgondozó, 7 fő családgondozó, 1 fő családgondozó asszisztens, 1 fő fejlesztő pedagógust alkalmaznak. A fejlesztőpedagógus Várpalotán, két helyszínen is dolgozik. Elsősorban ingerszegény környezet okozta szociokulturális hátrányokkal foglalkozik (szókincs- és logikus gondolkodási hiányosságok, magasabb kognitív folyamatok gyengesége, motiváció, szabálytudat, tanulási technikák hiánya).

A szolgálat ügyfélfogadása minden hétköznap a székhelyen történik. Várpalota város ellátásán kívül még Ősi, Öskü, Jásd, Tés községek ellátását is elvégzik. Az általuk megoldandó problémák egyre súlyosabbak, egyszerre több problémával is küszködő családokkal tartják a kapcsolatot, rendszeres és súlyos krízishelyzetek fordulnak elő.

A **szakmai tevékenység száma** is évről-évre folyamatosan emelkedő tendenciát mutat, 2010-ben 5954, **2011-ben pedig már 6791** volt, ami két év alatti **837-es növekedéssel több, mint 10%-os emelkedést** jelent.

12. sz. táblázat

Gondozási esetek a probléma felmerülésének oka miatt			
	2010 esetszáma	2011 esetszáma	ellátott gyermekek a fő probléma szerint
Anyagi probléma	911	1122	61
Gyermeknevelési nehézség	1830	2199	89
Beilleszkedési nehézség	223	332	17
Magatartászavar	711	718	22
Családi konfliktus	488	568	19
Szülők, vagy család életvitele	1415	1664	23
Családon belüli bántalmazás	84	40	40
Fogyatékoság	33	18	11
Szenvedélybetegségek	259	130	12
Összesen	5954	6791	294

A Várpalotai Gyermekjóléti Szolgálat 2011. évi záró beszámolója szerint a kistérség öt településén - Ősiben, Öskün, Tésen, Jásdon és Várpalotán - 485 fő fiatalkorút látott el. A legtöbb ellátásra szoruló fiatal az általános- és a középiskolai korcsoportba tartozott (194 és 141 fő). Az ellátásában részesülőkről számos visszajelzés érkezett a különböző területeken tevékenykedő szervezetek felől, ezek közül a rendőrségtől 40, az ügyészségtől, bíróságtól 11 és pártfogó felügyeletről 34 darab.

13. sz. tábla

Nyilvántartott álláskereső nők száma és aránya			
	15-64 év közötti női lakónépesség	nyilvántartott álláskereső nők száma	
		fő	%
2008	7768	590	7,59
2009	7747	727	9,38
2010	7716	626	8,11
2011	7843	614	7,82
2012	n.a.	n.a.	n.a.

A beszámoló külön említést tesz a gyermek-bűnözésről, amely korántsem tükrözi a valós értékeket, hisz ez a szervezet a lakosság egy szűkebb körét látja el, így például nem tartalmazza a lakásotthonokban nevelkedők adatait sem. Adataik szerint szabálysértést 24 gyermekkorú és 80 fiatalkorú követett el, amelyek megoszlási száma és területei a következők: 10 esetben történt garázdaság, 24-en kerültek tulajdon elleni szabálysértések miatt a rendőrség látókörébe. A többi esetben igazolatlan iskolai hiányzás miatti szabálysértések voltak. Bűncselekményt 4 fő kiskorú és 10 fő fiatalkorú követett el, főként: garázdaságot, lopást, és rongálást.

A legtöbb szabálysértést (39) azok követték el, akik nem részesültek gondozásban, ugyanakkor a védelembe vétel keretében gondozottak körében a legmagasabb a bűncselekményt elkövetők száma (10). Az alapellátásban gondozott gyermek-, illetve fiatalkorúak között volt viszonylag a legkevesebb szabálysértő (31), ugyanakkor a 14-17 éves korosztálynál 4 bűncselekményt regisztráltak a hatóságok.

A Várpalotai Rendőrkapitányság éves beszámolójában is taglalja a gyermek-bűnözési formákat, amelyek szintén nem fedik teljes mértékben a valós helyzetet, hiszen nem minden kerül napvilágra. Adataik szerint a leggyakrabban garázdaság és tulajdon elleni szabálysértések kerültek a rendőrség látókörébe. A többi esetben igazolatlan iskolai hiányzás miatti szabálysértések fordultak elő. Bűncselekményeket kevesebb számban követtek el, ezek főként garázdaságból, lopásból és rongálásból adódtak.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményt a központi költségvetés biztosítja, és a települési önkormányzat jegyzője a Gyvt.-ben meghatározott feltételek szerint állapítja meg a jogosultságot. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítetteket, valamint a rendkívüli gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek számát az alábbi táblázat mutatja.

14. sz. táblázat

	rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma	rendkívüli gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma
200 8	705	632
200 9	990	754
201 0	1090	1034
201 1	1054	1016
201 2	n.a.	n.a.

A települési önkormányzat képviselő-testülete a Gyvt.-ben, illetve helyi rendeletében meghatározott feltételek szerint állapítja meg a rendkívüli gyermekvédelmi támogatást.

A szociális ellátások, valamint a gyermekvédelmi gondoskodás helyi szabályozásáról szóló Várpalota Város Önkormányzata Képviselő-testületének 23/2010. (VI.29.) rendelete 32.§-a foglalja össze a rendkívüli gyermekvédelmi támogatásra vonatkozó előírásokat.

Rendkívüli gyermekvédelmi támogatás

32. § (2) Létfenntartást veszélyeztető élethelyzetnek minősül

- a) váratlan jövedelem kiesés, vagy
- b) az alkalmanként jelentkező többletkiadás, különösen
 - ba) alapruházat beszerzése
 - bb) átmeneti vagy tartós nevelésbe vett gyermek családjával való kapcsolattartásának elősegítése
 - bc) a gyermek nevelésbe vételének megszüntetését követő gyámhivatali visszahelyezés, vagy
 - bd) 1.000,- Ft-ot meghaladó igazolt gyógyszerköltség.

(3) A rendkívüli gyermekvédelmi támogatás összege 1.000 Ft- nál alacsonyabb nem lehet, de naptári évenként és gyermekenként az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 40%- át nem haladhatja meg.

(4) A (2) bekezdés b) pontjában foglalt támogatás csak abban az esetben állapítható meg, ha a családban az egy főre jutó jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 100%- át.

Megállapítható, hogy **rendkívüli gyermekvédelmi támogatásban részesülők száma 2009-ben és 2010-ben több, mint 100 fővel volt magasabb, mint az elmúlt évben.** Az utóbbi 2 évben jelentősen csökkent ezen támogatásban részesülők száma. A kifizetett összeg viszont a támogatásban részesültek számának csökkenése ellenére is 2009-hez képest 61 %-kal nőtt. Megfelelő tájékoztatással, a szülők informálásával elérhető, hogy a rászorultak nagyobb számban vegyék igénybe ezt a támogatást.

A települési önkormányzat képviselő-testülete a hatáskörébe tartozó ellátást kiegészítheti, valamint a rendeletében meghatározott módon és feltételek szerint más támogatásokat is megállapíthat.

A gyermek jogán járó helyi juttatások Várpalotán az alábbiak:

Gyermekvállalási támogatás

12. § (1) Az újszülött gyermek megszületésével megnövekedett anyagi terhek csökkentése céljából, szociális alapon gyermekvállalási támogatásra jogosult az a szülő, akinek a – 2008. január 1. után született, anyakönyvezett, újszülött – gyermekének a születéskor a lakcímnnyilvántartásba várpalotai lakóhelyet jegyeznék be.

(2) A támogatás nyújtására a gyermek lakcím-nyilvántartási rendszerben történő regisztrálását követő 30 napon belül hivatalból sor kerül.

(3) Gyermekvállalási támogatásra külön kérelemre jogosultak azok a 2008. január 1. után született gyermekek örökbefogadó szülei is, akiknek örökbefogadott gyermekét a születésüket követően ideiglenes hatállyal náluk, mint leendő örökbefogadó szülőnél helyeznek el, és az örökbefogadást követően várpalotai lakóhelyet jegyeznék be számukra a lakcímnnyilvántartásba.

A kérelemhez mellékelni kell a gyermek ideiglenes hatályú elhelyezéséről szóló gyámhatósági határozatot, valamint a gyermek születési anyakönyvi kivonatát és lakcímkártyáját.

(4) A (3) bekezdésben meghatározott támogatás iránti kérelmet a gyermek születését követő 1 éven belül lehet benyújtani. Ennek elmulasztása jogvesztő.

(5) A gyermekvállalási támogatás nyújtása 20.000 Ft értékű „ruházat” céljára felhasználható vásárlási utalvány formájában történik, amit a gyermek megszületését követő 1 éven belül lehet átvenni.

(6) Ikerszülés esetén gyermekenként kell a támogatást biztosítani.

A közölt adatokból egyértelmű növekedési tendencia mutatható ki. A gyermekjóléti tevékenységet a forgalmi naplóban tartják nyilván, ami szintén tükrözi a szakmai tevékenység évről-évre történő emelkedését. A 2011. évi adatok egyértelműen növekvő tendenciát mutatnak az előző időszakokhoz képest. A megoldandó gondok mind súlyosabbak, egyszerre több problémával is küszködő családokkal tartanak kapcsolatot, rendszeres és súlyos krízishelyzetek fordulnak elő. Egyre gyakrabban találkoznak a tartós munkanélküliség kedvezőtlen hatásaival, amelyek átvetülnek a gyermeknevelésre, és emiatt a problémák még fokozottabban vetődnek fel. Elsősorban a gyermekek elhanyagolásával találhatjuk szembe magunkat, ami folyamatosan növekvő problémát jelent. Az alsóvárosi Dankó utca 14-16. szám alatti roma lakosok életkörülményei kiemelkedően rosszak. Az ellátási területen élő más családok anyagi helyzete is erős mértékben megromlott az elmúlt években, amelyet a növekvő mennyiségű krízis segélyek sem enyhítenek. A lakhatási problémák is egyre súlyosabbak, melyek szintén sokasodnak.

A rendszeres és gyakoribb családlátogatás, valamint a pszichológiai esetkezelések igénybevétele sem mindig hozza meg a várt eredményt. A szülők többsége továbbra sem méri fel felelőssége súlyát (pl.: idézést figyelmen kívül hagyva nem jelenik meg a védelembé vételi tárgyaláson, nem viszi el gyermekét szakértői vizsgálatra, stb.).

A társintézményekkel, a jelzőrendszer tagjaival az eddigi közös összefogás, az azonos szemléletmód, a szakmai felkészültség önmagában nem hozhat hatékony eredményeket a feladatok ellátásában. Gyakran fordul elő, hogy a „problémával” kapcsolatban „eszköztelenek” (pl: fejtetvesség megszüntetése, stb.). A gyermekjóléti szolgálat azonban továbbra is arra törekszik, hogy a jelzőrendszer tagjaival együttműködve újabb megoldásokat találjon a célok elérése érdekében.

Személyes gondoskodást nyújtó ellátások, szolgáltatások_2011. év adatai

15. sz. táblázat

A jelzőrendszer által küldött jelzések száma		
sor-szám	Megnevezés	Küldött jelzések száma
01	Egészségügyi szolgáltató	59
02	Ebből(01-ből): védőnői jelzés	33
03	Személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgálat	11

04	Napközbeni kisgyermek ellátást nyújtók	58
05	Átmeneti gondozást biztosítók	
06	Menekülteket befogadó állomás, menekültek átmeneti szállása	
07	Közüoktatási intézmény	600
08	Rendőrség	40
09	Ügyészség, bíróság	11
10	Pártfogó felügyelet	34
11	Társadalmi szervezet, egyház, alapítvány	15
12	Áldozatsegítés és kárenyhítés feladatait ellátó szervezet	1
13	Állampolgár	90
14	Önkormányzat, jegyző, gyámhivatal	510
15	Munkaügyi hatóság	1
16	Összesen: (01 és 03-15. sorok)	1430

Az észlelő és jelzőrendszer működtetése zökkenőmentes, a jelzőrendszer tagjaival (egészségügyi szolgáltatók, személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgálat, közoktatási intézmények, rendőrség, pártfogó felügyelői szolgálat, önkormányzat, állampolgárok) gördülékeny, rendszeres együttműködést sikerült kialakítani. A jelzőrendszeri tagok által **küldött jelzések száma 2011-ben megszaporodott**. A családsegítő szakemberek ebben az évben **több alkalommal tartottak jelzőrendszeri értekezletet** a veszélyeztetettség megelőzése és megszüntetése érdekében.

II. 4. 2. A várapalotai gyermekek közoktatási lehetőségei:

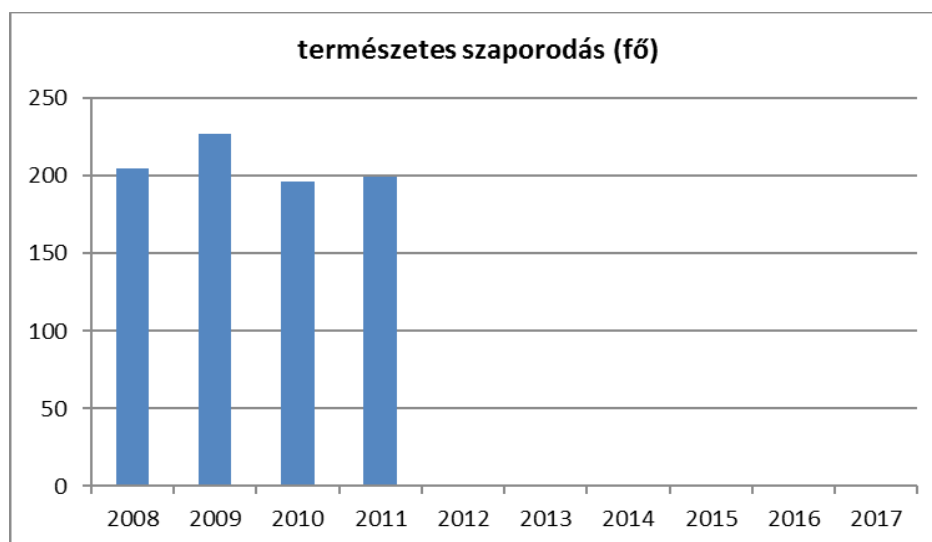
Várapalotán jelenleg 3 feladat-ellátási helyen, összesen 98 férőhelyes **bölcsőde** működik. A korábbi években a beíratott gyermekek száma ennél magasabb számot is elért, ennek okán 2 óvodában indult 1-1 bölcsődei csoport 12-12 fővel, valamint 2012-től 1 csoporttal bővült a Ringató- bölcsőde. 2011 augusztus 1-jéig 8 óvoda és két gyógypedagógiai óvodai csoport működött a városban. 2011 augusztus 1-jétől a város 7 óvodáját 1 intézménnyé vonták össze Várapalotai Összevont Óvoda és Bölcsőde néven. Az összevonás nem vont maga után óvoda vagy óvodai csoport bezárását. Az óvodai nevelés adatait a 16. sz. táblázat tartalmazza.

16. sz. táblázat

	3-6 éves korú gyermekek száma	óvodai gyermekcsoportok száma	óvodai férőhelyek száma	óvodai feladat ellátási helyek száma	óvodai gyógypedagógiai csoportok száma
2008	785	33	788	10	2
2009	826	33	788	10	2
2010	832	33	783	10	2

2011	835	33	784	10	2
2012	817	33	784	10	2

A születések számának alakulása alapvetően meghatározza a következő évek óvodai, általános iskolai demográfiai jellemzőit. Az élve születések számát a következő oszlop diagram tartalmazza 2008-2011-es időszakot tekintve.

A Nemzeti köznevelési törvény szerinti változás, mely 2014. szeptember 1-jétől 3 éves kortól kötelező óvodába járást ír elő, várhatóan nem idéz elő majd jelentős mértékű létszám növekedést az óvodákban. Az elmúlt évek tapasztalata alapján és az idei beiratkozások tanúsága szerint is elmondható, hogy a várpalotai szülők gyermekeit 3. életévük betöltésekor beiratják az óvodába, s meg is kezdik az óvodába járást. 2013 márciusában összesen 135 gyermek iratkozott be a város óvodáiba. Szeptemberben pedig 151 gyermek kezdi meg az iskolát.

A településen biztosított az óvodáskorú gyermekek elhelyezése, nincs jelentős szabad kapacitás ugyan, de a lakosságszám kismértékű csökkenése nem valószínűsít jelentős többletigényt a jövőben.

A szülők miután kiválasztják a számukra szimpatikus, megfelelő Óvodát és beiratják gyermekeiket az óvodák kialakítják a végleges beiratottságot tartalmazó névsort.

A gyermekek óvodáskort megelőző életéről, fejlődéséről csupán a család ad betekintést, s számos esetben takarja el a lemaradást, a problémákat a gyermeket befogadó intézmény előtt.

A gyermekek további fejlődésének érdekében fontosnak tartjuk egy kerekasztal működtetését, melynek résztvevői azon intézmények, akik ez idáig kapcsolatba kerültek a családokkal és a gyerekekkel, illetve a gyerekeket fogadó intézmények.

A kerekasztal lehetőséget biztosít a felmerülő fejlesztési szükségletek, kérdések megvizsgálására, betekintést ad az óvodák számára a gyermek 0-5 éves koráig eltelt (fejlődésében a legmeghatározóbb időszakról) időszakról. Résztevők a védőnői hálózat, a bölcsőde, és a Gyerekjóléti Szolgálat és természetesen az óvónők. Egy óvodai Felvételi Kerekasztal működtetése lehetőséget adna az óvodába lépő gyermekekről szóló teljes körű információ átadására. Ez azért is lenne fontos, mert ebben az életkorban – a gyermek 2-5 éves korig – még nem történik szakértői rehabilitációs bizottság általi vizsgálat. A védőnők és a bölcsődei gondozónők részére már rendelkezésre álló információ – tekintettel a gyermek személyiségi jogaira és az adatvédelmi jogszabályokra – az átlagtól erősen eltérő pszichoszomatikus tünet-együttes vagy családi problémára utaló jelek esetén történne jelzés.

A város óvodáiban problémaként jelentkezik, hogy a 10-ből 7 feladat-ellátási helyen a kültéri játszóeszközök állapota nem megfelelő. Ezek többsége 15-20 éve került beszerzésre, azóta nagyon elhasználódtak, állapotuk igencsak leromlott. A fa eszközök javítása, renoválása a karbantartók által már nem megoldható. A kötelek elhasználódtak, folyamatos cserére szorulnak. Az udvarokon hinta már évek óta nincs, a biztonságos játszóeszközök száma kevés.

Várpalotán évente több, mint 1600 gyermek tanul a város általános iskoláiban. Az általános iskolások száma az elmúlt 2 tanévben csökkenő tendenciát mutat. Az iskolások közel fele alsó tagozatos, közel fele felső tagozatos.

17. sz. táblázat

	általános iskola 1-4 évfolyamon tanulók száma	általános iskola 5-8 évfolyamon tanulók száma	általános iskolások száma	napközis tanulók száma	
	fő	fő	fő	fő	%
2010/2011	865	930	1795	771	42,9
2011/2012	848	915	1763	786	44,5
2012/2013	809	812	1621	607	37,4

A 18. számú táblázat Várpalotán az iskolai osztályok számát tartalmazza.

18. sz. táblázat

	általános iskolai osztályok száma			általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban			általános iskolai feladat ellátási helyek száma
	1-4 évfolyam	5-8 évfolyam	összesen	1-4 évfolyam	5-8 évfolyam	összesen	db
2010/2011	41	50	91	5	4	9	8
2011/2012	41	47	88	4	4	8	8
2012/2013	39	39	78	4	4	8	8

2013. január 1-től az állam átvette az önkormányzatoktól a közoktatási feladatokat. Ennek értelmében a Várkeri Általános Iskola és Tagiskolái, valamint a Bán Aladár Általános iskola és Tagiskolája fenntartója a Klébelsberg Kuno Intézményfenntartó Központ.

Az önkormányzat január 1-től az iskolák működtetője. A feladat ellátása érdekében létrehozta a várapotai Intézmény Üzemeltetési Szervezet (IÜSZ) 2013. május 1-jei hatállyal. Az IÜSZ dolgozóinak tevékenysége az intézményekhez kötődik, munkavégzésük egy adott köznevelési intézményben történik. Az IÜSZ jelenlegi dolgozói létszáma 11 fő. Feladata az oktatási intézmények működésnek biztosítása, mint épület üzemeltetés, terület rendezés, karbantartás, felújítás, illetve a szükséges eszközállomány biztosítása (pl. fénymásoló).

A hátrányos helyzetű gyerekekre, családokra az általános iskolák pedagógusai osztályfőnökei, valamint az óvodák óvodapedagógusai kiemelt figyelmet fordítanak.

Ez megnyilvánul a tehetségesek, ill. a tanulási nehézséggel küzdők számára szervezett felkészítések, korrepetálások szervezésében, az óvodai fejlesztő foglalkozások szervezésében. A versenyekre való nevezési díjat, útiköltséget az iskolák a legtöbb esetben átvállalják.

Az SNI-s és BTM-es gyerekek számára a köznevelési törvény értelmében fejlesztő foglalkozásokat kötelesek az iskolák biztosítani, vagy egyéni, vagy kiscsoportos formában.

A fejlesztő foglalkozást részben a pedagógusok, megbízott gyógypedagógus és a Várapotai Pedagógiai Szakszolgálat szakemberei végzik.

A szociális hátrányokkal küzdő – a fejlődésben gátolt gyermekek felzárkóztatása, egészséges személyiségfejlesztése az iskolai és óvodai nevelés fő feladatai közé tartozik. Ezért a gyermeknek egyéni törődést, a családnak erkölcsi és érzelmi – ha kell anyagi támogatást igényeznek intézményeink biztosítani. Ennek következtében a gyermekvédelmi felelősök munkája mindenütt kiemelt jelentőségű. Gyakran szakemberek segítségét is igénybe veszik.

Városunk iskolái, óvodái nem rendelkeznek gyógypedagógussal és iskolapszichológussal, ezért megbízási szerződéssel alkalmaznak gyógypedagógust.

Több esetben kéri a Várpalotai Pedagógiai Szakszolgálat a pszichológus, logopédus segítségét, vagy az iskolaorvost – természetesen a szülővel való egyeztetés után. Elmondható, hogy a pedagógusok jó munkakapcsolatot ápolnak a szakszolgálat szakembereivel. Tanév eleji állapotfelmérésekkel, folyamatos konzultációkkal egészítik ki és erősítik meg az óvodai és iskolai oktatás-nevelési folyamatot.

A hátrányos helyzetű gyerekek között is sok a tehetséges, jó eredményt elérő, akikkel a pedagógusok külön foglalkoznak. Hátrányos megkülönböztetés az oktatás, képzés területén nem tapasztalható.

A **középfokú oktatást** 3 gimnáziumi feladathely, 2 szakközépiskola, illetve 2 szakiskola biztosítja. 2006-ban a gimnáziumi tanulók száma 585 fő volt, szakközépiskolában 370-en, szakiskolában pedig összesen 536-an tanultak. Várpalotán **felsőfokú oktatási intézmény** nem működik.

A legfrissebb oktatásügyi információkból kivehető, hogy halmozottan hátrányos, illetve speciális nevelést igénylő gyermekek aránya a város iskoláiban viszonylag alacsonyak, a legmagasabb arány is alig haladja meg a 10 százalékot. A Nepomuki Szent János Római Katolikus Általános Iskola azonban kivétel, itt a speciális nevelést igénylő diákok aránya magas, ami annak köszönhető, hogy az iskolát speciálisan a tanulásban akadályozott diákok számára alakították ki.

a) Veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékkal élő gyermekek száma és aránya, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete

A jelenleg is tartó gazdasági válság fokozottan érinti a sokgyermekes családokat, amelyekben a családfők többnyire alacsony végzettsége nem elegendő ahhoz, hogy megfelelő munkát találjanak, így a családok megélhetése folyamatosan veszélybe kerül, végül mélyszegénységbe sodródnak. Elkeseredettségük sok esetben agresszióba, majd bántalmazásba torkollik.

A védelembe vételhez a Gyermekjóléti Szolgálat családgondozást végez: a szülővel és gyermekkel is együttműködve gondozási/nevelési terv készül a veszélyeztető körülmények megszüntetése érdekében. *67 családnál történt védelembe vétel, ami 121 főt érintett.*

19. sz. táblázat

A gyermekjóléti szolgálat gondozási tevékenysége a 2011-es évben										
sor-szám	Gondozási típus		Alapellátásban történő gondozás	Védelemben vétel	Utógondozás, szakellátásból kikerült	Ideiglenes hatállyal elhelyezett	Átmeneti nevelt	Tartós nevelt	Összesen (a-f oszlopok összege)	Tanácsadás keretében történő ellátás
	Nem és kor		gyerekek száma							
			a	b	c	d	e	f	g	h
01	Fiú	0-2 éves	23	7		1	3		34	
02		3-5 éves	29	9		2	1		41	
03		6-13 éves	85	17		6	13		121	
04		14-17 éves	43	36		1	3	1	84	
05	Együtt (01-04. sorok)		180	69		10	20	1	280	
06	Lány	0-2 éves	18	11		1	4		34	
07		3-5 éves	28	9		1	3		41	
08		6-13 éves	53	15		1	4		73	
09		14-17 éves	30	17		1	9		57	
10	Együtt (06-09. sorok)		129	52		4	20		205	
11	Összesen (05+10 sorok)		309	121		14	40	1	485	417
12	Családok száma		167	67		9	26	1	270	178

A Családsegítő Szolgálat szakemberei felméri az érintett családok szükségleteit, amelynek alapján megítélik a segítség illetve a juttatások lehetséges formáit. Az elmúlt évben már csak a törvény által előírt, kötelezően előírt segítséget tudták nyújtani a rászorulóknak részére. A gazdasági helyzet romlásával, a jogszabályok kedvezőtlen változásával egyre inkább nehezül, válik még hátrányosabbá az amúgy is szegény sorsú családok helyzete.

A már fent is említett romák életkörülményei kifogásolhatóak, a problémák fokozódtak. A családok egészségügyi és mentális problémákkal küszködnek, melyek veszélyeztetik a kiskorúakat. Sűrűn előfordul a tetvesség és ruh-fertőzés. A halmozottan hátrányos helyzetű és roma családok gyermekeinél gyakori jelenség az éhezés is, ami elsősorban az iskolában tűnik fel, a hét kezdetekor már türelmetlenül várják a reggelit. A Dankó utcai roma lakások körülményei is elégtelenek, állandósultak a lakhatási problémák: a lakók vízhiánnyal küszködnek, s a poloskák jelenléte, szaporodása veszélyezteti a kiskorúakat. További egészségügyi probléma a sűrűn előforduló tetvesség és ruh-fertőzés.

A Várpalotai Rendőrkapitányság 2011. évi adataiból is arra derül fény, hogy egyre magasabb számban fordul elő a gyermek-, illetve fiatalkori bűnözés. **A bűnelkövetés mögött a háttérben meghúzódó valódi okok a következők:** A fiatalságnak természetes része egy bizonyos válság. Egy szervezetlen erkölcsi légkörben, sokszor magukra hagyva nehezen találják meg önmagukat. Ha nem kapnak példaképeket, irányelveket, amiket ők mérlegelhetnek, s amelyek

alapján kialakíthatják egyéniségüket, életüket, a későbbiek folyamán – akár egy életen keresztül – bizonytalanságban, zavartságban fognak élni. Ha nem képesek megfelelően szoros kapcsolatokat kiépíteni, magányosak maradnak. Meg kell őket tanítani különbséget tenni jó és rossz között, segíteni kell őket a feszültséggel teli helyzetek kezelésében. A társadalom feladata pedig a családok erősítése. Társadalmunk a család és a házasság területén régóta torz képet közvetít (házasság és családellenes film, média, internet, számítógépes játékok).

E negatív kép visszatükrözéseként a gyermekek új generációját látjuk maguktól felnőni - magányosan, összezavarodottan, fájdalommal, agressziós érzésekkel tele -, mert nincs, vagy gyenge a fészek, ahol megtanulhatnák az életről, amit tudni kell. Nem kapnak egy életre szóló alapot.

Külön említésre méltó a romák helyzete, akik egy eleve rossz családi példa alapján szocializálódnak. A szülők képzetlenségéből adódó foglalkoztatási probléma megoldatlan. Nemzedékek nőnek úgy fel, hogy nem látják a felnőtteket munkába járni, ezért megélhetési bűnözésből tartják fenn családjukat, így gyakran a gyermekeik is a bűn útjára tévednek.

Az elmúlt évek tapasztalatait, a jelzéseket, statisztikákat figyelembe véve továbbra is vezető helyet foglalnak el az életviteli, anyagi, gyermeknevelési problémák és az agresszív magatartás. Az iskolai hiányzások száma továbbra sem mutat csökkenést.

A felmerült problémák és egyben az eredménytelenség okai lehetnek a társadalomban meglévő társadalmi, gazdasági feszültségek, morális állapotok.

b) Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma

20. sz. táblázat

	rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma	rendkívüli gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma
2008	705	632
2009	990	754
2010	1090	1034
2011	1054	1016
2012	n.a.	n.a.

c) Kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők száma, aránya

E pont alatt számolunk be a várpalotai gyermekek egyéb étkezési ellátásairól, helyzetéről is.

Az ingyenes nyári gyermekétkeztetés komoly segítséget jelent a családoknak, melyre a hivatal évente pályázik. Ez a szolgáltatás a Gyermekjóléti Szolgálat szervezésével és lebonyolításával működik: a családok kiválasztása, az étkezési jegyek kiosztása és az étkezés folyamatának egész nyári felügyelete az ő hatáskörük. A rendszeres gyermekvédelmi segítségben részesülő

családok a nyári szünetben a Fekete Gyémánt étteremben fogyasztathatják el az ebédjüket. A kedvezményes ebéd a gyermek jogán jár, azonban a segítők tudják, hogy sok esetben a család többi tagja is éhezik.

A Gyermekjóléti Szolgálat észrevételei alapján – elsősorban a nyári napközis táborok idején – egyre több gyermeknél és mind nagyobb gyakorisággal tapasztalható, hogy hét elején – első sorban hétfőn – látják a jeleit annak, hogy a gyermekek nem kapják meg a megfelelő mennyiségű táplálékot otthon. Ebben is kiemelt szerepe van a napi jelzőrendszernek.

d) Magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek száma, aránya

Várpalotán élő és magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekekről nincs tudomásunk.

II.4.3. Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

Egyre gyakrabban találkozhatunk a tartós munkanélküliség kedvezőtlen hatásaival, amelyek átvetülnek a gyermeknevelésre és emiatt mind súlyosabb problémák vetődnek fel: elsősorban elhanyagolják a gyermekeket. A családok megélhetési problémái is egyre súlyosabbak, amelyek folyamatosan növekvő problémát jelentenek.

A roma lakosok életkörülményei kiemelkedően rosszak. Az ellátási területen élő más családok anyagi helyzete is jelentős mértékben romlott az elmúlt években, amelyet a növekvő mennyiségű segélyek sem képesek enyhíteni.

A szociális és egészségügyet taglaló fejezetben és a II.4.1. a) pontban is részletesen kitértünk a szegregált környezetben élő, elsősorban roma és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek e területeken is előforduló súlyos problémáira.

II.4.4. A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékkal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

Várpalotán a *területi védőnői ellátás* a 49/2004. (V.21.) ESzCsM rendelet szerint biztosított. A gyermekek ellátása kiterjed az újszülött kortól a tanulói jogviszony megkezdéséig és az oktatási intézménybe nem járó otthon gondozott tanköteles korú gyermekekre. A városban a védőnői körzetek száma az elmúlt 5 évben nem változott. 11 területi védőnő gondoskodik a feladatok ellátásáról. Betöltetlen státusz nincs. Közülük 1 fő általános iskolákat látja el, 1 fő pedig ifjúsági védőnő a középiskolákban.

21. sz. táblázat

	védőnők száma	0-3 év közötti gyermekek száma	átlagos gyermekszám
--	----------------------	---	--------------------------------

			védőnőnként
2008	11	596	54
2009	11	623	57
2010	11	642	58
2011	10	632	63
2012	11	733	61

Jelenleg három teljes munkaidőben foglalkoztatott, területi ellátási kötelezettséggel működő *gyermek háziiorvosi körzet* működik Várpalota városban. Ebből 2012 novembere óta az egy státusz betöltetlen. A másik két körzet gyermekorvosa látja el a helyettesítést.

A gyermekorvosi körzetek területi ellátási kötelezettsége Várpalota városra terjed ki, átfogva a teljes területet / utcajegyzék alapján / illetve a teljes érintett gyermek korosztályt. A várpalotai betegeken kívül jelen vannak a körzetekben a kistérségből kártyával ide bejelentkező gyermekek is.

A körzetek elérhetősége maximális mértékben biztosított. A rendelések meghatározása úgy történt, hogy a rendelési idők egymást követik és így lefedik a teljes napot. Az éppen működő rendelés köteles ellátni a nem rendelő körzetek akut betegeit is, így az ellátás teljes mértékben „szünetmentes”. A technikai megközelítési lehetőség megfelel minden uniós elvárásnak.

A 0–7 éves korúak speciális ellátási igényt jelentő betegek ellátására adottak a technikai és személyi-, szervezési feltételek.

Az ellátási igénytől függően biztosított az ú.n. elkülönített vizsgálat lehetősége, mely a 3 körzetre vonatkozóan 1 külön helyiséget jelent. Ugyan ezen elv alapján megoldható a váróban és a rendeléseken történő elkülönített rendelés és ellátás is. Ehhez külön bejárat is biztosított. A körzeteknek napi kapcsolata van a fejlesztő pedagógusi hálózattal, valamint az érintett betegcsoport ellátását, felderítését végző családsegítő Központtal.

A körzeti ellátáshoz csatlakozik a problematikus gyermekek ellátását is szolgáló különböző klub és rendelőt kiegészítő foglalkoztató. Ilyen például a „Baba- Mama Klub „a baba-massage, a csoportos mozgás terápiás ellátási formák. Ezen problematikus ellátási forma azonban általában átlépi a városi határokat és kistérségi illetékesség szintjén működtetjük és kezeljük.

A Fogászati Rendelőben TB által finanszírozott iskola fogászati szakrendelés működik. A szakrendelés hivatott ellátni az óvodás -, és iskoláskorú gyermekek fogászati ellátását. Az óvodások és az iskolások / beleértve a középiskolásokat is / a rendelőintézeti fogászati helyiségben esnek át szűrő vizsgálaton, mindenki évente kétszer. A szűrésen kiszűrt fogászati betegeket vagy azonnal kezdi kezelni a szakorvos, vagy felkínálja a szülőknek a kezelés elvégzését.

a) Gyermekjóléti alapellátás

A gyermekjóléti alapellátás minden rászoruló számára biztosított, gyermekjóléti szolgáltatással, a gyermekek napközbeni ellátásának biztosításával, bölcsődei ellátás biztosításával. A gyermekek testi-lelki-szellemi fejlődésükben jelentkező problémák feltárása, megoldása, a szükséges fejlesztő és rehabilitációs folyamatok megvalósítása több szakágazat együttes tevékenységével realizálódik, az egészségügyi-, oktatási- és szociális intézményrendszer szereplői közötti kapcsolati háló kiterjedtsége, a kapcsolatok intenzitása, minősége függvényében.

A **bölcsőde**, mint gyermekjóléti intézmény a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátás intézménye, amely 0-3 éves kisgyermek napközbeni ellátását, nevelés-gondozását biztosítja. Az elmúlt évek során kialakult gyakorlat alapján már nem csak kizárólag Balatonfüredi családok számára nyújt segítséget gyermekük napközbeni ellátásában, hanem egyre bővülő számban környező településeken élő családok is igénybe vehetik szolgáltatásait. Gyermekjóléti alapellátás részeként elsődleges gyermekvédelmi feladatának tekinti az intézmény kollektívája a kisgyermekes családok nevelési, szocializációs, egészségnevelési bizonytalanságait, nehézségeit adekvát válaszokkal, támogatással kiküszöbölni. 2012 évben a Ringató- bölcsőde 84 férőhellyel rendelkezett, melynek kihasználtsága, év végére elérte a 100%-ot. Az intézménybe járó gyermekek közül 2012 évben 25 fő rendelkezett gyermekvédelmi kedvezménnyel igénybe vehető ingyenes kedvezménnyel, és 12 fő nagycsaládos családként 50 % kedvezménnyel vehette igénybe a bölcsődei étkezést.

2012-ben 2 fő védelembe vett gyermek, valamint 12 fő a Gyermekjóléti Szolgálat, valamint a Védőnői Szolgálat javaslatára került felvételre. Ezen gyermekek gondozását a családgondozásával együtt látták el. Mind a 14 esetben vagy nevelési, vagy érzelmi, szociális hiányosságokkal is küzdenek a családok, gyermekeik. Emellett a Várpalotai Összevont Óvoda és Bölcsőde is rendelkezik két bölcsődei csoporttal összesen 24 kisgyermek felvételét tudja biztosítani.

Célul tűzzük ki a gyermekek esélyegyenlőségének biztosítását a napközbeni ellátásokhoz való hozzáférés területén a bölcsődében.

A családok számára munkavégzésük idejére Várpalotán működő Ringató Bölcsőde, és az óvodában működő két bölcsődei csoport 100%-os feltöltöttségű, (illetve törvényi előírásoknak megfelelően feltöltött) és folyamatos igény jelentkezik a családok részéről a gyermekfelvétel iránt. A felvétel során több szempontot mérlegelve, ugyanakkor egyenlő esélyeket kell teremteni minden család számára a bekerülésre. A törvényben meghatározott feltételek fennállása mellett egy regisztrációs rendszer bevezetése segíti a diszkrimináció elkerülését. Az intézménybe jelentkező családokat minden esetben a szülő kérésére előjegyzésbe vesszük, regisztrációs sorszámot kapnak, erről a szülő is kap egy példányt és az intézményben is marad egy.

A gyermekvédelmi jelzőrendszer jelzése alapján, valamint a család krízis helyzetének fennállásának esetben változik a felvétel sorrendje, egyébként a jelentkezés sorrendjében.

A gyermekjóléti szolgáltatást főként anyagi, megélhetési gondokkal küzdő szülők veszik igénybe, másként fogalmazva a kliensek ezt hozzák eredendő problémaként, anyagi gondjaikkal magyarázzák életviteli problémájukat. 2012-es évben a kezelt problémák száma nagymértékben növekedett. Növekedett a sokproblémás családok száma és növekvő tendenciát mutat a problémák súlyossága is. A gyermekjóléti szolgálat a szolgáltatás szervezését, irányítását, összehangolását Várpalotán és a teljes ellátási területén 8 fő családgondozó közreműködésével teljesíti. A gyermekjóléti szolgáltatás, mint alapfeladat, Várpalota város, valamint az ellátott községek valamennyi gyermekkorú lakosára kiterjed.

A TNGK Gyermekjóléti Szolgálat az alábbi szolgáltatásokkal áll a szülők, valamint a gyermekek rendelkezésére:

- Pszichológiai tanácsadás
- Jogi tanácsadás
- Életvezetési tanácsadás
- Hivatalos ügyintézésben való közreműködés
- Konfliktuskezelés

A városban a családokat és gyermekeket számos gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatás segíti szociális körülményeik javításában, amely a Gyermekjóléti Szolgálat esetében információnyújtásból, hivatalos ügyek intézésében való közreműködésből, tanácsadásból, közvetítésből, elhelyezési és felülvizsgálati tárgyalásokon való részvételből, szociális válsághelyzetben lévő várandós anyák gondozásából, családok átmeneti otthonából, átmeneti nevelésből és eseti gondozásból áll.

22. sz. táblázat

A Gyermekjóléti Szolgálat szakmai tevékenységének esetszámai						
Tevékenység	Egység	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.
Információ nyújtás	alkalom	1228	1148	1430	1823	2538
Segítő beszélgetés	alkalom	647	731	905	1500	1926
Tanácsadás	alkalom	861	791	944	1173	54
Hivatalos ügyekben való közreműködés	alkalom	470	560	665	596	732
Családlátogatás	alkalom	908	557	426	558	743
Közvetítés más szolgáltatásba	alkalom	71	24	26	38	52
Első védelembe vételi tárgyaláson való részvétel	alkalom	3	14	10	6	15

Felülvizsgálat i tárgyaláson való részvételek	Átmeneti és tartós nevelésbe vétel	alkalom	4	8	9	8	7
	Védelembe vétel	alkalom	15	12	13	14	17
Elhelyezési értekezleten, ill. tárgyaláson való részvétel		alkalom	3	7	3	4	0
Pszichológiai tanácsadás		alkalom	549	238	213	139	167
Jogi tanácsadás		alkalom	42	42	11	26	24
Fejlesztőpedagógusi ellátás		alkalom	15	0	0	0	82
Konfliktuskezelés		alkalom	43	0	0	43	22
Szakmaközi megbeszélés		alkalom	261	272	336	450	12
Esetkonferencia		alkalom	19	6	4	6	6
Örökbefogadással kapcsolatos intézkedés		alkalom	0	4	0	0	0
Adományozás		alkalom	25	87	93	184	113
Szociális válsághelyzetben lévő várandós anya gondozása		család	0	2	4	1	3
Összesen			5164	4503	5092	6569	6513

b) Gyermekvédelem

A városban egy lakásotthon található, ahol jelenleg 11 fő állami gondoskodásban lévő, 12-18 éves korú fiataalt gondoznak. Az otthon fenntartója a Veszprém Megyei Önkormányzat.

A várpalotai otthonban elhelyezett kiskorúak és fiatal felnőttek száma változóan 8-11 fő, akik – az őket nevelő szakemberek véleménye szerint is – igen problémás esetek, s valamilyen módon, illetve bűnesemény elkövetése miatt már kapcsolatba került a rendőrséggel. Szomorú tény, hogy rendszerint a lakásotthonban nevelkedő gyermekek több mint a fele szerepel a rendőrségi nyilvántartásban is, elsősorban bolti lopás, garázdaság, rongálás illetve utcai rablás büntetése miatt. Rendszeres az is, hogy garázda viselkedésükkel a saját lakóhelyül szolgáló otthonuk berendezésében, vagy az épületben is kárt tesznek, minek eredményeképpen szinte évente szükséges kisebb-nagyobb felújításokat végezni, ami nem kevés költségbe kerül az államnak.

A már tárgyalt Gyermekjóléti Szolgálat ellátja az **utógondozási** feladatokat is. 2010-ben 30, 2011-ben pedig összesen 35 családnál történt utógondoskodás, ami 16%-os emelkedő tendenciát mutat. Közöttük (a hozzávetőleges becslések alapján) magas számban fordult elő roma nemzetiségű.

Az eddigi tapasztalatok szerint az a család, ahonnan egy gyermeket kiemelnek, és **ideiglenes gondozásba** helyeznek, már nem képes/alkalmas többé a nevelési feladatok ellátására, annak ellenére, hogy több évig családgondozásban részesültek.

Eseti gondnokság alá helyezik azokat a családokat, akiknek életvezetési gondjaik vannak, képtelenek gazdálkodni, a családot megfelelően ellátni. Segítő kezet nyújtanak nekik (pl.: együtt mennek bevásárolni), de ha nem jelennek meg a megbeszélt időpontban, a következő hónapban nem kaphatnak segílyt.

Krízis helyzetben igénybe vehető szolgáltatások

A Gyermekjóléti Szolgálat által alkalmazott szakemberek hivatottak a városban élő gyermekek és családjaik krízishelyzeteiben segíteni. A 2011 évi szakmai beszámolóban arról tettek említést, hogy ez a kapacitás maximális mértékben kihasznált.

Az egy fő fejlesztőpedagógus munkája nagy segítség a családok számára, aki a város két helyszínén is dolgozik.

Pszichológiai szolgáltatást a kistérségben heti 24 órában (idén novembertől már 34 órában) egy fő pszichológus végez. 2011-ben összesen 621 fő (gyermek és szülő egyaránt) vette igénybe a segítségét, amely vizsgálat illetve terápiás kezelés volt. Az óraszám emelésére az évek óta emelkedő esetszám, a krízishelyzetek kezelésére való megnövekedett igény miatt volt szükség.

Jogi szolgáltatást a Révész Jogsegély Szolgálat végzi el, hetente két alkalommal: kedden és csütörtökön 14-18 óráig.

A Gyermekjóléti Szolgálat az elmúlt esztendőben 330 esetben adott ki krízis segílyt (gyógyszerre, útiköltségre, élelmiszer vásárlására).

A Katolikus Karitás szervezet többszöri élelmiszer és ruhaadományhoz juttatja a mélyszegénységben élő családokat.

c) Egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés

Szünidőben rendszeresen szerveznek napközis táborokat, amelyek többsége térítés ellenében vehető igénybe. A városban mindenki számára hozzáférhető programokat általában a civil szervezetek biztosítanak, azonban elmondható, hogy ezeken többnyire nem a hátrányos helyzetűek vesznek részt. A fentiekben már említettük, hogy több projekt keretén belül is valósultak meg egészségfejlesztési-, szabadidős- és sportprogramok.

d) Gyermekétkeztetés (intézményi, hétvégi, szünidei)

A *gyermekétkeztetés* Várpalotán valamennyi nevelési –oktatási intézményben megoldott. A tanévben az oktatási intézményekben, az óvodában és a bölcsődében, szünidőben pedig a kijelölt intézményben. A nyári közétkeztetés keretében a hátrányos helyzetű gyerek ellátása megtörténik. A népegészségügyi Szolgálat a városban működő 3 általános iskolába rendszeresen ellenőrzi a közétkeztetést. Az az étlapok átnézésén felül a konyhatechnológiára is figyelnek. Új étel bevezetését javasolják, hogy a gyermekek minél szélesebb körben találkozzanak az ízekkel. Fontosnak tartják, hogy növelni tudják a gyermekeknél a rost anyag bevitelét, ismerjék meg a különböző pékárukat, mert sajnos otthon sokszor csak a fehérkenyér kerül az asztalra. A köz étkeztető Bakony Gaszt Rt. is megpróbál minél inkább az egészséges táplálkozásnak megfelelően főzni. Az iskolák minden évben rendeznek egészségnapot ahol a jól bevált előadásokon, bemutatókon vehetnek részt a tanulók. A gyermekekkel különböző egészséges falatkákat kóstoltatnak meg, és saláta /zöldség, gyümölcs/ fogyasztásra is van lehetőség.

Az egészségnapok egyik kiemelkedő része a mozgás- program, amin minden tanuló aktívan részt vesz.

e) Hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor

Hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor tudomásunk szerint nem történt.

Pozitív diszkrimináció az ellátórendszerek keretein belül a rendkívüli gyermekvédelmi támogatás, az ingyenes étkezés és tankönyvellátás biztosítása.

f) Pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) az ellátórendszerek keretein belül

A Családsegítő- és Gyermekjóléti Szolgálat szolgáltatásai, szervező- és gondozó munkája mind a pozitív diszkriminációt szolgálják, melyek az alábbiak:

- ✓ **Jogi-, pszichológiai szolgáltatás, fejlesztőpedagógusi munka**, melyeket már részleteiben elemeztünk;
- ✓ **Kapcsolatügyelet: 2011-ben 72 esetben** kérte a bíróság. Rendszeresen előfordul, hogy a bíróság kéri egy szakember, családgondozó jelenlétét, aki vagy az apával, vagy az anyával külön helyiségben találkozik a gyermekkel.
- ✓ **Családkonzultáció/családterápia:** az elmúlt évben összesen 21 alkalommal történt.
- ✓ **Esetkonferencia:** nagyon hasznos a probléma meghatározásában, a családban és a gyermekek környezetében lévő erőforrások feltérképezésében és a feladatok kidolgozásában. A probléma fennállásáig folyamatosan elérhetővé teszik ezt a

szolgáltatást, melyen a család tagjain kívül részt vesznek különböző, a családhoz kapcsolódó, őket ismerő szakemberek (pl.: ifjúságvédelmi felelős, osztályfőnök, igazgató, védőnő, gyermekorvos, stb.). **2011-ben 81 esetkonferencia** volt, mely **összesen 125 gyermeket érintett.**

- ✓ **Mediáció** szolgáltatásra is van lehetőség, mert van végzett, konfliktuskezelő mediátor alkalmazott.
- ✓ A Családsegítő Szolgálat ruha, bútoradományok, háztartási gépek (hűtőszekrény, televízió, rádió, porszívó, számítógép, vasaló) közvetítésével segít, olyan szociálisan rászoruló családokat, akik saját jövedelmükből ezen eszközöket nem tudják megvásárolni.
- ✓ A szolgálat munkatársai segítséget nyújtanak a krízishelyzetben levő családok lakhatási problémáinak megoldásában. A városban élő hajléktalan személyeknek ügyintézési segítséget nyújt, esetenként krízissegélyhez adnak javaslatot.

A többi hátránykompenzálást szolgáló juttatásokról a fentiekben részletesen beszámoltunk.

II.4.5. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékkal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

Nem rendelkezünk feldolgozható adatokkal arra vonatkozóan, hogy a település oktatási intézményeiben összesen mennyi a fogyatékkal élők száma.

Az eltérő képzési igényű gyermekek Várpalotán és Pétfürdőn is találnak megfelelő közoktatási intézményt, ahol kiscsoportokban, képességeiknek megfelelő oktatást kapnak. Az utazási feltételek kedvezőek, mivel gyakran járnak autóbuszok. Veszprémbe is található közoktatási intézmény, amely képességeiknek megfelelő képzést nyújt, azonban a szülők számára sokszor komoly problémát jelent a Veszprémbe történő utazás napi megszervezése.

a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása

23. sz. táblázat

Év	Probléma típus	Óvoda	Általános iskola
2010	hátrányos helyzetűek	120	185
	halmozottan hátrányos helyzetűek	139	255
	sajátos nevelési igényű	0	14
	Összesen:	259	454
2011	hátrányos helyzetűek	98	176
	halmozottan hátrányos helyzetűek	171	271
	sajátos nevelési igényű	2	25
	Összesen:	271	472
2012	hátrányos helyzetűek	130	208

	halmozottan hátrányos helyzetűek	169	239
	sajátos nevelési igényű	2	15
	Összesen:	301	462

Nincs pontos adat ezekről a célcsoportokról, azonban a településen biztosított minden óvodáskorú gyermek elhelyezése.

b) Hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregációs jelenségek:

Az oktatás, képzés területén hátrányos megkülönböztetésről és jogellenes elkülönítésről nem érkeztek jelzések, a szakemberek igyekeznek jól kezelni és kompenzálni a felmerülő problémákat. Tudomásunk szerint az intézmények között és azokon belül sincsenek szegregációs jelenségek.

c) Az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérések:

Nincs pontos adat, azonban egyre erősebben tapasztalhatjuk, hogy a gyerekek olvasása és szövegértése nem javul, sőt inkább romlik. Ez a tényező valószínűleg az internetezéssel töltött időnek tudható be, amelyet sokan az olvasástól elrabolt idővel azonosítanak. Szakvélemények sora bizonyítja, hogy az internet előtt töltött idő az olvasás egyik ellensége, ugyanis megfosztja a gyermeket az olvasással megszerezhető általános műveltségtől. A gyermeknek többféle motivációra van szüksége ahhoz, hogy kezébe könyvet vegyen és olvasson.

Elsősorban a családnak kellene jó példával előjárni, de napjainkban ez egyre ritkább. Pedig az „alapok” lerakása nagyon fontos, hiszen ha ez elmarad, a gyermek nem látja maga előtt a helyes példát és maga sem fog könyvet venni a kezébe. Másrészt koncentrációs képessége sem fejlődik, szókinccse és fantáziája ellaposodik, szövegértése hiányos lesz, ezáltal a tanulás is jóval lassabban megy.

d) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

A fentiekben igen sokrétű hátránykompenzáló juttatásról számoltunk be, amelyek csak a jó utat mutatják, azonban korántsem képesek az egyre súlyosodó problémákat megoldani.

II.4.6. Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön

beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 94. § (3) b) pontja alapján Várpalota Város Önkormányzatának kötelező feladata lenne egy gyermekek átmeneti otthonának működtetése. Várpalotán nem található gyermekek átmeneti otthona.	Meg kell vizsgálni a megoldás lehetőségét.
Nem megoldott hétvégeként a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek étkeztetése	Az anyagi lehetőségek függvényében meg kell vizsgálni ennek lehetőségét.
A gyermekjóléti szolgáltatás térségi szolgáltatásként működik, központja Várpalotán van. A döntően alacsony státuszú és alacsony iskolázottsággal rendelkező szolgáltatást igénybevevők helyzete és szociális kilátásaik nagy ütemben romlanak.	a város szakembereinek és döntéshozóinak újra kell gondolni a térségben alkalmazott, gyermekjóléti szakmai programjukat, és a gyermekek életfeltételeinek jobbá tétele mellett a szülők foglalkoztatási esélyeit növelő szolgáltatásokra is hangsúlyt kell helyezniük.
Hiányként jelentkezik a helyettes szülő, mint ellátási forma megléte. A Gyermekjóléti Szolgálat a megnövekedett esetszám miatt már nem tud minden esetben megfelelő megoldást találni.	Ez a szolgáltatás kistérségi szinten megoldható lenne, mivel Ősi községben eddig is tevékenykedett egy olyan helyettes szülő, aki vállalná ezt a megnövekedett feladatot is.
A szociális szolgáltatást nyújtó intézmények személyi feltételei nem kielégítőek: lényegesen több szakember munkájára lenne szükség a megnövekedett gondozotti létszám miatt.	Az anyagi lehetőségek függvényében létszámbővítéssel, munka-átcsoportosítással, önkéntesek bevonásával, közhasznú-, illetve közcélú munkások alkalmazásával kezelhető a probléma.

További javaslatok:

- A munkanélküliség témakörénél említettekhez kapcsolódva a bűnelkövetés gyakoribb azokon a helyeken, ahol nagyobb a munkanélküli ráta, és a családtagok létszáma, a szociális olló szélesebbre való nyílása s az egyre nagyobb számban előforduló, s egyidejűleg a tartós szegénység egyre mélyülő színvonalára lecsúszók létszáma. A Gyermekjóléti Szolgálat bemutatásánál említett adatokból egyértelműen kiderül, hogy kevesebb bűnelkövető van azon fiatalok körében, akik gondozás alatt állnak, tehát nagy szükség van a külső segítségre, így egy olyan projekt, amely célt és értelmet adna a gyermekeknek és családjaiknak, egyfajta támaszként működhetne. A kielemezett mutatók sajnos az átlagosnál kedvezőtlenebbek, így az utóbbi években – kis

mértékben ugyan, de növekedett a mélyszegénységben élő, bűnelkövetés szempontjából is veszélyeztetett lakosok és azon belül a fiatalok száma.

- Kíváncsi lenne megszervezni az utcai, illetve iskolai szociális munkát és ifjúsági valamint a felnőtt lakosság részére is elérhető lelki segélytelefont (vagy csatlakozni egy már meglévő szolgáltatóhoz).
- A szociális területen dolgozók szupervízióját havonta biztosítani kellene a kiégési szindróma (burnout) kivédése érdekében (burnout: tünet együttes, amely hosszú távú fokozott érzelmi megterhelés, kedvezőtlen [stressz hatások](#) következtében létrejövő fizikai-, érzelmi-, mentális kimerülés).
- Az intézmények közötti gyakori egyeztetések, szakmaközi eszmecsatározások mellett összehangolt működésre és „Kerekasztal” beszélgetések lefolytatására van szükség a szakemberek között.
- Tervbe kéne venni, hogy az oktatási intézményekben - amennyiben ehhez az érintett vezetők is hozzájárulnak - havonkénti rendszerességgel és megfelelő szakembergárda biztosításával megbeszélésre kerül sor az alsó- illetve felső tagozatos pedagógusokkal, közösen törekedve megoldást találni a problémákra. Elengedhetetlen egy új, az intézmények együttműködésével kialakításra kerülő koncepció létrehozása az évek óta gyarapodó problémák megoldására.
- A gyermekek ismeretterjesztési előadásokon való minél nagyobb részvételi arányának biztosítása érdekében az iskolák biztosítsanak lehetőséget arra, hogy az előadások a tanítás után, helyben kerüljenek megtartásra. Pl.:
- Tervezzék olyan foglalkozásokat, amelyek a családi életre neveléssel, a felelősségteljes párválasztással foglalkoznak, különös tekintettel az egyre nagyobb arányt képviselő fiatalok terhesekre.
- A hatékony prevenció érdekében előadásorozatok szervezése javasolt a gyermekek és szüleik részére egyaránt, pszichológus és más szakemberek bevonásával. Jogi felvilágosítást is szükséges tartani az esetleges bűncselekmények következményeiről.
- Olyan pszichológus alkalmazása is javasolt a településen, aki egyben iskola-pszichológusi feladatokat is ellátna.

II.5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

A nemek közötti hátrányos megkülönböztetést több jogszabály is tiltja, ezek között is kiemelt szerepet foglal el az Alaptörvény és a Munka Törvénykönyve. Ma már a nők döntő többsége

dolgozik, aktívan részt vesz a családfenntartásban, mivel mindként szülő keresete szükséges a megélhetés biztosításához. A nők számára a legfontosabb probléma a munka és a családi élet összeegyeztetése. Tapasztalataink szerint a gyermekvállalás, a munkahelytől való hosszabb idejű távolmaradás nagymértékben rontja a nők munkaerőpiacra való visszalépésének esélyeit.

A népesség nemek szerinti megoszlása a népességen belül helyi szinten is jól mutatja, hogy a nők átlagosan magasabb életkort érnek meg, mint a férfiak. Míg a férfiak 62 éves kor felett a városban 1760-an vannak, a nők száma ebben a korosztályban 2739 fő.

A nők között is kiemelten hátrányos helyzetben vannak

- a 45 év feletti nők a változó képzettségi követelmények miatt,
- a pályakezdők, a szakmai tapasztalat hiánya miatt
- a gyesen lévő, illetve a kisgyermekes anyukák a munkából való kiesés miatt.

24. sz. tábla

Nyilvántartott álláskereső nők száma és aránya			
	15-64 év közötti női lakónépesség	nyilvántartott álláskereső nők száma	
		fő	%
2008	7768	590	7,59
2009	7747	727	9,38
2010	7716	626	8,11
2011	7843	614	7,82
2012	n.a.	n.a.	n.a.

II.5.1. *A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége*

a) Foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében:

A 24. számú táblázatban részleteztük a nők foglalkoztatásával kapcsolatos adatokat, amelyből egyértelműen kitűnik, hogy a munkanélküliséget tekintve minden esetben magasabb a számuk, mint az ugyanabban az időben és kategóriában nyilvántartott férfiaké. Különösen igaz ez a tartós munkanélküliség esetében. A közmunka programban közel hasonló arányban dolgoznak a nők, mint a férfiak.

b) Nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

Nincs pontos adatunk, azonban helyileg többnyire nem megoldott a foglalkoztatást segítő képzési lehetőség, valamint arról sem, hogy Várpalotán, ill. a közeli nagyobb településeken hányan vesznek részt ilyen képzéseken.

c) Alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

Mint az ország más területein is tapasztalható, Várpalotán és annak környezetében is nagyon nehéz elhelyezkedni azoknak a nőknek, akik alacsony iskolai végzettséggel rendelkeznek. Nyilvánvalóan ez a körülmény is befolyásolja azt a tényt, amely szerint sokkal magasabb az egy évnél régebb óta munkát kereső nők, mint férfiak száma.

d) Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

Országos jelenség, így itt is elmondható az a tény, hogy az ötven év feletti nők mindenképpen hátrányos helyzetben vannak a foglalkoztatás terén. Egyidejűleg az is igaz, hogy - függetlenül attól, milyen korú - számos esetben, ugyanolyan munkakörben alkalmazott nők kevesebb bérért dolgoznak.

II.5.2. *A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)*

A kisgyermekes nők munkavállalását, munkába való visszatérését segíti a bölcsődei és óvodai szolgáltatások teljes körű elérése.

Jelen információink szerint rugalmas munkaidőt nem tudnak sehol sem biztosítani a gyermeket nevelő nők számára. A gyermekellátási intézmények azonban elegendő férőhellyel rendelkeznek. Családbarát munkahelyi megoldások terén nincs információnk.

Helyben nincs munkalehetőség, különösen az alacsonyabb végzettségűek számára. Csak utazással lehet elérni a több műszakban működtetett „multi” cégeket. Ezek időbeosztása egyáltalán nem alkalmazkodik a családok igényeihez. A gyermekeket többnyire nem tudják

senkinél sem elhelyezni, csak igen magas összegekért, de ezt nem tudják megfizetni. Ezen okból a nők inkább otthon maradnak és egyre nehezebb anyagi körülmények között kénytelenek gyermekeiket nevelni.

Családi napközit egy székesfehérvári alapítvány működtetett a Kálvária lakótelepen, azonban ezt megszüntették. Tudomásunk szerint a testület már felvetette, hogy pályázati támogatás segítségével helyben hozzanak létre egy ehhez hasonló intézményt.

II.5.3. *Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe*

A családtervezés, anya és gyermekgondozás feladatát az egészségügy, illetve a Térségi Népjóléti Gondozási Központ látja el.

Az alábbi szolgáltatásokról számolhatunk be:

Várandós anyák gondozása

A védőnők rendszeresen látogatják a veszélyeztetett kismamákat, segítik őket felkészülni a gyermek érkezésére, tanácsokkal látják el a gyermekvállalás felelősségével kapcsolatban. Tanácsot adnak az egészséges életmód kialakítását illetően. Felvilágosítják a várandós anyákat arról, hogy a helytelen életmód milyen veszélyeket rejt, és milyen kihatással lehet a magzat fejlődésére.

Rendkívüli esetben a várandós anya számára a védőnők segítyt kérnek az önkormányzattól. Szükség esetén jelzéssel élnek a Családsegítő Szolgálat felé, és a családgondozókkal közösen keresnek megoldásokat a veszélyeztetettség megszüntetésére, megelőzésére. A védőnők az általuk szervezett programokról tájékoztatják a Családsegítő Szolgálatot, így az intézményt felkereső érintett ügyfelek is tudomást szerezhetnek az előadásokról.

Családjából kiemelt gyermek szüleinek gondozása

A családgondozás során kiemelt figyelmet kell szentelni a szülők gondozására. A cél az, hogy képessé tegyük őket a gyermekük/gyermekük megfelelő nevelésére. Rendszeresen kapcsolatot kell tartani a szülővel, ha szükséges pszichológushoz vagy más szakemberhez kell irányítani. Szorgalmazni kell, hogy mind gyakrabban vegye igénybe a családgondozójával történő egyéni beszélgetések lehetőségét, valamint, hogy vegyen részt a szervezett programokon. Figyelemmel kell kísérni a szülő-gyermek kapcsolatának alakulását, valamint kapcsolatot kell tartani a Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálattal, a gyermekgondozási helyével, és lehetőség szerint a gyermekkel is.

II.5.4. *A nőket érő erőszak, családon belüli erőszak*

A Városi Rendőrkapitányság elmúlt évi beszámolója szerint a házasság- család- ifjúság elleni bűncselekmények elkövetése a városban nem jellemző. A nőket érő, valamint családon belüli erőszak látens probléma, így számuk nem felmérhető.

II.5.5. *Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaoththon, családok átmeneti otthona)*

A városban a családokat és gyermekeket számos gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatás segíti szociális körülményeik javításában, amely a Gyermekjóléti Szolgálat esetében információnyújtásból, hivatalos ügyek intézésében való közreműködésből, tanácsadásból, közvetítésből, elhelyezési és felülvizsgálati tárgyalásokon való részvételből, szociális válsághelyzetben lévő várandós anyák gondozásából áll.

II.5.6. *A nők szerepe a helyi közéletben*

Városunkban aktívan vesznek részt a nők a helyi közéletben. A 12 fős képviselő-testületben 4 nő található, a város polgármestere is hölgy. Várpalotán a közszférában – közoktatás, közigazgatás, közművelődés, szociális és egészségügyi ellátás –lényeges magasabb a nők aránya, mint a férfiaké. A Várpalota Város Polgármesteri Hivatalának dolgozói létszáma 53 fő, ebből 42 nő, akik közül 3 vezető beosztású.

A nők által létrehozott ÍRISZ Egyesület Várpalotán az a civil szervezet, amely harcol a nők esélyegyenlőségéért. Itt örömmel fogadják, programjaikra elvárják és segítik a környező települések lányait/asszonyait. Karitatív tevékenységük mellett gondoskodnak a nők szabadidejének hasznos eltöltéséről is. Mindezen tevékenységükkel hozzájárulnak a női érdekvédelem és esélyegyenlőség elősegítéséhez, nemük tehetségének, képességeinek bemutatáshoz, társadalmi elfogadásához.

II.5.7. *A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések*

1./ A munkavállalók jó egészségi állapotának, biztonságának, és jó közérzetének megtartására érdekében a munkáltató

1. prevenciós szűrővizsgálatokat szervez önkéntes részvétellel a legtipikusabb betegségekre való figyelemmel (pl. szemészet, vérnyomásmérés, cukorbetegség szűrés, érrendszeri szűrés),

2./ A családos munkavállalók számára biztosított kedvezmény:

- a) biztosítja a rendkívüli családi események (gyermekszületés, gyermek oktatásával kapcsolatos kötelezettségekre, ballagása stb.) esetére a szabadságot (a rendes szabadságkeret terhére).
- b) biztosítja a munkavállalók gyermekei számára szakmai gyakorlat, diplomamunka konzultáció lehetőségét,
- c) gyermekes munkavállaló munkaidő beosztásánál figyelembe veszi a gyermekgondozó és az oktatási intézmények nyitva tartását, amennyiben ezen az időszakon túli munkavégzést rendel el, a munkavállalót legalább 24 órával előbb tájékoztatja.

II. 5. 8. *Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása*

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A kisgyermekes anyukák esetében nem megoldott a gyermekek alkalmi felügyelete	Időszakos gyermekfelügyelet bevezetése a bölcsődében
Nincs megfelelő hely a játszócsoport működéséhez	Játszószoba kialakítása
A női munkavállalók szezonon kívüli foglalkoztatása nem megoldott	Közmunka program folytatása
Hátrányos helyzetű női munkavállalók foglalkoztatása	Uniós pályázatokban esélyegyenlőségi vállalatok női munkavállalók foglalkozására

II.6. Az idők helyzet, esélyegyenlősége

A mai magyar társadalomban az idők aránya a népességben belül több mint 20 %, s lényeges probléma az idők életében az elmagányosodás, az izoláció, az egészségi állapot romlása. A testi egészség romlásával párhuzamosan fokozottan megjelennek a mentális és a szociális problémák.

25. sz. táblázat

	nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülő férfiak száma	nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülő nők száma	összeg nyugdíjas
2008	899	836	1735
2009	1680	2501	4181
2010	1664	2439	4103
2011	1576	2514	4090
2012	n.a.	n.a.	n.a.

2050-re a 65 év feletti európai polgárok száma várhatóan 70%-kal, a 80. életévüket betöltött uniós lakosoké pedig 170%-kal lesz magasabb a mainál. Ez a jelenség komoly kihívások elé állít bennünket: egyrészt eleget kell tennie az egészségügyi ellátás iránt jelentkező megnövekedett igényeknek, másrészt oly módon kell egy előregerdő társadalom szükségleteihez igazítani az egészségügyi rendszereket, hogy azok az aktív munkaerő létszámának csökkenése ellenére megőrizték fenntarthatóságukat.

A legfontosabb feladat az egészséges és aktív idősor támogatása. A jó egészség kihat az életminőségre: minél tovább maradunk egészségesek, annál nagyobb eséllyel őrizhetjük meg önállóságunkat, függetlenségünket és aktivitásunkat. Ha az előregerdő társadalom tagjai egészségesek maradnának, csökkenne az egészségügyi rendszerekre nehezedő teher, és kevesebben vonulnának betegség miatt nyugállományba.

Várpalotán az idősorúak szociális ellátásáról a Térségi Népjóléti Központ gondoskodik, mely az alábbi szolgáltatásokat nyújtja.

Étkeztetés: A szociális törvény szerint a települési önkormányzatnak kell gondoskodni azoknak a szociális rászorulóknak a legalább napi egyszeri étkezéséről, akik azt önmaguknak, illetve eltartottjaik részére tartós, vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani. Ide tartoznak az idők, hajléktalan,- fogyatékos személyek, pszichiátriai,- szenvedélybetegek csoportjai.

Az étkeztetés biztosítása az intézménnyel szerződésben álló főzőhelyről: a Bakony Gaszt Rt. által üzemeltetett Fekete Gyémánt Étteremben és a szociális konyhán éthordóban történő elvitellel és helyben fogyasztással, valamint a nappali ellátást nyújtó szociális intézményekben folyik.

A szociális étkeztetést 430-440 fő veszi igénybe naponta ezek közül körülbelül 10 %-uk 65 év feletti idős ember 90%-uk aktív korú jövedelem nélküli, munkanélküli, hajléktalan.

A házi segítségnyújtás olyan gondozási forma, amely az ellátást igénybe vevő önálló életvitelének fenntartását - szükségleteinek megfelelően - lakásán, lakókörnyezetében biztosítja. A területi szociális gondozó feladatainak ellátása során segítséget nyújt ahhoz, hogy kliensének fizikai, mentális és szociális szükséglete kielégítése biztosított legyen.

A házi segítségnyújtás keretében gondoskodunk:

- azokról az időskorú személyekről, akik otthonukban önmaguk ellátására saját erőből nem képesek és róluk nem gondoskodnak,
- azokról az egészségi állapotuk miatt rászoruló személyekről, akik ezt az ellátási formát igénylik,
- azokról a személyekről, akik a rehabilitációt követően a saját lakókörnyezetükbe történő visszailleszkedés céljából támogatást igényelnek önálló életvitelük fenntartásához,
- azoknak az alapvető gondozási, ápolási feladatoknak, az önálló életvitel fenntartásában az ellátott és lakókörnyezete higiéniai körülményeinek megtartásában való közreműködés, valamint a veszélyhelyzetek kialakulásának megelőzésében, illetve azok elhárításában való segítségnyújtás is. A házi segítségnyújtás szolgáltatásunkat 2012. évben a városban 68 fő vette igénybe.

Nappali ellátást nyújtó intézmények: Fekete Gyémánt Foglalkoztató Klubja, Bóbita Ház, Ápoló Otthon, Idősek Gondozóháza.

A házi segítségnyújtást, az idősek nappali ellátását és a szociális étkeztetést is az 1993-as szociális törvény nevesítette és tette az önkormányzatok számára kötelező feladattá.

A szociális szolgáltatásokat és ellátásokat differenciáltan kell nyújtani annak érdekében, hogy mindenki olyan szolgáltatásban és ellátásban részesüljön, amit szükségletei indokolnak.

A helyi közszolgáltatások terén az idősekkel való foglalkozás magas színvonalú. Az egészségügyi, szociális, közművelődési és egyéb szolgáltatások a város valamennyi idős polgára részére biztosított, egy része kor alapján kifejezetten az időskorúak részére szerveződik.

Az Fekete Gyémánt Foglalkoztató Klub a saját otthonukban élők idős, demens, fogyatékos, pszichiátriai betegek részére biztosít hétfőtől-péntekig napközbeni tartózkodást, étkezést,

társas kapcsolatokat, szabadidős programokat, foglalkoztatást lehetőséget az alapvető higiéniai szükségletek kielégítésére.

A nappali tartózkodás lehetősége mellett a klub lehetőséget biztosít a pihenésre, a szabadidő hasznos eltöltésére, a kulturális programokon való részvételre, az azokon való aktív közreműködésre, társas kapcsolatok kiépítésére. A klub dolgozói segítséget nyújtanak az ellátottak hivatalos ügyeinek intézésében is. Az ellátásban részesülők gondozása egyénre szabottan, a vonatkozó jogszabályokban előírt gondozási terv alapján történik.

Biztosított a családi légkör, a hiányzó vagy hiányos családi gondoskodás pótlása. Egyénre szabott vagy csoportos segítő beszélgetések eredményeként az ellátottak képessé váltak arra, hogy a felkínált lehetőségeket kihasználva, az egészségi állapotuknak megfelelő foglalkozásokat, szabadidős tevékenységeket válasszanak (szalvétahajtogatás, séta a városban, felolvasás, kézműves tevékenység, szellemi torna, stb.) mindezzel hozzájárulva a meglévő képességeik önállóságuk szinten tartásához, fejlesztéshez, növelve hasznosság tudatukat. A hasonló sorsú személyek közelsége erősíti a csoportkohéziót, illetve annak tudatát, hogy betegségeikkel, akadályozottságukkal nincsenek egyedül. Az ünnepnapokra történő készülődéskor csoportfoglalkozásokat szervezünk. Az ellátottak együttműködése a csoportfoglalkozásokon eltérőnek volt mondható, a motiváltságot kialakítani és fenntartani folyamatos szakmai kihívást jelent. Tapasztalataink szerint az ellátottak bevonhatósága a közös tevékenységekbe maghatározóan az egészségi állapotuk szerint alakult.

II.6.1. *Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)*

Várpalotán az időskorúak szociális ellátásáról két otthon gondoskodik, amiből egy a nappali ellátást biztosító intézmény. A működő férőhelyek száma 40, míg a gondozottak száma 2006-ban 41 fő volt. Tartós bentlakásos és átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény 3 található a városban, ezek kapacitása 100 fő. 2006-ban 92 fő került itt elhelyezésre, kihasználtsága tehát nem teljes, szemben az időskorúak otthonaival, amelyeknek bővítése szükséges.

Az idősek egy része a család aktív, segítő tagja. Azonban közülük egyre többen egyfajta bezártságban élnek. A pszichés állapotra vonatkozó a magány, az egyedüllét érzése sokkal jellemzőbb probléma, mint az, hogy nincs kivel megvitatni a világ dolgait. Elmondható, hogy általában ismerik a helyben igénybe vehető szociális alapszolgáltatásokat, de nem minden esetben használják azokat ki (számos esetben szégyellik bevallani nehéz anyagi helyzetüket).

A rendelkezésünkre bocsátott, legutóbbi adatokból megállapítható, hogy a város lélekszáma a rendszerváltozást követő években stagnált, illetve kismértékű, de csökkenő tendenciát mutat. Az állandósult természetes fogyás velejárójaként a népesség korösszetétele ugyan lassan eltolódik az idősebbek fokozódó aránya felé, ennek ellenére korösszetétele még mindig viszonylag „fiatalos”.

Az időskorúak jelentős része valamilyen fogyatékkal él, mivel a fogyatékos személyek nagy része nem születésétől fogva sérült, hanem életkora előrehaladtával, betegség vagy baleset következtében vált azzá.

II.6.2. *Idősek munkaerő-piaci helyzete*

a) Idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága

Az idősek, nyugdíjasok jövedelmi helyzetére tekintettel az egészségesek szívesen végeznének jövedelemkiegészítő tevékenységet.

Erre esély, a munkaerő-piacon nincs, kivétel, ha speciális tudással rendelkeznek, pld. az orvosok.

A tartósan nyilvántartott álláskeresőket jelentős része a munkaerő-piaci szempontból idősebb, 50 év feletti korcsoportokból kerül ki. Életkoruk mellett, elhelyezkedési esélyeiket csökkenti az alacsony iskolázottság, (nagy részük legfeljebb nyolc általánost végzett) és a kevésbé piacképes szakma is.

b) Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Hátrányos megkülönböztetésről nincs tudomásunk, azonban a foglalkoztatás területén hátrányos helyzetben lesznek mindaddig az idősebb korosztályok, amíg a fiatalabbak körében is jelentős munkanélküliségről számolhatunk be.

II. 6. 3. *A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való Hozzáférs*

a) Az idősek egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférs

A háziorvosnak szerepe van az étkeztetés, a nappali ellátás és a házi segítségnyújtás igénylésének elbírálásában, amelyeket a fentiekben részletesen kifejtettünk. Az ellátás igénylésekor a kérelmezőnek fel kell keresnie a házi orvosát az ún. „B” lappal, amelyet az orvosa tölt ki, arra vonatkozóan, hogy az igénylő milyen mértékben képes az önálló életvitelre. (Emellett a szociális szolgáltató részéről meg kell történnie a gondozási szükséglet felmérésnek is az ellátandó otthonában). Abban az esetben, ha a gondozási szükséglet alapján az igénylő nem éri el a napi egy óra gondozási óraszámot, és/vagy az orvosa úgy nyilatkozik, hogy önálló életvitelre képes, akkor a házi gondozás iránti kérelem elutasításra kerül, amelyről a kérelmezőt az intézményvezető írásban értesíti.

A fentiekben részletesen leírtuk a város idősek részére fenntartott egészségügyi és szociális szolgáltatásait.

b) Kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférs:

Kulturális és közművelődési szolgáltatások esetén a nyugdíjas kort elért személyek kedvezményben részesülnek.

c) Idősek informatikai jártassága:

Az idős emberek részéről igény mutatkozik informatikai tudásuk fejlesztésére, erre alapozva a városi könyvtár már több alkalommal szervezett számítógépes alaptanfolyamot, melyen szép számmal vettek részt az idősebb korosztály képviselői.

Mind többen kerülnek közel az informatikához, ami közelebb hozza számukra a világot és kis mértékben segíthet az egyre fokozódó magányukon is.

II.6.4. Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

Az időseket célzó programok szervezésében közreműködik a Térségi Népjóléti Gondozási Központ.

A településen működő nyugdíjas klubok rendszeres lehetőséget nyújtanak arra, hogy az idősök megtalálják a saját érdeklődésüknek megfelelő szórakozási és kikapcsolódási lehetőséget. A város minden programján aktívan részt vehetnek (és vesznek is). A településen található művelődési házak, intézmények („Jó Szerencsét Művelődési Központ”, HEMO, Inota és Készenléti lakótelep kultúrházai) is számos programmal, kikapcsolódási lehetőséggel szolgálnak e korosztály számára.

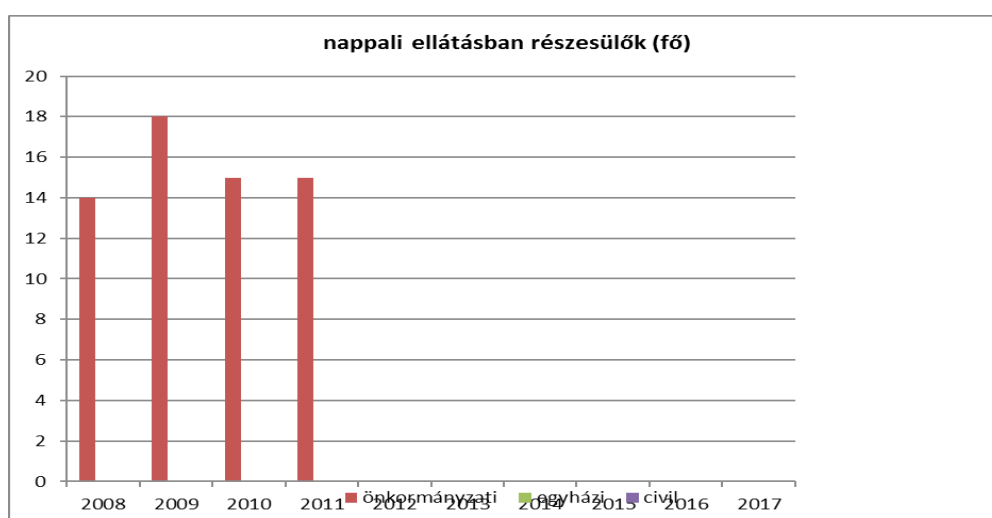
II.6.5. Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

Az időseket érintő kérdések vizsgálata során a településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
a szociális jelzőrendszer működése nem tökéletes	kívánatos a szociális jelzőrendszer működésének tökéletesítése, hatékonyságának növelése annak érdekében, hogy minden esetben fény derüljön a nehéz anyagi helyzetben lévő idős emberre
megszűnt a támogató szolgálat	a megszűnt támogató szolgálatokat helyettesítő szolgáltatás pótlása szükséges
az idősök számára kevés lehetőség nyílik az önfejlesztésre	az idősök számára az „élethosszig tartó tanulás” jegyében- helyben továbbképzési lehetőségeket ajánlott biztosítani

II.7 A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

A fogyatékos személyek speciális segítséget igénylő emberek. Életük nem kevesebb, és nem több, egyszerűen más, másfajta emberi élet. A fogyatékos ember, a betegekhez, az idősekhez és a gyermekekhez hasonlóan segítségre szorul.

Várpalotán, a Körmöcbánya utcában működik a Bóbita Ház, ahol a fogyatékos személyek részére nappali ellátást, gondoskodást és fejlesztő foglalkoztatást biztosítanak. Az intézmény ez évtől nem csak a Várpalotáról, hanem a Kistérség más településéről érkező fogyatékos személyek ellátását is biztosítja.

A fogyatékkal élők saját otthonukban történő ellátását, segítségét a Támogató Szolgálatok voltak hivatottak végezni. Ilyen ellátási formából 2012. január elsejét megelőzően kettő is működött Várpalotán. Jelenleg ez az ellátási forma nem létezik egy figyelmetlen pályázati elbírálásnak köszönhetően. A feladatokat megosztották: jelenleg a Vöröskereszt Veszprémi Támogató szolgálata látja el a szállítási feladatokat egy részét (pl.: fogyatékos gyermekek oktatási intézménybe szállítását), azonban ebből a távolságból már nem szívesen járnak minden esetben át Várpalotára. Minden más feladatot - a Térségi Népjóléti Gondozási Központ mellett - az egyre sokasodó házi gondozó szolgálatok látnak el (pl.: Pünkösdi Gyülekezet, Református Egyház, Katolikus Egyház, Pétfürdőn kismamák bevonásával is indult egy, és nem kizárt, hogy olyan is van, amiről még nincs tudomásunk.).

Magyarországon a fogyatékos személyek létszámának felmérésére az 1990. évi és a 2001. évi népszámláláskor került sor. 1990-ben 368 ezer főt tartottak nyilván, ami a népesség 3,5 százaléka volt. 2001-ben már 577 ezer főre gyarapodott a számuk, ez a népesség 5,7 százalékát tette ki. A 2001. évi népszámlálás adatai szerint a fogyatékkal élő személyek 17 százaléka születése óta fogyatékos, 66,5 % esetében a fogyatékos állapot baleset, illetve

betegség következtében alakult ki. A fogyatékossgot elsősorban valamilyen tartós betegség idézi elő (53,8 %).

A közölt adatfelvételek - a KSH szerint is - alulbecsülik a fogyatékkal élő népesség adatait, így a létszám kb. 600 ezer főre becsülhető. A fogyatékos személyek között a 60 évnél idősebbek aránya 44,8 %, több mint kétszerese a népesség egészében képviselt arányhoz viszonyítva.

A fentiekből kitűnik: a fogyatékos személyek demográfiai összetételére jellemző, hogy jelentősebb számban vannak közöttük időskorúak, mivel a fogyatékos személyek nagy része nem születésétől fogva sérült, hanem életkora előrehaladtával, betegség vagy baleset következtében vált azzá.

A városi könyvtár már több alkalommal szervezett számítógépes alaptanfolyamot, melyen vettek részt fogyatékkal élők is. Közülük már sokan érdeklődnek az informatika iránt, ami közelebb hozza számukra a világot, kis mértékben segíthet elszigeteltségükön és rossz anyagi helyzetükön azzal is, hogy megnyílhatnak a kapuk egy esetleges otthoni foglalkoztatás – távmunka - irányába.

A Várpalotán élő fogyatékos emberek létszámára és fogyatékossguk mértékére statisztikai adat nem áll rendelkezésre, arra csak a fogyatékossgai támogatás kapcsán lehet következtetni. Lényeges megjegyezni, hogy a látásfogyatékosok egy része fogyatékossgai támogatásban, más részük vakok személyi járadékában (még alacsonyabb összegű) részesül.

A sajátos nevelési igényű gyermekek között arányaiban kevés a fogyatékossgal élő, inkább a tartós beteg vagy tanulási zavaros gyermekek határozzák meg ezt a csoportot.

A látás és mozgásfogyatékosok körében jellemzően az idősek vannak nagyobb számban, mivel a kor előrehaladtával az időskori diabetes problémák miatt a látásfogyatékosok száma, míg a balesetek és degeneratív betegségek miatt a mozgássérültek köre gyarapszik.

A szociális ellátások igénybevevői között jelen vannak a fogyatékkal élő személyek is. A fogyatékkal élők számára elérhető a családsegítés, étkeztetés, házi segítségnyújtás, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás. Az idősek nappali ellátását is igénybe veszik fogyatékos személyek.

II.7.1. *A településen fogyatékossgal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái*

a) Fogyatékkal élők foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága (pl. védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás):

A megváltozott munkaképességű személyek munkaerő-piaci helyzete Magyarországon az EU-hoz képest rendkívül rossz: becslések szerint csak egytizedük kerül be a munkaerő piacra - az EU: százalékával szemben - annak ellenére, hogy a 20 fő felett foglalkoztató

munkáltatókat törvény kötelezi a megváltozott munkaképességűek legalább 5 %-os arányú alkalmazására.

Képzettségi szintjük általában nem éri el az átlagot, gazdasági aktivitásuk csupán egy hatoda a teljes népességhez mérten. Foglalkoztatási rehabilitációjukat megnehezíti, hogy az orvosi minősítő rendszer célja nem elsősorban a meglévő vagy fejleszthető képességek és készségek megállapítása, hanem a passzív ellátás alátámasztása.

Egyértelműen megállapítható, hogy a fogyatékkal élők a munkavállalók egyik leghátrányosabb helyzetű csoportját képezik: munkaerő-piaci helyzetük lényegesen rosszabb, mint a társadalom nem fogyatékos tagjaié, így a foglalkoztatásuk és munkába állásuk – a jelenleg egyébként is elégtelen munkaerő-piaci kínálatot figyelembe véve - szinte lehetetlen.

Sokkal nehezebben találnak tartós foglalkoztatást biztosító munkahelyet, illetve ha valaki már gazdaságilag aktív korban válik fogyatékosná, nagyon kicsi az esélye, hogy korábbi munkahelyén tovább foglalkoztatják.

A fogyatékossgal élők (különösen a látás- és hallásfogyatékosok) a munkavállalók leghátrányosabb helyzetű csoportját képezik. Alig van példa rá, hogy fogyatékossgal élő személy tartós foglalkoztatást biztosító munkahelyet találjon a nyílt munkaerő-piacon, de ma már a védett munkahelyek is veszélyben vannak.

A foglalkoztatás a rehabilitáció, az egyenlő esélyű hozzáférés, a társadalmi integráció szempontjából kulcsfontosságú terület. Lehetővé teszi a társadalmi kapcsolatok kialakulását, a társadalomba való beilleszkedést. A dolgozó fogyatékos emberek fizetést kapnak, személyi jövedelemadót és társadalombiztosítási járulékot fizetnek, hasznos tagjai a társadalomnak.

A Munkaügyi Központ TÁMOP 1.1.1-es pályázata kapcsán elhelyezett, rehabilitációs járadékban részesülők között kevés fogyatékkal élő van, mivel a megváltozott munkaképességűeket - közöttük a 40 %-os mértékben csökkent munkaképességű állás keresőket és a fogyatékosokat - egy kategóriába sorolja a munkaügyi központ és a jogalkotás.

A fogyatékkal élő emberek munkaerő-piaci elhelyezkedésének lehetőségei elsősorban a fogyatékossg ténye, másodsorban a kísérő betegségek jelenléte, harmadsorban az iskolai végzettségük alacsony mivolta miatt igen nehézkes. A jelenlegi törvényi szabályozás kifejezetten arra ösztönzi a fogyatékos embert, hogy elégedjen meg csekély rokkantsági ellátásával.

Látássérültek tekintetében alig van néhány fő, akik munkahellyel rendelkeznek. Ők a nyílt munkaerőpiacon, illetve bedolgozói jogviszonyban védett munkahelyen dolgoznak. A munkájukért kapott járandóság azonban nem biztosít elég jövedelmet a megélhetésükhöz.

b) Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén:

A foglalkoztatás területén - a nőkhöz hasonlóan - elmondható, hogy országos és helyi szinten is tapasztalható megkülönböztetés. A munkáltatók már a hirdetésekben is közzéteszik erre vonatkozó kívánságaikat.

c) **Önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok:**

A fentiekben már részleteiben kifejtett TÁMOP 1.1.1 projekt szolgáltatásai is ezt a célt szolgálják.

II.7.2. Fogyatékkal élő személyek pénzügyi és természetbeni ellátása, kedvezményei

A kistérség Munkaügyi Központjában nyilvántartott, rehabilitációs járadékban részesülők létszámáról kistérségi szinten kaptunk adatokat, amelybe a várpalotai lakosok is beletartoznak.

2011-ben a Munkaügyi Központ Várpalotai Kirendeltségén nyilvántartott rehabilitációs járadékban részesülők létszáma összesen 66 fő (26 férfi és 40 nő) volt, és mindösszesen 39 fő (15 férfi és 24 nő) fogyatékkal élőket tartottak nyilván. Köztudott, hogy ezek az adatok koránt sem egyenlők az összes fogyatékkal élők létszámával, mert ők csak egy kis szeletét képezik a Kistérség hasonló sorsú embereinek.

A **TÁMOP 1.1.1** „Megváltozott munkaképességű emberek rehabilitációjának és foglalkoztatásának segítése” című program keretében a FMKMK Várpalotai Kirendeltségén 2012. január elsejéig rehabilitációs mentort foglalkoztattak, akinek az volt a feladata, hogy segítse a rehabilitációs járadékban illetve a rendszeres szociális járadékban részesülő, fogyatékkal élő személyek életvitelét, munkaerő-piaci reintegrációját. Ennek érdekében többek között képzési lehetőségek, új potenciális munkáltatók felkutatásában, valamint mentális téren is segítséget nyújtott. Képességfejlesztő és motivációs tréningek szervezésével azon személyek is esélyt kaphattak, akik kevésbé tudtak felzárkózni az előzőekben.

A TÁMOP 1.1.1 program keretében nyújtható támogatással, több fogyatékkal élő is **el tudott helyezkedni:** határozott időtartamú munkaszerződések keretén belül munkakipróbáláson valamint munkagyakorlaton vehettek részt. Munkaszerződésükben továbbfoglalkoztatás vállalása is szerepelt, a foglalkoztatók többsége azonban csak a szerződés szerinti időtartamra alkalmazta ezen munkavállalókat, mert a támogatások lejártával nem tudták tovább finanszírozni foglalkoztatásukat.

Nehezíti a megváltozott munkaképességű személyek munkavállalását a jelenlegi törvényi szabályozás is. Jellemző, hogy a munkáltatók kimondottan csak annyi fogyatékkal élőket foglalkoztatnak, amennyit a törvényi előírás leszabályoz: az egészséges és a fogyatékkal élő munkavállalók arányára odafigyelnek, mert ha ez a szám nem teljesül, az államnak ún.

“rehabilitációs támogatást” kell befizetniük, minden hiányzó létszám esetén (jelenleg ez az összeg megközelítően 1 millió forint).

II.7.3. *A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés*

a) Települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége:

Az Önkormányzat hivatala csak részben akadálymentes. Igyekeztek a problémát úgy megoldani, hogy a szolgáltatásokat vitték le az alsó szintre, így az épület földszintje akadálymentesített: amennyiben az emeleti szinten van a fogatékkal élőknek elintézendője, az illetékes ügyintéző lejön hozzá.

Az egyéb közintézmények közül az orvosi rendelők, az idősek napközi otthona részben akadálymentesítettek.

Általánosságban elmondható, hogy a városban a közintézmények akadálymentesítése csak csekély mértékben megoldott.

b) Közszolgáltatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége

Csak bizonyos mértékben megoldott: a posták és egyes üzletek többnyire akadálymentesen megközelíthetők, amit sajnós a művelődési házakról nem lehet elmondani: ezek sehol sem akadálymentesek. Vakok szempontjából egyedül a Belvárosi Patika lenne akadálymentes, ha nem lenne annyira zsúfolt.

A Mozgássérültek Egyesülete felvállalta a településen egyénenként végzendő akadálymentesítési teendők szervezését.

c) Munkahelyek akadálymentesítettsége:

Jelen információink alapján néhol és csak kis mértékben megoldott.

d) Közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége:

Várpalotán a közterületek akadálymentesítése nincs megoldva, különösen a látássérültek szempontjából (egyetlen veszélyt, illetve haladási irányt jelző taktilis jelzés sem található). Az alsó és felső városrészt elválasztó 8-as főúton két lámpa segíti a közlekedést, de egyik sem ad ki hangot, így a látássérült személy segítségre szorul az úton történő átkelésnél. Egyetlen

próbálkozás az akadálymentesítésre a járdák széleinek letörése volt, - amivel igyekeztek a kerekesszékesek és a babakocsit toló kisgyermekesek számára segítséget nyújtani -, illetve a gyengén látók kérésére bizonyos forgalmasabb helyeken az alsó és felső lépcsőfokokat festékekkel jelölték meg.

Összességében megállapítható, hogy a közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége csak részlegesen megoldott.

e) Fogyatékos személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékosok nappali intézménye, stb.):

Fogyatékkal élők számára biztosítottak helyet az Idősek Napközi Otthonában.

f) Pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások):

Az Önkormányzat elmondhatja, hogy támogatja a fogyatékos személyek társadalmi integrációját előmozdító kezdeményezéseket.

A Vakok és Gyengén látók Veszprém Megyei Egyesületének helyi csoportja Civil napokon, gyermekprogramokon, iskolákban tanóra keretében igyekszik ráirányítani a gyermekek és az érdeklődő felnőtt korosztály figyelmét a látás hiányából adódó nehézségekre, a kapcsolatteremtés és a segítségnyújtás módjaira.

Régebben a civil szervezetekből csoportokat alakítottak, és a képviselőjük értesítést kapott minden képviselő testület elé vitt indítványról, melyet véleményezhetett a bizottságokban, szavazati joguk ezeknek a képviselőknek nem volt.

Az Önkormányzat több közalapítványt hozott létre, melyekkel hozzájárul az esélyegyenlőtlenségek csökkentéséhez.

- 1996 Várpalota Város Közművelődési Közalapítványa Pályázatok útján, illetve céltámogatások formájában pénzügyi támogatást nyújtson a város kulturális életét szervező, a közművelődési ellátást nyújtó intézményeinek, egyesületeinek, közösségeinek valamint egyéneknek.
- 1997 Várpalota Város Sport Közalapítványa pályázatok útján, illetve céltámogatások formájában pénzügyi támogatást nyújt a városban működő, sporttevékenységet folytató közösségek (sportegyesületek, sportkörök, sportklubok, csapatok, szakkörök) és egyének számára.
- 1996 Várpalota Város Köznevelési Közalapítványa a kiemelten közhasznú szervezetként működik. Az Alaptörvényben biztosított tanuláshoz való jogok gyakorlását segíti, továbbá az állami és önkormányzati gondoskodás körébe utalt közfeladatokból vállal részt azzal, hogy pályázat(ok) útján, illetve céltámogatások formájában pénzügyi támogatást nyújtson a város köznevelési intézményeinek (fenntartói hovatartozástól függetlenül) intézményi és azon kívüli, a köznevelésben szolgáltatást nyújtó közösségeknek, az intézményekben dolgozóknak, ellátottaknak, tanulóknak, szülőknek.

- 2001 “Egy Mosolyért” Közalapítvány célja és feladata a város szociális és gyermekjóléti intézményeinek (Ápoló Otthon, Ringató Bölcsőde, Családsegítő Szolgálat, Gyermekjóléti Szolgálat, Fekete Gyémánt Idősek Klubja, Fogyatékosok Napközi Otthona, Házi Segítségnyújtás, Szociális Konyha, Támogató Szolgálat, Kistérségi Népjóléti Gondozási Központ, Védőnői Szolgálat) támogatása és fejlesztése, valamint a város szociálisan hátrányos helyzetű lakosainak segítése.

A városban megindult akadálymentesítési munkálatokon kívül hátránykompenzáló szolgáltatásokat is találhatnak: Többek között pl.: az Egészséges Palotáért Egyesület a Várpalotai Napok rendezvénysorozat keretében 2012. szeptember 02-án Trail-O népszerűsítő, bemutató versenyt, valamint kupaversenyt rendezett, amely új, korábban még soha nem volt. A verseny célja a sportág megismertetése, népszerűsítése a várpalotai lakossággal, felhívva a figyelmet az esélyegyenlőségre. A sportág a precíz tájékozódáson alapul, több kihelyezett bója közül kell kiválasztani a leírás szerinti helyes megoldást. Mozgássérültek (külön paraolimpiai kategóriával) és egészségesek egyaránt részt tudtak venni rajta, az értékelés kategóriánként külön történt. A pálya gyalogosan és kerekesszékekkel is teljesíthető volt, nem igényelt különleges fizikai felkészültséget. A helyszínek tömegközlekedéssel elérhetők voltak. A bemutató pályája, feladatai egyszerűek voltak: bárki különösebb előképzettség nélkül, kényelmes gyalogló tempóban teljesíteni tudta. Akik kedvet kaptak e sportághoz, az inotai kupaverseny keretében egy komoly versenypályán is lemérhették tudásukat.

II.7.4. *Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása*

A fogyatékossgal élő személyek vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
a fogyatékkal élő embereknek nincs lehetősége a helyzetük javításában aktívan részt venni	a fogyatékossgal élő személyeknek és szervezeteiknek is aktív szerepet kellene vállalni, így a fogyatékos emberek is érdemben hozzátehetnének a hátráltató akadályok elhárításához
a fogyatékkal élők az akadálymentesített épületek hiánya miatt nehézségekbe ütköznek	a városban szükséges emelni az akadálymentesített közintézmények számát
a látássérültek nehezen jutnak a számukra elengedhetetlen információhoz a város területén	biztosítani kell a vakok számára eligazodást segítő, veszélyt, illetve haladási irányt jelző taktilis jelzéseket
a beazonosított problémák okán passzívak	a fogyatékossgal élők önálló életvitale és a társadalmi életben való aktív részvételük elősegítése szükséges

II.8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

a) Önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi és civil szektor közötti partnerség bemutatása:

Az önkormányzat nagyon szoros kapcsolatot tart fenn mindkét nemzetiségi önkormányzattal. A nemzetiségi önkormányzatok pedig szintén jó partnerségi viszonyt alakított ki úgy az egyházak, mint a civil szektor képviselőivel.

b) Önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség:

A térség önkormányzatai között nagyon jól funkcionáló partnerség működik.

c) A nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége:

Várpalotán két nemzetiségi (ukrán és cigány) önkormányzat működik. A Cigány Önkormányzat az alapszabályában is rögzítette az esélyegyenlőségi tevékenységet.

d) Civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége:

Várpalotán az élet szinte minden területén megtalálhatók a civil szervezetek, amelyek egyházi vonalon, magánkezdemenyezéssel vagy intézményi összefogással jöttek létre. A városi regisztráció szerint 88 civil szervezet működik, más források viszont 96 helyben működő civil szerveződésről beszélnek. A civil szervezetek a város egészségügyi, szociális, kulturális és sportéletében fejtik ki a tevékenységüket.

e) For-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában:

A magánvállalkozók segítőkészsége és lehetősége az őket is egyre nagyobb mértékben sújtó nehézségek miatt csökkenő tendenciát mutat. Ennek ellenére - erejükhez mérten - elsősorban Karácsony környékén járulnak hozzá az adományok gyarapításához, amelyről már az előzőkben is beszámoltunk.

II.9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

- a) **A helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek (állami vagy önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek, stb.) bevonásának eszközei és eljárásai a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének folyamatába:**

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítése alkalmával szorosan együttműködött minden érintett partner. Hozzáférést biztosítottak azokhoz a szükséges dokumentumokhoz, amelyek elengedhetetlenül szükségesek voltak a jelen terv elkészítéséhez. Információt szolgáltatottak: személyesen, telefonon, illetve e-mail-en keresztül történt egyeztetések során pontosítottuk a felmerült és még tisztázatlan kérdéseket.

II. A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési terve

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. tv. határozza meg az önkormányzatok esélyegyenlőségi programra vonatkozó jogszabályi előírásait, amelynek IV. fejezet 31.§ (1) bekezdése szerint a település önkormányzatának ötévente öt évre szóló esélyegyenlőségi programot kell elfogadnia. Jelen terv II.1.1. „A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása” című fejezetben a törvény erre vonatkozó előírásait pontosan idéztük.

Az önkormányzatok és intézmények fejlesztését szolgáló további uniós pályázatokhoz a **települési esélyegyenlőségi program** törvény szerinti elkészítése szükséges. Az önkormányzati esélyegyenlőségi intézkedési tervek megléte és felülvizsgálata előfeltétele annak, hogy a helyi önkormányzat **hazai vagy uniós pályázaton** vehessen részt.

Várpalota település képviselő-testületének javasolt elfogadni az alábbiakat:

2. Az esélyegyenlőség biztosítása egyidejűleg megillet mindenkit nemtől, kortól, bőrszíntől, etnikai és nemzeti hovatartozástól, vallástól, valamint családi állapottól függetlenül.
3. Fontos cél az esélyegyenlőség biztosítása még jelenleg fennálló akadályainak elhárítása.
4. Folyamatosan figyelemmel kell kísérni az esélyegyenlőség biztosításának mértékét, és ugyanakkor törekedni kell az egyenlő bánásmód elvének minden esetben történő érvényesítésére.
5. Az egyes intézkedésekhez kapcsolódóan meg kell határozni a végrehajtás felelősét, határidejét, valamint a költségek forrását.

III.1. A HEP IT részletei

III.1.1. A helyzetelemzés megállapításai

- 1.) Pontosabb, aktuális helyzetet tükröző, számszerű nyilvántartások vezetése szükséges;
- 2.) Foglalkoztatás terén:
 - hátrányos helyzetű nők,
 - fogyatékkal élők,
 - hátrányos helyzetű roma lakosság foglalkoztatásának elősegítése érdekében szükséges intézkedések meghatározása;
- 3.) Oktatási, képzési területen:
 - kulcskérdések meghatározása a településen, pontosabb, a jelen helyzetet tükröző, számszerű nyilvántartások készítése;
 - oktatás-szolgáltatás felmérése és egyenlő bánásmód követelményei az iskolarendszer szelektivitása, illetve esélyegyenlőség tükrében;
 - oktatási, képzési programokhoz való egyenlő hozzáférés segítése lehetőségeinek vázolása;
 - iskolarendszerű felnőttképzés helyzetének leírása;
- 4.) Szociális területen:
 - Szociális ellátórendszer esélyegyenlőségének jelenlegi felmérése;
 - Szociális ellátórendszer fejlesztése céljainak meghatározása a szolgáltatástervezési koncepció alapján;
 - Egyéb szolgáltatások és juttatások fejlesztési céljainak kitűzése; (fogyatékkal élők, pszichiátriai betegek foglalkoztatása, munkalehetőség biztosítása a nappali ellátás keretein belül.)
 - Támogatási és szolgáltatási igények benyújtásának lehetőségeit, igénybevételét mindenki számára könnyen hozzáférhetővé tenni;
- 5.) Lakhatás, lakóhely lehetőségében:
 - Lakhatás esélyegyenlősége helyzetének leírása;
 - Önkormányzati tulajdonú lakások megoszlásának valamint komfortosságának, és szobaszám szerinti pontos megoszlásának feltérképezése;
- 6.) Környezet, közlekedés területén érvényesülő esélyegyenlőség megállapítása;
- 7.) Egészségügyi témakörben:
 - Egészségügyi szolgáltatások fenntartásának átvilágítása, helyzetének javítása;

- Alap és szakellátás, sürgősségi ellátás, valamint baleseti ambulancia helyi elérhetősége a hátrányos helyzetűek és fogyatékkal élők számára (is);
 - Jelenleg a város nem rendelkezik egészségtervvel, amit pótolni szükséges;
- 8.) Roma esélyegyenlőségi problémák és azok megoldási lehetőségeinek meghatározása;
- 9.) Kommunikáció terén:
- Információk hozzáférhetővé tétele – kommunikációs akadálymentesítés leírása;
 - Közzolgáltatásokhoz való egyenlő hozzáférés lehetőségeinek biztosítása;
- 10.) Kultúra, sport és szabadidő területen az esélyegyenlőség biztosításának lehetősége;
- 11.) Közművelődési lehetőségek egyenlő hozzáféréshez való biztosítása;
- 12.) Ifjúsági feladatok meghatározása az esélyegyenlőségi témához kapcsolódóan;
- 14.) Időügyi feladatok meghatározása:
- Időskorú népesség esélyegyenlőségének biztosítása a közzolgáltatásokban;
 - Életkörülmények, lakáskörülmények, jövedelmek pontos feltérképezése;
 - Fogyasztás szerkezete, időskorúak életminőségének vázolása;
 - Önkormányzat időskorúakat érintő szociális jellegű: egészségügyi, kulturális, szórakozási lehetőségekkel kapcsolatos kiadásainak felülvizsgálata;
- 15.) Civil szervezetek, civil kezdeményezések szerepének, helyzetének meghatározása.
- 16.) A város nem rendelkezik jelenleg friss szociális térképpel, ezért ennek elkészítését javasoljuk;
- 17.) A szociális szolgáltatások nyújtása formájának felülvizsgálatát szükségszerűnek érezzük;
- 18.) A szociális tevékenységi koncepció felülvizsgálatát szükségesnek tartjuk;
- 19.) Pontosabb nyilvántartások vezetése javasolt, amelyekből a későbbiek folyamán az esélyegyenlőségi mutatók részletesebben vizsgálhatók;
- 20.) Több, konkrét információra van szükség a romákról és hátrányos helyzetben élőkről;
- 21.) A foglalkoztatási és a lakhatási helyzet feltérképezését is pontosítani szükséges;
- 22.) A nem városi szinten, hanem törvényileg megszüntetett kényszer-gyógykezelések miatt (pl. pszichiátriai betegek, vagy hajléktalanok esetében) nehéz segítő intézkedéseket végrehajtani, az ÁNTSZ is tehetetlen: a mentős tud csak egyedül rendőrt hívni, ami alapján beutalható a rászorult, feltéve, ha a háziorvos is megadja a beutalót;
- 23.) A hajléktalanok, romák, és mélyszegénységben élők körében gyakrabban fordul elő a TBC, valamint az élősködők által okozott fertőzések (tetű, rüh), amelyek kezelése hosszadalmas, érinti a közvetlen közösséget is;

- 24.) Az egyének, illetve családok egyre rohamosabb és szélesebb körben terjedő elszegényedése, a nyilvántartott halálozási és születési adatok és a természetes szaporodás lassú ütemű, de folyamatos csökkenése fölveti a helyi családbarát politika további fejlesztésének szükségességét;
- 25.) A szociális szolgáltatásokat a döntően alacsony státuszú és alacsony iskolázottsággal rendelkező városlakók veszik igénybe, akik helyzete és egyben szociális kilátása rohamos ütemben romlik, így a családsegítő szakembereknek újra kell gondolniuk szakmai programjukat, és a foglalkoztatási esélyeket növelő szolgáltatások nyújtására kell nagyobb hangsúlyt fektetni;
- 26.) A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 94. § (3) b) pontja alapján Várpalota Város Önkormányzatának kötelező feladata lenne a családok átmeneti otthonának működtetése, hogy a gyermekeket ne kelljen a szülőktől elválasztani;
- 27.) Javasoljuk a hétvégi gyermekétkeztetés megoldását;
- 28.) Hiányként jelentkezik a helyettes szülő, mint ellátási forma megléte. A Gyermejjóléti Szolgálat a megnövekedett esetszám miatt már nem tud minden esetben megfelelő megoldást találni. Ez a szolgáltatás kistérségi szinten megoldható lenne, mivel Ősi községben eddig is tevékenykedett egy olyan helyettes szülő, aki vállalná ezt a megnövekedett feladatot is;
- 29.) A munkanélküliség témakörénél említettekhez kapcsolódva a bűnelkövetés gyakoribb azokon a helyeken, ahol nagyobb a munkanélküli ráta, és a családtagok létszáma, a szociális olló szélesebbre való nyílása s az egyre nagyobb számban előforduló, s egyidejűleg a tartós szegénység egyre mélyülő színvonalára lecsúszók létszáma. A Gyermejjóléti Szolgálat bemutatásánál említett adatokból egyértelműen kiderül, hogy kevesebb bűnelkövető van azon fiatalok körében, akik gondozás alatt állnak, tehát nagy szükség van a külső segítségre, így egy olyan projekt, amely célt és értelmet adna a gyermekeknek és családjaiknak, egyfajta támaszként működhetne. A kielemezett mutatók sajnos az átlagosnál kedvezőtlenebbek, így az utóbbi években – kis mértékben ugyan, de növekedett a mélyszegénységben élő, bűnelkövetés szempontjából is veszélyeztetett lakosok és azon belül a fiatalok száma;
- 30.) Kíváncsi lenne megszervezni az utcai, illetve iskolai szociális munkát és ifjúsági valamint a felnőtt lakosság részére is elérhető lelki segélytelefont (vagy csatlakozni egy már meglévő szolgáltatóhoz).
- 31.) A szociális területen dolgozók szupervízióját havonta biztosítani kellene a kiégési szindróma (burnout) kivédése érdekében (burnout: tünetegyüttes, amely hosszú távú fokozott érzelmi megterhelés, kedvezőtlen [stressz hatások](#) következtében létrejövő fizikai-, érzelmi-, mentális kimerülés).
- 32.) Az intézmények közötti gyakori egyeztetések, szakmaközi eszmecsatározások mellett összehangolt működésre és „Kerekasztal” beszélgetések lefolytatására van szükség a szakemberek között.

- 33.) Tervbe kellene venni, hogy az oktatási intézményekben - amennyiben ehhez az érintett vezetők is hozzájárulnak - havonkénti rendszerességgel és megfelelő szakembergárda biztosításával megbeszélésre kerüljön sor az alsó-, illetve felső tagozatos pedagógusokkal, közösen törekedve megoldást találni a problémákra. Elengedhetetlen egy új, az intézmények együttműködésével kialakításra kerülő koncepció létrehozása az évek óta gyarapodó problémák megoldására.
- 34.) A gyermekek ismeretterjesztési előadásokon való minél nagyobb részvételi arányának biztosítása érdekében az iskolák biztosítsanak lehetőséget arra, hogy az előadások a tanítás után, helyben kerüljenek megtartásra. Pl.:
- Tervezzenek olyan foglalkozásokat, amelyek a családi életre neveléssel, a felelősségteljes párválasztással foglalkoznak, különös tekintettel az egyre nagyobb arányt képviselő fiatalok terheire.
 - A hatékony prevenció érdekében előadássorozatok szervezése javasolt a gyermekek és szüleik részére egyaránt, pszichológus és más szakemberek bevonásával. Jogi felvilágosítást is szükséges tartani az esetleges bűncselekmények következményeiről.
- 35.) A gondozási-nevelési tervben foglaltak be nem tartása esetén szigorúbb és gyorsabb szankcionálási eljárás bevezetése szükséges.
- 36.) Kíváncsú lenne olyan, a közelben elérhető bentlakásos intézmények létrehozása, ahol a súlyos magatartászavaros, drog problémával küzdő, SNI, BTM, agresszív gyermekek nevelése megoldható lenne, anélkül, hogy a családjából kiemelnénk.
- 37.) Olyan pszichológus alkalmazása is javasolt a településen, aki egyben iskola-pszichológusi feladatokat is ellátna.
- 38.) Feltétlenül szükségesnek látjuk - pontos igényfelmérés elvégzése után - egy olyan családi napközi létrehozását, amelyben a három műszakban dolgozó nők is el tudnák helyezni gyermekeiket, mert igazodna a munkabeosztásukhoz.
- 39.) Felmerült anyaotthon, ill. családok átmeneti otthona létrehozásának szükségessége;
- 40.) A nők számára több felzárkóztató/átképző oktatást lenne szükséges indítani, pl.:
- Gazdaasszony- háziasszony képző indítása;
 - Dísz- és gyógynövénytermesztő és – gyűjtő alapismeretek biztosítása;
 - Kisállattartási alapismeretek nyújtása;
- 41.) Kíváncsú a szociális jelzőrendszer működésének tökéletesítése, hatékonyságának növelése annak érdekében, hogy minden esetben fény derüljön a nehéz anyagi helyzetben lévő idősebb emberekre; (házi orvosok bevonása, eü. ellátó intézmények bevonása)
- 42.) A megszűnt támogató szolgáltatásokat helyettesítő szolgáltatás pótlása szükséges;

- 43.) Az idősök számára – az “élethosszig tartó tanulás” jegyében – helyben továbbképzési lehetőségeket ajánlott biztosítani
- 44.) A fogyatékossgal élő személyeknek és szervezeteiknek is aktív szerepet kellene vállalni, így a fogyatékos emberek is érdemben hozzátehetnének a hátráltató akadályok elhárításához;
- 45.) A városban szükséges emelni az akadálymentesített közintézmények számát;
- 46.) Biztosítani kell a vakok számára eligazodást segítő, veszélyt, illetve haladási irányt jelző taktilis jelzéseket;
- 47.) Javasoljuk, hogy ismét alakítsanak a civil szervezetekből csoportokat, akik kapjanak értesítést minden képviselő testület elé vitt indítványról, melyeket véleményezhessenek a bizottságokban;
- 48.) A fogyatékossgal élők önálló életvitele és a társadalmi életben való aktív részvételük elősegítése szükséges;

III.2. Jövőképünk

Várpalota Város Önkormányzatának célja a Várpalotán élő állampolgárok jólétének biztosítása, életminőségének folyamatos javítása, olyan támogatói környezet működtetésével, amely

- erősíti a közösséghez és a lakóhelyhez kötődést, a lokálpatriotizmust, a társadalmi szolidaritást,
- kiemelt figyelmet, ha kell pozitív diszkriminációt alkalmaz a veszélyeztetett célcsoportok számára,
- tudatos és partnerségen alapuló intézkedései hatására a hátrányos helyzetű csoportok felzárkózási esélyei, életminőségük és életük önálló irányításának lehetősége javul.

III.3. A helyi esélyegyenlőségi program intézkedési terve – Összegző táblázatok

Az intézkedési területek részletes kifejtése

Intézkedés címe:	Az elszegényedés megelőzése, negatív hatásainak mérséklése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A lakosság munkaerő-piaci helyzete, a munkanélküliségből eredő problémák, illetve a lakhatással összefüggő problémák, a hátralékok felhalmozódása a lakossági adósságállomány folytonos újratermelődése
Célok- Általános megfogalmazás rövid, közép és hosszú távú időegységekre bontásban	A szegénység megelőzése, negatív hatásainak mérséklése
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	A foglalkoztatás helyi lehetőségeinek bővítése, munkahelyteremtő beruházásokkal. Az önkormányzat ösztönzi a városban az ilyen jellegű beruházásokat, megfelelő gazdasági környezetet biztosít számukra. A pályázati lehetőségek kihasználása.
Résztvevők és felelős	Polgármester, jegyző
Partnerek	Munkaügyi Központ területi kirendeltsége Beruházó
Határidő	2017.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszú távon, valamint fenntarthatósága)	A városban legalább 40 elszegényedett lakos új munkahelyhez jut.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Nem lesz megfelelő pályázati lehetőség az önkormányzat számára. Az önkormányzat pénzügyi lehetőségei romlanak.
Szükséges erőforrások	Amennyiben szükséges pályázati önrész biztosítása.

Intézkedés címe:	Közmunkaprogram folytatása
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Munkanélküliség a hátrányos helyzetű, az alacsonyan iskolázott és hosszú idő óta a munkából kiesett lakosság körében.
Célok- Általános megfogalmazás és rövid, közép és hosszú távú időegységekre bontásban	A közmunka program hatékonyságának növelése. R: Előzetes helyzetértékelés, a programban résztvevők szakmai kompetenciáinak, motivációinak felmérése függetlenül az iskolai végzettségtől. Kiválasztás. K: Minta erősítése, teljesítmény követelmények felállítása. H: Visszavezetés a munka világába.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Előző évi tevékenységek elemzése. Együttműködés a munkaügyi kirendeltséggel. Személyek kiválasztása. Szerződés-kötés. Egyéni teljesítmény követelmények felállítása. Folyamatos ellenőrzés, visszacsatolás. Következmények érvényesítése.

	Foglalkoztatási időszak alatt a fenti pontok hatékonyabbá tétele.
Résztvevők és felelős	Polgármester, üzemorvos, közfoglalkoztatásban résztvevők
Partnerek	Munkaügyi kirendeltségek, helyi vállalkozások, Intézmény Üzemeltetési Iroda
Határidő	2014.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszú távon, valamint fenntarthatósága)	R: ismételt alkalmazás megtörténik K: együttműködő partnereknél történő foglalkoztatás H: lehetőség szerint az együttműködő partnerek elégedettségének következtében közfoglalkoztatásból kikerülő személy alkalmazása.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Visszaélés a lehetőségekkel-ellenőrzés Állami támogatás csökkentése Ellenőrzés nem hatékony-ellenőrzés hatékonyságának növelése Társadalmi, jogszabályi környezet hatása
Szükséges erőforrások	Állami támogatás, önkormányzati hozzájárulás, vállalkozói támogatás,

Intézkedés címe:	Az állampolgárok egészségi állapotának javítása
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Az állampolgárok egészségi állapota rossz. Az öregedő társadalmunkra jellemző a mozgáshiány, egészségtelen táplálkozás, anyagi okokra visszavezethető egészségtelen táplálkozás,
Célok- Általános megfogalmazás és rövid, közép és hosszú távú időegységekre bontásban	Célunk, hogy olyan szakembereket kérjünk fel a programon való részvételre, akik hatékonyan, a város lakosságát érintő minden problémában teljes körű felvilágosítást adnak. Szociális és egészségügyi szakemberek együttműködésére van szükség, Mindenki számára elérhető programok, ingyenes és rendszeres tájékoztatások szervezése. minél nagyobb lakosságszám megmozgatásával.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	R: Felmérés a célcsoport körében azzal a céllal, hogy fel tudjuk mérni melyek azok a területek, amelyek iránt a legnagyobb az érdeklődés. Ennek ismeretében felkeressük a témában érintett szakembereket, és felkérjük őket arra, hogy a programban vegyenek részt. K: Előadások és programok szervezése. H: Elégedettségi felmérés, a programok rendszeressé tétele. - Szakemberek meghívása és a szponzorok felkutatása. - Szervezés: helyszín, időpont, meghívók kiküldése, lakossági tájékoztatás stb. - Monitoring, visszacsatolás - További felmérések és támogatók felkutatása a folyamatosság érdekében
Résztvevők és felelős	Polgármester, előadók, háziorvos, védőnő, étkezési tanácsadók, természetgyógyászok
Partnerek	Helyi vállalkozók, civilszervezetek, alapítványok, önkormányzat, egyéb szponzorok
Határidő	2015.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszú távon, valamint fenntarthatósága)	Eredményesség a 20 %-os részvétel a célcsoportból. Negyedévenkénti program, előadás szervezése. Gyakoriság megtartása, látogatottság növelése

	Fenntarthatóság érdekében az érdekeltség növelése.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Érdeklődés hiánya, közösségi tér hiánya, forráshiány- Népszerűsítési kampányok szervezése. Szponzorok folyamatos felkutatása,
Szükséges erőforrások	Pályázati lehetőségek. Szponzorok, alapítványok.

Intézkedés címe:	Új udvari játszóegységek beszerzése az óvodák részére
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	7 feladat ellátási helyen a kültéri játszóeszközök állapota nem megfelelő. Többsége 15-20 éve került beszerzésre, azóta nagyon elhasználódtak, állapotuk leromlott. A legtöbbnek nincs telepítési igazolása, és balesetveszélyesek.
Célok- Általános megfogalmazás és rövid, közép és hosszú távú időegységekre bontásban	Az óvodás korú gyermekek mozgásigényének kielégítése, a szabad levegőn való tartózkodás idejének növelése, mozgásfejlesztés. Udvarfejlesztés a város óvodáiban. Kültéri játszóeszközök beszerzése korszerű, biztonságos játszóegységek telepítése.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Pályázat figyelés. A beszerzésre kerülő eszközök meghatározása. A játszóegységek telepítési helyének pontosítása. A szabvány szerinti biztonságos játszóeszközök beszerzése és szakszerű telepítése, az eszközök minősítése.
Résztvevők és felelős	Polgármester, Jegyző
Partnerek	Várpalotai Összevont Óvoda és Bölcsőde
Határidő	2017.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszú távon, valamint fenntarthatósága)	Új, korszerű és biztonságos kültéri játszóeszközök az óvodai ellátási helyeken.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Nem lesz az eszközök beszerzésére forrás
Szükséges erőforrások	Nincs

Intézkedés címe:	Megfelelő tájékoztatás a kérhető ellátásokról
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A gyermekek után járó és igényelhető szociális juttatásokról hiányos és nem pontos ismeretekkel rendelkeznek a városlakók.
Célok- Általános megfogalmazás és rövid, közép és hosszú távú időegységekre bontásban	Minden rászoruló azt a szolgáltatást és szociális ellátási formát vegye igénybe, amire valójában jogosult.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	A városi honlapon a támogatás igénybevételének lehetőségeiről szóló tájékoztató közzététele. A formanyomtatványok közzététele a honlapon.
Résztvevők és felelős	Polgármester, Jegyző
Partnerek	Térségi Népjóléti Gondozási Központ
Határidő	2015.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszú távon, valamint fenntarthatósága)	Minden évben az ellátásokra jogosultak megkapják a számukra adható ellátásokat. Az önkormányzat nyilvántartásai.

Kockázatok és csökkentésük eszközei	Nem a jogosultak nyújtják be a támogatási kérelmeket. A rászorultak nem nyújtják be a kérelmet. Megfelelő információk nyújtása a támogatási lehetőségekről.
Szükséges erőforrások	Évente az állam által biztosított normatíva kiegészítése a városi költségvetésben

Intézkedés címe:	Új weboldal készítése a város honlapján
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A Térségi Népjóléti Gondozási Központ jelenleg nem rendelkezik olyan korszerű online rendszerrel, amely a tájékoztatás, az ellátások igénybevételének egyszerűsítését biztosítaná.
Célok- Általános megfogalmazás és rövid, közép és hosszú távú időegységekre bontásban	Várpalota város honlapján az információk megjelenése önálló oldalon. A Központ által nyújtott szolgáltatások széleskörű ismertetése. A szolgáltatásokhoz szükséges nyomtatványok mindenki számára elérhető biztosítása.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	A mai kor követelményeinek megfelelő korszerű online dokumentumkezelő rendszer kialakítása, mely lehetővé teszi a szolgáltatások egyszerűbb igénybe vételét, és a pontos tájékoztatást.
Résztvevők és felelős	Térségi Népjóléti Gondozási Központ, Hírcentrum Kft.
Partnerek	A szolgáltatást igénybe vevők
Határidő	2014.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszú távon, valamint fenntarthatósága)	1 új weboldal elkészül, melynek látogatottsága mérhető. Elektronikus nyomtatványok feltöltésre kerülnek.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Kevés a tájékoztatás a szolgáltatásról. Az idők nem fogják használni az oldalt, mert nem értenek a számítógéphez. jártasságuk növelhető a Net programmal.
Szükséges erőforrások	Önkormányzati forrás

Intézkedés címe:	Gyermekek átmeneti otthonának működtetése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 94.§ (3) b) pontja alapján Várpalota Város Önkormányzatának kötelező feladata lenne egy gyermekek átmeneti otthonának működtetése. Várpalotán nem található gyermekek átmeneti otthona.
Célok- Általános megfogalmazás rövid, közép és hosszú távú időegységekre bontásban	Gyermekek átmeneti otthonának létesítése.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Meg kell vizsgálni a megoldás lehetőségét. Lehetőség szerint pályázati forrásokat kell felkutatni, mely a megvalósítás teljes költségét magába foglalja.
Résztvevők és felelős	Polgármester, Jegyző
Partnerek	Pályázó, kivitelező, Térségi Népjóléti Gondozási Központ
Határidő	2017.

Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszú távon, valamint fenntarthatósága)	A gyermekek átmeneti otthona fogadni tudja a gyerekeket.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Nem lesz megfelelő pályázati lehetőség az önkormányzat számára.
Szükséges erőforrások	Amennyiben szükséges, önrész biztosítása a programhoz.

Intézkedés címe:	Óvodai kerekasztal létrehozása
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Már az óvodás korosztály körében olyan problémák jelentkezhetnek, melyeket csak összefogással, együttműködéssel lehet orvosolni a szociális, egészségügyi, és nevelési tanácsadó szakembereinek bevonásával.
Célok- Általános megfogalmazás és rövid, közép és hosszú távú időegységekre bontásban	A gyermekek fejlődése érdekében rendszeres egyeztetés, információ átadás. Lehetőség biztosítása az óvodába kerülő gyermekkel kapcsolatosan felmerülő fejlesztési szükségletek, kérdések megvizsgálására, teljes körű tájékoztatás az óvodák számára a problémák megoldására.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Kerekasztal résztvevői körének meghatározása kerekasztal összehívása részletes információk nyújtása a gyermekekről minden irányba. Az esetleges problémák felvetése tekintettel a gyermek személyiségi jogaira és az adatvédelmi jogszabályokra.
Résztvevők és felelős	Polgármester, Jegyző, Városlotai Összevont Óvoda és Bölcsőde, Ringató Bölcsőde,
Partnerek	Térségi Népjóléti Gondozási Központ, Nevelési Tanácsadó, védőnők
Határidő	Félévente
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszú távon, valamint fenntarthatósága)	Időben történne a jelzés az óvodák részére az átlagtól eltérő pszichoszomatikus tünet-együttes vagy családi problémákra utaló jelek esetén, amely információk már a védőnők és a bölcsődei gondozónők rendelkezésére állnak.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	A kerekasztal tagjai nem vesznek részt az üléseken az ülés alapos előkészítése, előzetes időpont egyeztetéssel.
Szükséges erőforrások	Szervezési- koordinációs munka szükséges, anyagi erőforrást nem igényel az intézkedés.

Intézkedés címe:	Időszakos gyermekfelügyelet bevezetése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A kisgyermekes anyák részére problémát jelent, hogy a munkaidő beosztásuk, vagy egyéb ok miatt a gyermekek alkalmi felügyelete nem megoldott.
Célok- Általános megfogalmazás és rövid, közép és hosszú távú időegységekre bontásban	Időszakos gyermekfelügyelet bevezetése, a gyermekek szakszerű felügyeletének biztosítása.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Igényfelmérés Szabályozás a szolgáltatás igénybe vételéről. A szolgáltatás működésének biztosítása.
Résztvevők és felelős	Polgármester, Jegyző, civil szervezetek, Térségi Népjóléti Gondozási Központ
Partnerek	Szülők, vállalkozók,

Határidő	2014.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszú távon, valamint fenntarthatósága)	A nők munkába való beilleszkedése megoldódik. A gyermekek szabadidejének felügyelet mellett való hasznos eltöltése.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	A felügyeletet biztosító személy alkalmassága. A működtetés megvalósításának forráshiánya.
Szükséges erőforrások	Megfelelő támogatás biztosítása.

Intézkedés címe:	Közmunkaprogram folytatása kifejezetten nők foglalkoztatására
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Munkanélküliség a hátrányos helyzetű nők, az alacsonyan iskolázott és hosszú idő óta a munkából kiesett nők körében.
Célok- Általános megfogalmazás és rövid, közép és hosszú távú időegységekre bontásban	A közmunka program hatékonyságának növelése. R: Előzetes helyzetértékelés, a programban résztvevők szakmai kompetenciáinak, motivációinak felmérése függetlenül az iskolai végzettségtől. Kiválasztás. K: Minta erősítése, teljesítmény követelmények felállítása. H: Visszavezetés a munka világába.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Előző évi tevékenységek elemzése. Együttműködés a munkaügyi kirendeltséggel. Személyek kiválasztása. Szerződés-kötés. Egyéni teljesítmény követelmények felállítása. Folyamatos ellenőrzés, visszacsatolás. Következmények érvényesítése. Foglalkoztatási időszak alatt a fenti pontok hatékonyabbá tétele.
Résztvevők és felelős	Polgármester, üzemorvos, közfoglalkoztatásban résztvevők
Partnerek	Munkaügyi kirendeltségek, helyi vállalkozások, Intézmény Üzemeltetési Iroda
Határidő	2014.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszú távon, valamint fenntarthatósága)	R: ismételt alkalmazás megtörténik K: együttműködő partnereknél történő foglalkoztatás H: lehetőség szerint az együttműködő partnerek elégedettségének következtében közfoglalkoztatásból kikerülő személy alkalmazása.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Visszaélés a lehetőségekkel-ellenőrzés Állami támogatás csökkentése Ellenőrzés nem hatékony-ellenőrzés hatékonyságának növelése Társadalmi, jogszabályi környezet hatása
Szükséges erőforrások	Állami támogatás, önkormányzati hozzájárulás, vállalkozói támogatás,

Intézkedés címe:	Idősek részére számítógépes program indítása
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Az idős emberek informatikai jártassága hiányos, nem ismerik, nem tudják alkalmazni az internet által nyújtott szolgáltatásokat.
Célok- Általános megfogalmazás és rövid, közép és	Idősek szabadidejének hasznos eltöltése.

hosszú távú időegységekre bontásban	Informatikai ismeretek megszerzése. Családi kapcsolatok elmélyítésének új lehetőségei.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	A képzési koncepció összeállítása, számítástechnikai oktató kiválasztása, igényfelmérés az idősek körében. A képzés meghirdetése és lebonyolítása. A Városi Könyvtár termében lehetőségekhez mérten 2 éven belül 16 fő oktatása 30 órás képzés keretében, képesítésre nem épülő, egyszerűen megtanulható tananyaggal: számítógép kezelői alapok, levélírás, internetezés elsajátítása.
Résztvevők és felelős	Városi Könyvtár
Partnerek	A programban részt vevő idősek
Határidő	2014.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszú távon, valamint fenntarthatósága)	A 60 év feletti lakónépességből 2 év alatt 16 fő szerez számítógépes ismereteket.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Nem lesz elegendő jelentkező a programra. Széleskörű tájékoztatás a városi újságban erről a lehetőségről.
Szükséges erőforrások	Az oktató költségeinek biztosítása.

Intézkedés címe:	Rendezvények szervezése az idősek részére
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Nincs elég program az idősek szabadidejének hasznos eltöltéséhez, az idősek sajátos igényeit kielégíthető programok köre még bővíthető
Célok- Általános megfogalmazás és rövid, közép és hosszú távú időegységekre bontásban	Az idősek elmagányosodásának és befelé fordulásának csökkentése, szabadidő hasznos eltöltése, közösségi kapcsolatok építése
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Ismeretterjesztő, egészségmegőrző rendezvények szervezése az idősek számára
Résztvevők és felelős	Térségi Népjóléti Gondozási Központ
Partnerek	Civil szervezetek, Klubok
Határidő	2014.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszú távon, valamint fenntarthatósága)	18 hónap alatt 8 rendezvény megtartása az idősek részére. A rendezvényekről fotódokumentáció, és rövid beszámoló készítése
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Érdektelenség a rendezvények iránt. Megfelelő informálás és hirdetés a helyi médiában
Szükséges erőforrások	Olyan előadók keresése, akik térítésmentesen vállalják a programokat.

Intézkedés címe:	Közüntézmények és közterületek további akadálymentesítése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A közüntézmények és közterületek nem teljes mértékben akadálymentesítettek
Célok- Általános megfogalmazás és rövid, közép és hosszú távú időegységekre bontásban	A mindenki számára fontos közüntézmények elérhetővé, akadálymentessé tétele, mint pl. a városban az APEH kirendeltségének újraműködtetésének lehetősége. Az oktatási -nevelési intézmények akadálymentesítése, az

	integrált nevelés követelményeinek elégtétele végett.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Pályázatok figyelése az akadálymentesítés terén Városi koncepció kialakítása
Résztvevők és felelős	Önkormányzati pályázattírók
Partnerek	Vállalkozók, kivitelezők
Határidő	2014
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszú távon, valamint fenntarthatósága)	Akadálymentes területének számának növekedése
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Nem írnak ki erre vonatkozó pályázatot, forráshiány
Szükséges erőforrások	nincs

Intézkedés címe:	Egészségügyi szűrővizsgálatokon való részvétel
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Az egészségügyi, prevenciós szolgáltatásokat, szűrővizsgálatokat a sérült, mozgásukban korlátozott, fogyatékos személyek kevésbé veszik igénybe. Szükséges a támogatásuk a szűrőprogramokra eljutásuk terén.
Célok- Általános megfogalmazás és rövid, közép és hosszú távú időegységekre bontásban	Elérni, hogy a fogyatékkal élők is minél nagyobb számban vegyenek részt az egészségügyi szűrővizsgálatokon.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	A létszámuk felmérése. A programok lebonyolítása olyan helyen történjen, ahová akár csak kis segítséggel, de el tudnak jutni. Pontos információjuk legyen a szolgáltatásokról. Szükség esetén segítségnyújtás.
Résztvevők és felelős	Polgármester, Jegyző, egészségügyi szolgáltatók, háziorvosok
Partnerek	Térségi Népjóléti Gondozási Központ, védőnők
Határidő	Félévente
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszú távon, valamint fenntarthatósága)	Az egészségügyi szolgáltatások, szűrővizsgálatok igénybe vétele.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Nem értesülnek a vizsgálatokról. Az eljutásuk akadályba ütközik.
Szükséges erőforrások	Szervezési- koordinációs munka szükséges, anyagi erőforrást nem igényel az intézkedés.

A helyi esélyegyenlőségi program intézkedési terve

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor (ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége										
1	Az elszegényedés megelőzése, negatív hatásainak mérséklése	A lakosság munkaerő-piaci helyzete, a munkanélküliségből eredő problémák, illetve a lakhatással összefüggő problémák, a hátralekók felhalmozódása a lakossági adósságállomány folytonos újratermelődése	A teljes elszegényedés megelőzése, negatív hatásainak mérséklése	Az önkormányzat 2011-2014. évi gazdasági programja	Munka és jövedelem biztosítása, azok számára, akik a munkaerőpiacon egyáltalán nem tudnak elhelyezkedni	Várpalotai Polgármesteri Hivatal	2017.	A városban az elszegényedett lakosok közül többen munkalehetőséghez jut.	Pályázati erőforrások, magántőke	10 év
2	Közmunkaprogram folytatása	Munkanélküliség a hátrányos helyzetű, az alacsonyan iskolázott és hosszú idő óta a munkából kiesett lakosság körében.	A közmunka program hatékonyságának növelése.	Az önkormányzat 2011-2014. évi gazdasági programja	Munka és jövedelem biztosítása, azok számára, akik a munkaerőpiacon egyáltalán nem tudnak elhelyezkedni	Várpalotai Polgármesteri Hivatal	2017.	Közmunkaprogramban foglalkoztatottak száma	Pályázati erőforrások	2 év
3	Az állampolgárok egészségi állapotának javítása	Az állampolgárok egészségi állapota rossz. Az öregedő társadalmunkra jellemző a mozgáshiány, egészségtelen táplálkozás, anyagi okokra visszavezethető egészségtelen táplálkozás,	A város lakosságát érintő minden problémában teljes körű felvilágosítást adnak. Mindenki számára elérhető	Az önkormányzat 2011-2014. évi gazdasági programja	Az életminőség javítása, az elhalálozás számának csökkentése	TNGK	2014.	A résztvevők számszerűsége	Pályázati erőforrás	2 év

			programok, ingyenes és rendszeres tájékoztatások szervezése.							
II. A gyermekek esélyegyenlősége										
1	Új udvari játszóegységek beszerzése az óvodák részére	7 feladat ellátási helyen a kültéri játszóeszközök állapota nem megfelelő. Többsége 15-20 éve került beszerzésre, azóta nagyon elhasználódtak, állapotuk leromlott. A legtöbbnek nincs telepítési igazolása, és balesetveszélyesek.	Az óvodás korú gyermekek mozgásigényének kielégítése, a szabad levegőn való tartózkodás idejének növelése, mozgásfejlesztés.	Óvodai nevelési program	A biztonságos és az előírásnak megfelelő játszóterek biztosítása a gyermekek részére	Várpalotai Polgármesteri Hivatal	2015.	A megfelelő minőségű játszóterek számának növelése	Pályázati pénz	2 év
2	Megfelelő tájékoztatás a kérhető ellátásokról	A gyermekek után járó és igényelhető szociális juttatásokról hiányos és nem pontos ismeretekkel rendelkeznek a városlakók.	Minden rászoruló azt a szolgáltatást és szociális ellátási formát vegye igénybe, amire valójában jogosult.	Az önkormányzat 2011-2014. évi gazdasági programja	A városi honlapon a támogatás igénybevételeinek lehetőségeiről szóló tájékoztató közzététele. A formanyomtatványok közzététele a honlapon.	Várpalotai Polgármesteri Hivatal	2014.	Szolgáltatásokat igénybevevők száma	Normatíva kiegészítése a városi költségvetésben	folyamatos
3	Új weboldal készítése a város honlapján	A Térségi Népjóléti Gondozási Központ jelenleg nem rendelkezik olyan korszerű online rendszerrel, amely a tájékoztatás, az ellátások igénybevételeinek egyszerűségét biztosítaná.	Várpalota város honlapján az információk megjelenése önálló oldalon. A Központ által nyújtott szolgáltatások széleskörű ismertetése. A szolgáltatásokhoz szükséges nyomtatványok mindenki számára elérhető biztosítása	Palotai Hircentrummal való megállapodás	A mai kor követelményeinek megfelelő korszerű online dokumentumkezelő rendszer kialakítása, mely lehetővé teszi a szolgáltatások egyszerűbb igénybe vételét, és a pontos tájékoztatást.	Várpalotai Polgármesteri Hivatal	2014.	A személyes csak nyomtatványokéért megjelenő ügyfelek számának csökkenése	Rendelkezésre állnak	1 év
4	Gyermekek átmeneti otthona létesítése	A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 94.§ (3) b) pontja alapján Várpalota	Gyermekek átmeneti otthonának létesítése.	A gyermekek védelméről és a gyámügyi	Meg kell vizsgálni a megoldás lehetőségét.	Várpalotai Polgármesteri Hivatal	2016.	A gyermekek ideálisabb körülmények közé	Pályázati pénz	folyamatos

		Város Önkormányzatának kötelező feladata lenne egy gyermekek átmeneti otthonának működtetése. Várpalotán nem található gyermekek átmeneti otthona.		igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 94.§ (3) b) pontja	Lehetőség szerint pályázati forrásokat kell felkutatni, mely a megvalósítás teljes költségét magába foglalja.			való elhelyezése		
5	Óvodai kerekasztal létrehozása	Már az óvodás korosztály körében olyan problémák jelentkezhetnek, melyeket csak összefogással, együttműködéssel lehet orvosolni a szociális, egészségügyi, és nevelési tanácsadó szakembereinek bevonásával.	A gyermekek fejlődése érdekében rendszeres egyeztetés, információ átadás. Lehetőség biztosítása az óvodába kerülő gyermekkel kapcsolatosan felmerülő fejlesztési szükségletek, kérdések megvizsgálására, teljes körű tájékoztatás az óvodák számára a problémák megoldására.	Az éves beiratkozások alkalmával	Kerekasztal résztvevői körének meghatározása, kerekasztal összehívása részletes információk nyújtása a gyermekekről minden irányba. Az esetleges problémák felvetése tekintettel a gyermek személyiségi jogaira és az adatvédelmi jogszabályokra.	Várpalota Polgármesteri Hivatal Várpalotai Összevont Óvoda és Bölcsőde, Ringató bölcsőde, Védőnők	2014.	Óvodai kerekasztal ülések száma	Anyagi erőforrást nem igényel	1 év
III. A nők esélyegyenlősége										
1	Időszakos gyermekfelügyelet bevezetése	A kisgyermekes anyák részére problémát jelent, hogy a munkaidő beosztásuk, vagy egyéb ok miatt a gyermekek alkalmi felügyelete nem megoldott.	Időszakos gyermekfelügyelet bevezetése, a gyermekek szakszerű felügyeletének biztosítása.	Bölcsődei nevelési program, Óvodai nevelési program	Időszakos gyermekfelügyelet	Bölcsőde, óvodák	2014.	A nők munkába való beilleszkedése megoldódik. A gyermekek szabadidejének felügyelet mellett való hasznos eltöltése.	Önkormányzati támogatás, Magántőke	5 év
2	Közmunkaprogram folytatása	Munkanélküliség a hátrányos helyzetű nők, az alacsonyan	A közmunka program	Az	Munka és	Várpalotai Polgármesteri	2017.	Közmunkaprogram	Pályázati	2 év

	kifejezetten nők foglalkoztatására	iskolázott és hosszú idő óta a munkából kiesett nők körében.	hatékonyságának növelése.	önkormányzat 2011-2014. évi gazdasági programja	jövedelem biztosítása, azok számára, akik a munkaerőpiacon egyáltalán nem tudnak elhelyezkedni	Hivatal		miban foglalkoztatottak száma	erőforrások	
IV. Az idősek esélyegyenlősége										
1	Idősek részére számítógépes program indítása	Az idős emberek informatikai jártassága hiányos, nem ismerik, nem tudják alkalmazni az internet által nyújtott szolgáltatásokat.	Idősek szabadidejének hasznos eltöltése. Informatikai ismeretek megszerzése. Családi kapcsolatok elmélyítésének új lehetőségei.	A városi nyugdíjas klubok programja	Számítógépes alapok megszerzése, tanulási lehetőségek fejlesztése	Szindbád Kft Városi Könyvtár	2014.	A 60 év felettiek részvételi aránya	Az oktató költségeinek biztosítása	2 év
2	Rendezvények szervezése az idősek részére	Nincs elég program az idősek szabadidejének hasznos eltöltéséhez, az idősek sajátos igényeit kielégíthető programok köre még bővíthető	Az idősek elmagányosodásának és befelé fordulásának csökkentése, szabadidő hasznos eltöltése, közösségi kapcsolatok építése	TNGK programjához igazodva	Ismeretterjesztő egészségmegőrző programok szervezése	Civil szervezetek, Klubok	2014.	A 60 év felettiek részvételi aránya	Civil támogatások, Önkormányzati támogatás	2 év
V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége										

1	Közüntézmények és közterületek további akadálymentesítése	A közüntézmények és közterületek nem teljes mértékben akadálymentesítettek	A mindenki számára fontos közüntézmények elérhetövé, akadálymentessé tétele, mint pl. a városban az APEH kirendeltségének újraműködtetésének lehetősége. Az oktatási -nevelési intézmények akadálymentesítése, az integrált nevelés követelményeinek elégtétele végett.	Az önkormányzat 2011-2014. évi gazdasági programja	Az akadálymentesített területek számának növelése	Várpalotai Polgármesteri Hivatal Térségi Népjóléti Gondozási Központ	2015.	Akadálymentes területéknek számának növekedése	Pályázati források	3 év
2	Közmunkaprogramba bevenni a fogyatékkal élöket	Nehezen kapnak munkát a fogyatékkal élök	Ne érezzék magukat kirekesztettnek	Az önkormányzat 2011-2014. évi gazdasági programja	A fogyatékkal élöknek olyan jellegű munka biztosítása, ami nem okoz nagy igénybevételt, megterhelést részükre	TNGK	2014.	A közmunkában foglalkoztatottak számának növekedése	Közmunkaprogram pályázat	5 év
3	Egészségügyi szűrővizsgálatokba való részvétel	Az egészségügyi, prevenciószolgáltatásokat, szűrővizsgálatokat a sérült, mozgásukban korlátozott, fogyatékos személyek kevésbé vesznek igénybe. Szükséges a támogatásuk a szűrőprogramokra eljutásuk terén.	Elérni, hogy a fogyatékkal élök is minél nagyobb számban vegyenek részt az egészségügyi szűrővizsgálatokban.	TNGK	A létszámuk felmérése. A programok lebonyolítása olyan helyen történjen, ahová akár csak kis segítséggel, de el tudnak jutni. Pontos információjuk legyen a szolgáltatásokról. Szükség esetén segítségnyújtás.	Várpalotai Polgármesteri Hivatal egészségügyi szolgáltatók, háziorvosok	2014.	Részvételi szám		folyamatos

III.4. Megvalósítás

III.4.1. A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy a HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

III.4.2. A megvalósítás folyamata

A Helyi Esélyegyenlőségi Programban foglaltak végrehajtásának ellenőrzése érdekében HEP Fórumot hozunk létre.

A HEP Fórum feladatai:

- a HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a kötelezettségek teljesítésének nyomon követése, dokumentálása, és mindezekről a település képviselő-testületének rendszeres tájékoztatása,
- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása,
- a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata, a HEP IT aktualizálása,
- az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre,
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása,
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, kommunikálása.

Az esélyegyenlőség fókuszban lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre a terület aktorainak részvételével tematikus munkacsoportokat alakítunk az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai az Esélyegyenlőségi Fórumnak is, a munkacsoportok rendszeresen (minimum évente) beszámolnak munkájukról az Esélyegyenlőségi Fórum számára. A munkacsoportok éves munkatervvel rendelkeznek.

A HEP Fórum működése:

- A Fórum legalább évente, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik.
- A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.
- A Fórum javaslatot tesz a HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.
- A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül, illetve újabb munkacsoportokat hozhat létre.

III.4.3. Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

III.4.4. Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében egyeztetéseket tartottunk egészségügyi, oktatási-nevelési szakemberekkel, releváns civil szervezetek, intézmények képviselőivel.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja a Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnereket képviselőit.

A HEP Fórum által végzett éves monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát

igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről a egészségügyi, szociális és esélyegyenlőségi referens felel.:

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum vagy annak valamely munkacsoportjának bevonásával és támogatásával végzi. Így
 - o Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
 - o Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.
 - o Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.
 - o Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg tennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni.

A HEP Fórum vezetőjének feladata és felelőssége:

- a HEP IT megvalósításának koordinálása (a HEP IT-ben érintett felek tevékenységének összehangolása, instruálása),
- a HEP IT végrehajtásának nyomon követése,
- az esélyegyenlőség sérülésére vonatkozó esetleges panaszok kivizsgálása az önkormányzat felelőssével közösen,
- a HEP Fórum összehívása és működtetése.

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Minden, az önkormányzattal és annak intézményeivel szerződéses viszonyban álló, számukra szolgáltatást nyújtó fél felelőssége, hogy megismerje a HEP IT-t, magára nézve kötelezőként

kövesse azt, és megfeleljen az elvárásainak, amelyre vonatkozó passzust a jövőben bele kell foglalni a szerződésbe. Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-ot, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak.

Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a kétévente előírt – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - felülvizsgálat során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, a HEP Fórum 30 napon belül jelentést kér a beavatkozási terület felelősétől, amelyben bemutatja az indikátorok teljesülése elmaradásának okait, és a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek. A HEP Fórum a beszámolót a benyújtástól számított 30 napon belül megtárgyalja és javaslatot tesz az önkormányzat képviselőtestületének a szükséges intézkedésekre.

A program szándékos mulasztásból fakadó nem teljesülése esetén az HEP IT végrehajtásáért felelős személy intézkedik a felelős(ök) meghatározásáról, és – szükség esetén – felelősségre vonásáról.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

IV. Befejezés

A tényleges és érezhető változás garanciája mindenképpen egy ***ésszerű feladatmegosztás az önkormányzat, civil szervezetek, vállalkozások, helyi közösségek, maguk az érintett csoportok, valamint a társadalom legkisebb egységei, a családok és egyének között.*** Kiemelten fontos feltétel a jelenleg létező esélyegyenlőséget illető probléma társadalmi elfogadottságának javítása.

Sikeres társadalmi és munkaerő-piaci integrációval egyidejűleg a pénzügyi feltételek biztosítása egyik fontos kulcsa az esélyegyenlőség és az egyenlő hozzáférés jövőbeni megvalósulásának.

Elfogadás módja és dátuma:

Várpalota Város Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

Várpalota Város Önkormányzatának képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és 150/2013.(VII.12.) számú határozatával elfogadta.

Várpalota, 2013. július 12.

Talabér Márta
polgármester

A Várpalota Város Önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjának partnerei ismerik a Helyi Esélyegyenlőségi Programot, és annak megvalósításában tevékenyen részt kívánnak venni.

Várpalota, 2013. július 12.
Ádám Szilvia

Térségi Népjóléti Gondozási
Központ vezetője

Várpalota, 2013. július 12.

Kurta Károly
Intézményüzemeltetési
Irodavezető

Várpalota, 2013. július 12.

Csák Szerénke
Családsegítő Szolgálat
vezetője

Várpalota, 2013. július 12.

Babai Elemér
Várpalota Város Roma
Önkormányzatának elnöke

HEP elkészítési jegyzék³

NÉV ⁴	HEP részei ⁵										Aláírás ⁶
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Ádám Szilvia	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	
Járási Melinda	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	
Varga Szilvia	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	
Kurta Károly	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	
Babai Elemér	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	
Csák Szerénke	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	
Baloghné Bóna Eszter	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	

³ Ez a jegyzék - mint a HEP melléklete - szakmailag is bizonyítja, hogy a HEP széleskörű egyetértésen és közös munkán alapul, és nem kizárólagosan egy „partneri aláírással” igazolt dokumentum

⁴ A jegyzék soronként jelöli a HEP elkészítési folyamatban résztvevő személyeket, intézményeket, partnereket.

⁵ A jegyzék oszlopaiba kerülnek a HEP egyes tartalmi részei, ahol az adott betű karikázásával jelezni lehet, hogy az adott személy, intézmény, partner az elkészítésben részt vett, észrevételezett, támogatta, ellenezte.

R= részt vett, É= észrevételezte, T=támogatta, E= ellenezte.

⁶ Az adott partner aláírásával hitelesíti a sorban jelölt részvételét a HEP elkészítési folyamatban.